

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
I-III KWARTAŁ 2009 R.**

Warszawa, 22 października 2009 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów	5
Ludność.....	6
Rynek pracy	7
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	12
Ceny	16
Rolnictwo	24
Przemysł.....	32
Budownictwo	37
Budownictwo mieszkaniowe	40
Rynek wewnętrzny.....	42
Transport	44
Łączność.....	45
Handel zagraniczny.....	46
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji.....	54
Pieniądz.....	56
Budżet państwa	59
Giełdowy rynek papierów wartościowych.....	61
Przyjazdy i wyjazdy z Polski – ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen.....	64
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	66
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie	68
Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych	70
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	72

Uwaga:

Od 2009 r. dane prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), opracowanej na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych (NACE Rev.2). Dane te nie są w pełni porównywalne z publikowanymi wcześniej według PKD 2004 (NACE Rev.1.1).

Wstęp

Spowolnienie gospodarcze, notowane już w IV kwartale 2008 r. utrzymało się w kolejnych okresach br. Mimo, że skutki zjawisk o charakterze kryzysowym są w Polsce znacznie łagodniejsze niż w większości krajów UE, wpływają niekorzystnie na sytuację finansową przedsiębiorstw, pośrednio – poprzez rynek pracy – gospodarstw domowych, a także – kondycję finansów publicznych. W III kwartale br. w niektórych obszarach gospodarki dynamika była korzystniejsza niż we wcześniejszych okresach. Nieco szybciej rosła produkcja budowlano-montażowa oraz sprzedaż detaliczna, wolniejszy był spadek produkcji w przemyśle i sprzedaży usług w transporcie. We wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw obserwowano zwolnienie dynamiki wynagrodzeń nominalnych w skali roku. Wobec utrzymującego się wzrostu cen konsumpcyjnych, siła nabywcza przeciętnej płacy brutto od II kwartału br. tylko nieznacznie przekraczała poziom sprzed roku. Na rynku pracy utrzymały się negatywne tendencje – obniżało się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, rosła stopa bezrobocia.

Produkcja sprzedana przemysłu w okresie trzech kwartałów br. była o 6,0% niższa niż przed rokiem, a spadek odnotowano we wszystkich sekcjach. Według głównych grupowań przemysłowych znacznie obniżyła się produkcja większości dóbr, z wyjątkiem konsumpcyjnych. Przy spadku przeciętnego zatrudnienia (o 5,2%) zmniejszyła się wydajność pracy w przemyśle (o 0,8%). Produkcja budowlano-montażowa wzrosła w skali roku o 4,7%, co było rezultatem wysokiej dynamiki w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, podczas gdy w pozostałych działach obserwowano spadek produkcji. Sprzedaż detaliczna zrealizowana w okresie trzech kwartałów br. w ujęciu rocznym była o 1,9% wyższa, a wzrost odnotowano w większości grup, z wyjątkiem m.in. sprzedaży paliw stałych, ciekłych i gazowych oraz pojazdów samochodowych, motocykli, części.

Oceny koniunktury formułowane w październiku br. przez przedsiębiorstwa działające w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz handlu detalicznym są słabsze niż przed miesiącem. Jednostki przetwórstwa przemysłowego przewidują mniejsze niż we wrześniu rozszerzenie portfela zamówień, produkcji oraz ograniczenie zatrudnienia, przy nadal niekorzystnych prognozach dotyczących sytuacji finansowej. W budownictwie przewidywania przedsiębiorstw w tym zakresie są negatywne i gorsze niż przed miesiącem. Firmy działające w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz usługach wskazują na konieczność nasilenia redukcji zatrudnienia. Ujemne pozostają prognozy firm handlowych związane ze sprzedażą i zdolnością do regulowania zobowiązań finansowych.

W okresie styczeń–wrzesień br. ceny w przemyśle rosły w ujęciu rocznym szybciej niż przed rokiem (3,8%), przy czym w przetwórstwie przemysłowym w dwóch ostatnich miesiącach odnotowano ich spadek. Znaczne zwolnienie tempa wzrostu cen w skali roku – do 0,5% w okresie trzech kwartałów br., obserwowano w produkcji budowlano-montażowej. W mniejszym stopniu niż przed rokiem zwiększyły się ceny towarów i usług konsumpcyjnych (o 3,5% w ujęciu rocznym), na co miało wpływ m.in. istotne osłabienie dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz spadek cen paliw.

Przy umiarkowanym wzroście cen konsumpcyjnych i słabnącym – wynagrodzeń nominalnych, siła nabywcza przeciętnej płacy brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. była niewiele wyższa niż przed rokiem (o 1,3%). Szybciej niż wynagrodzenia rosły przeciętne realne emerytury i renty brutto zarówno w systemie pracowniczym, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. było niższe niż przed rokiem o 0,9%, na co wpłynął m.in. znaczny spadek w przetwórstwie przemysłowym. We wrześniu br. stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w skali roku o 2,0 pkt proc. do 10,9%. Zwiększyła się istotnie liczba osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z wyjątkiem długotrwale bezrobotnych), zwłaszcza osób w wieku do 25 roku życia.

Na rynku rolnym w okresie styczeń–wrzesień br. ceny zbóż kształtowały się na dużo niższym poziomie niż przed rokiem, obniżyły się także ceny mleka. Przeciętne ceny żywca rzeźnego były wyższe niż przed rokiem zarówno w skupie jak i na targowiskach. Relacje cen były korzystniejsze dla producentów trzody chlewnej niż w ub. roku. Sytuacja w produkcji zwierzęcej kształtowała się pod wpływem stopniowego osłabienia tempa spadku pogłowia trzody chlewnej oraz niewielkiego obniżenia liczebności stada bydła. Przedwynikowy szacunek głównych ziemioplodów wskazuje na wyższe od ubiegłorocznych zbiory większości głównych ziemioplodów.

W okresie styczeń–sierpień br. głębszy spadek importu niż eksportu wpłynął na poprawę salda handlu zagranicznego w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, zwłaszcza w wymianie z krajami rozwiniętymi, w tym UE. W strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych zmniejszył się udział importu towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i zużycie pośrednie, a wzrósł – na cele konsumpcyjne. W okresie siedmiu miesięcy br., wskaźnik terms of trade kształtował się na korzystnym poziomie, głównie w wyniku znacznej poprawy uwarunkowań cenowych z krajami Europy Środkowo-Wschodniej oraz Unii Europejskiej.

Dochody budżetu państwa w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 202,4 mld zł, a wydatki – 223,9 mld zł. W rezultacie deficyt budżetowy wyniósł 21,5 mld zł, co stanowiło 79,0% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2009 r.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju wg kwartałów

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100 b – okres poprzedni=100 c – miesiąc kończący kwartał (grudzień poprzedniego roku=100)	2008				2009			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	I–III
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38110	38116	38136	38136	38139	38153	38174 ¹	38174
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ² w tys.	5362	5375	5401	5430	5365	5322	5302	5330
a	105,9	104,9	104,5	103,9	100,1	99,0	98,2	99,1
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	9218	9223	9281	9307	9335	9349	9335	9339
a	100,5	100,3	101,0	101,2	101,3	101,4	100,6	101,1
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	1702,2	1455,3	1376,6	1473,8	1758,8	1658,7	1715,9	x
a	76,2	76,8	77,4	84,4	103,3	114,0	124,6	x
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	10,9	9,4	8,9	9,5	11,1	10,6	10,9	x
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych a	104,1	104,3	104,7	103,8	103,3	103,7	103,5	103,5
b	101,5	101,4	100,2	100,6	101,2	101,8	100,1	x
c	101,1	102,4	102,7	103,3	101,3	103,1	103,2	102,5
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu a	102,6	102,1	101,7	102,4	105,0	104,2	102,2	103,8
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3} w zł	3057,84	3159,30	3194,23	3329,81	3249,29	3276,94	3317,45	3281,10
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3} a	107,5	107,9	105,6	103,6	103,2	100,2	100,5	101,3
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych brutto a	99,8	105,2	105,2	105,9	105,7	103,7	103,6	104,4
Przeciętna realna emerytura i renta rolników indywidualnych brutto a	97,5	101,4	101,0	101,8	102,1	101,3	101,7	101,8
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	35,4	69,3	107,5	165,2	41,5	76,2	114,7	x
Produkcja sprzedana przemysłu ^{2,4} (ceny stałe) a	108,2	107,0	102,2	93,7	90,0	93,3	98,7	94,0
Produkcja budowlano-montażowa ^{2,5} od początku roku (ceny stałe) a	118,8	117,2	113,4	110,9	98,7	101,4	104,7	x
Rentowność obrotu brutto ⁶ od początku roku w %	5,8	6,0	5,7	4,2	3,0	4,9	.	x
Rentowność obrotu netto ⁶ od początku roku w %	4,6	4,8	4,5	3,3	2,2	4,0	.	x
Handel zagraniczny ⁷ (od początku roku)								
eksport w mln euro	28612,6	58898,3	89297,6	116243,8	23190,0	46317,6	60618,9 ⁸	x
import w mln euro	34239,8	71171,2	108301,2	142447,9	25442,8	50505,2	66520,7 ⁸	x
saldo w mln euro	-5627,2	-12272,9	-19003,6	-26204,1	-2252,8	-4187,6	-5901,8 ⁸	x
Budżet państwa (od początku roku)								
dochody w mln zł	64659,5	127572,9	192377,8	253547,3	65726,9	134389,0	202442,3	x
wydatki w mln zł	62856,6	131029,2	196602,4	277893,5	76946,7	151018,2	223913,2	x
wynik w mln zł	1802,9	-3456,3	-4224,6	-24346,2	-11219,8	-16629,2	-21470,9	x
PKB..... a	106,2	106,0	105,1	103,0	100,8	101,1	.	.
spożycie indywidualne a	106,1	106,1	105,7	105,7	103,3	101,7	.	.
nakłady brutto na środki trwałe a	115,6	114,5	104,0	104,5	101,0	97,0	.	.

¹ Dane wstępne.

² W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

³ Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne.

⁴ Dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu podano w cenach bazowych, tj. bez obciążeń podatkami VAT i akcyzowym, ale łącznie z dotacjami przedmiotowymi.

⁵ Produkcja budowlano-montażowa wykonana systemem zlecieniowym przez podmioty budowlane na terenie kraju. Dynamikę produkcji budowlano-montażowej podano w cenach bazowych.

⁶ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

⁷ Od I kwartału 2009 r. – dane wstępne.

⁸ Dane za okres styczeń–sierpień.

Ludność

Według wstępnych szacunków, w końcu września br. **liczba ludności** Polski wynosiła ok. 38174 tys. osób, tj. o ponad 38 tys. więcej niż przed rokiem i w końcu grudnia ub. roku. W czwartym z kolei roku odnotowano dodatni przyrost naturalny, co jest wynikiem zwiększenia się liczby urodzeń przy nadal wysokiej, lecz stabilnej liczbie zgonów. Na dodatni przyrost rzeczywisty ludności wpłynęła również znaczna poprawa ujemnego salda migracji zagranicznych na pobyt stały (z ponad 12 tys. w końcu września ub. roku do ok. 0,5 tys.).

Ze wstępnych danych wynika, że bieżący rok jest szóstym z kolei, w którym rośnie liczba urodzeń. W okresie styczeń-wrzesień br. zarejestrowano ok. 329 tys. **urodzeń żywych**, tj. o ponad 13 tys. więcej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń wzrósł o 0,5 pkt i wyniósł 11,5‰.

W okresie trzech kwartałów br. **zmarło** ponad 290 tys. osób, tj. o ponad 7 tys. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Współczynnik zgonów wzrósł o 0,2 pkt do 10,1‰. Tendencje obserwowane w tym obszarze w ostatnich latach mogą wskazywać na stabilizację poziomu umieralności.

Przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem) wzrósł o ok. 6 tys. i osiągnął prawie 39 tys. Szacuje się, że na każde 10 tys. ludności przybyło przeciętnie 14 osób (wobec 11 osób przed rokiem).

Umieralność niemowląt pozostała na poziomie notowanym przed rokiem – zmarło nieco ponad 1,8 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych pozostał na poziomie 5,6‰.

Ze wstępnego szacunku wynika, że w okresie dziewięciu miesięcy br. zawarto ponad 206 tys. **związków małżeńskich**, tj. podobnie jak przed rokiem, przy czym ok. 70% stanowiły małżeństwa wyznaniowe. Współczynnik małżeństw nie zmienił się i wyniósł 7,2‰.

Zwiększyła się liczba **rozwodów** (o ponad 4 tys. do 47,1 tys.), zmniejszyła natomiast liczba **separacji** (o ponad 0,2 tys. do 2,3 tys.). Współczynnik rozwodów wzrósł o 0,1 pkt do poziomu 1,6‰, a współczynnik separacji pozostał na niezmiennym poziomie (0,1‰).

Rynek pracy

W okresie styczeń-wrzesień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się poniżej poziomu sprzed roku, a jego dynamika w kolejnych miesiącach br. stopniowo obniżała się. We wrześniu br. obserwowano dalszy wzrost w ujęciu rocznym liczby bezrobotnych zarejestrowanych i stopy bezrobocia. Zmniejszyła się w porównaniu z wrześniem ub. roku liczba osób długotrwale bezrobotnych, znacząco wzrosła – liczba bezrobotnych absolwentów i osób w wieku do 25 roku życia.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-wrzesień br. ukształtowało się na poziomie 5330,0 tys. osób, tj. o 0,9% niższym niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,1%). Spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 6,4%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,8%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,4%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,1%). W pozostałych sekcjach odnotowano wzrost zatrudnienia, największy – w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 10,5%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,4%), budownictwie (o 5,7%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,5%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3,4%).

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
	IX		I-IX			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100				w tys.
Sektor przedsiębiorstw	5266,5	97,6	104,0	105,1	99,1	5330,0
w tym:						
Przemysł	2412,6	93,5	101,8	103,6	94,8	2462,6
górnictwo i wydobywanie	179,1	99,4	100,9	99,8	100,9	180,1
przetwórstwo przemysłowe	1985,8	92,2	101,6	103,8	93,6	2034,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	147,7	98,9	105,2	104,6	99,6	148,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	100,0	102,9	103,5	103,2	103,5	99,7
Budownictwo	433,8	104,5	104,1	105,3	105,7	431,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1082,8	100,7	107,9	108,1	103,4	1093,3
Transport i gospodarka magazynowa	457,3	99,3	104,1	104,3	101,1	464,5
Zakwaterowanie i gastronomia	102,3	106,4	106,1	107,6	106,4	102,9
Informacja i komunikacja	158,1	99,6	113,5	113,3	101,7	159,5
Obsługa rynku nieruchomości	88,1	98,3	101,4	101,4	98,2	88,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	138,2	106,6	110,1	109,4	110,5	140,1
Administrowanie i działalność wspierająca	268,0	101,8	103,0	104,7	99,9	261,7

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009		
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX
	analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Sektor przedsiębiorstw	105,9	104,9	104,5	103,9	100,1	99,0	98,2
w tym:							
Przemysł.....	104,0	103,8	102,9	101,8	96,2	94,5	93,7
górnictwo i wydobywanie	99,0	99,8	100,6	102,0	101,6	101,3	99,8
przetwórstwo przemysłowe.....	104,5	104,1	102,9	101,4	95,2	93,2	92,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	104,5	104,2	105,1	104,8	99,8	99,5	99,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	103,3	103,0	103,2	104,4	104,0	103,4	102,9
Budownictwo	108,8	104,1	103,3	105,5	105,1	105,8	106,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	108,6	107,6	108,2	108,3	104,2	103,7	102,5
Transport i gospodarka magazynowa	105,3	104,1	103,4	103,2	101,9	101,4	100,0
Zakwaterowanie i gastronomia	107,4	106,8	108,5	100,6	108,1	107,2	104,0
Informacja i komunikacja	114,5	112,4	113,1	112,1	102,4	102,5	100,2
Obsługa rynku nieruchomości.....	100,8	101,6	101,8	102,4	97,7	98,6	98,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	110,5	111,1	106,7	108,2	113,8	108,8	109,2
Administrowanie i działalność wspierająca	105,9	103,7	104,6	103,0	100,1	100,0	99,8

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

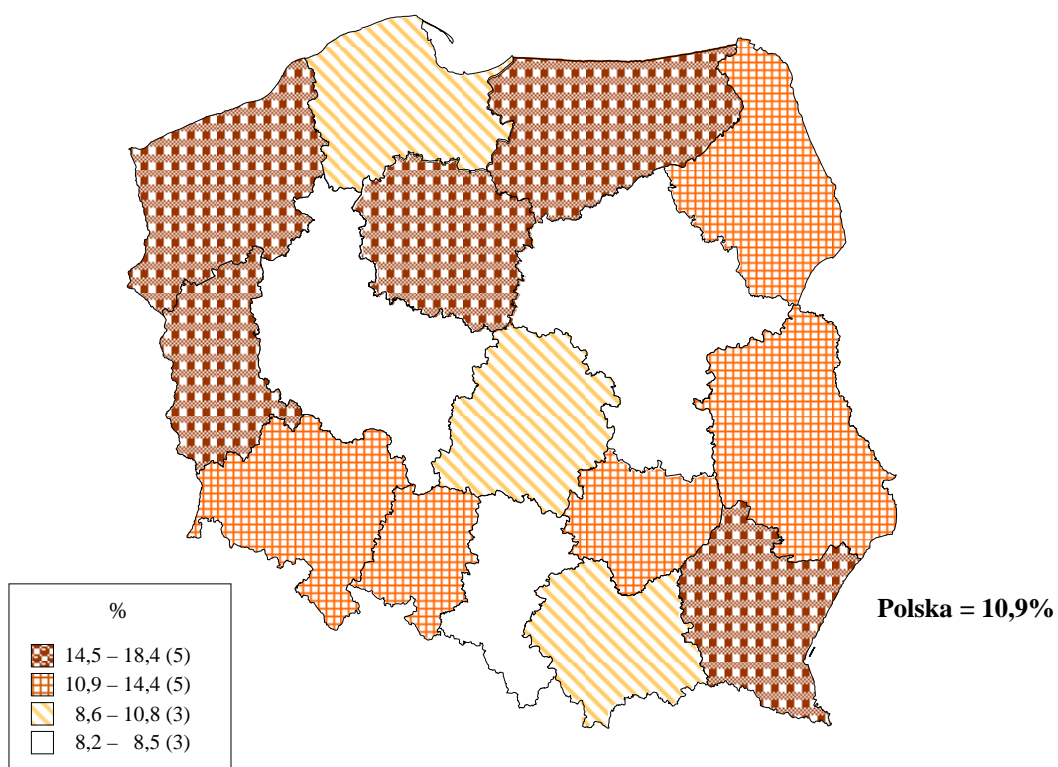
Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu, w porównaniu z okresem styczeń-wrzesień ub. roku, najbardziej spadło zatrudnienie m.in. w produkcji odzieży (o 14,8%), a także pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 12,8%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 9,4%), mebli (o 7,4%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 5,1%) oraz maszyn i urządzeń (o 4,6%). Większe niż przed rokiem było zatrudnienie w przedsiębiorstwach zajmujących się m.in. robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 8,7%), budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,0%), handlem detalicznym (o 4,9%) oraz budową budynków (o 3,5%).

We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5266,5 tys. osób i było o 2,4% niższe niż przed rokiem (wobec spadku o 2,2% przed miesiącem i wzrostu o 4,0% w analogicznym miesiącu ub. roku).

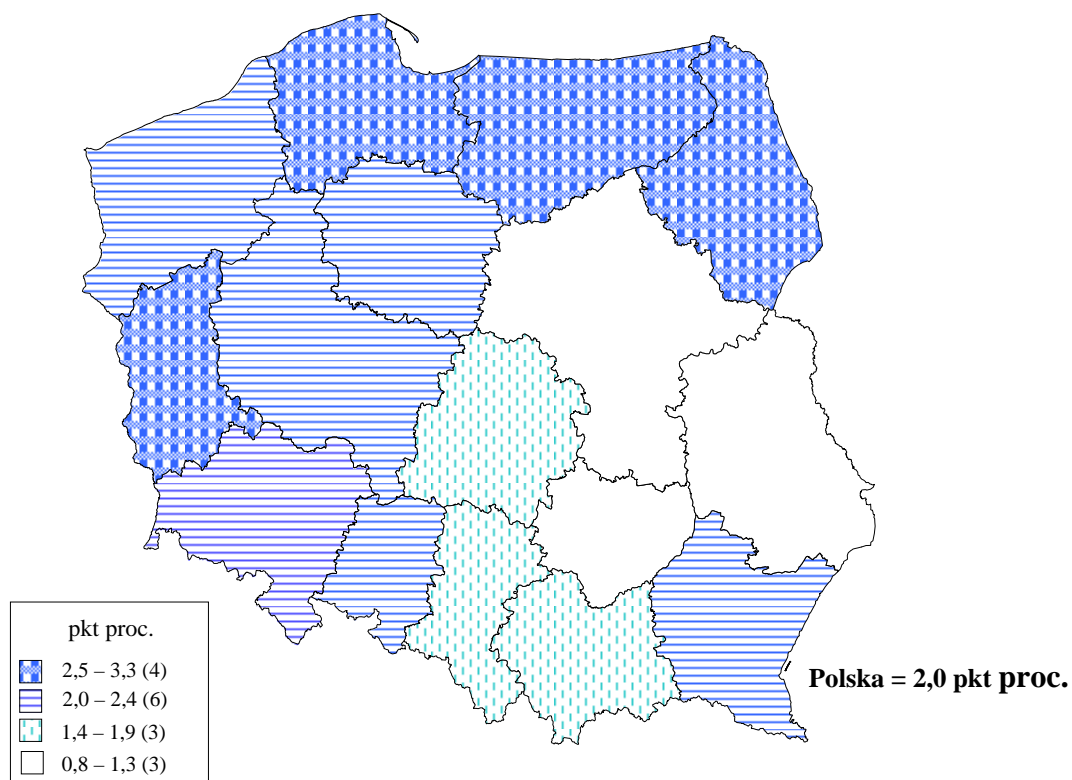
W końcu września br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1715,9 tys. i była większa o 1,6% (tj. o 26,9 tys.) niż przed miesiącem i o 24,6% (tj. o 339,3 tys.) – niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 10,9% i wzrosła o 0,1 pkt proc. w porównaniu z sierpniem br. i o 2,0 pkt proc. w stosunku do września ub. roku.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu września 2009 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

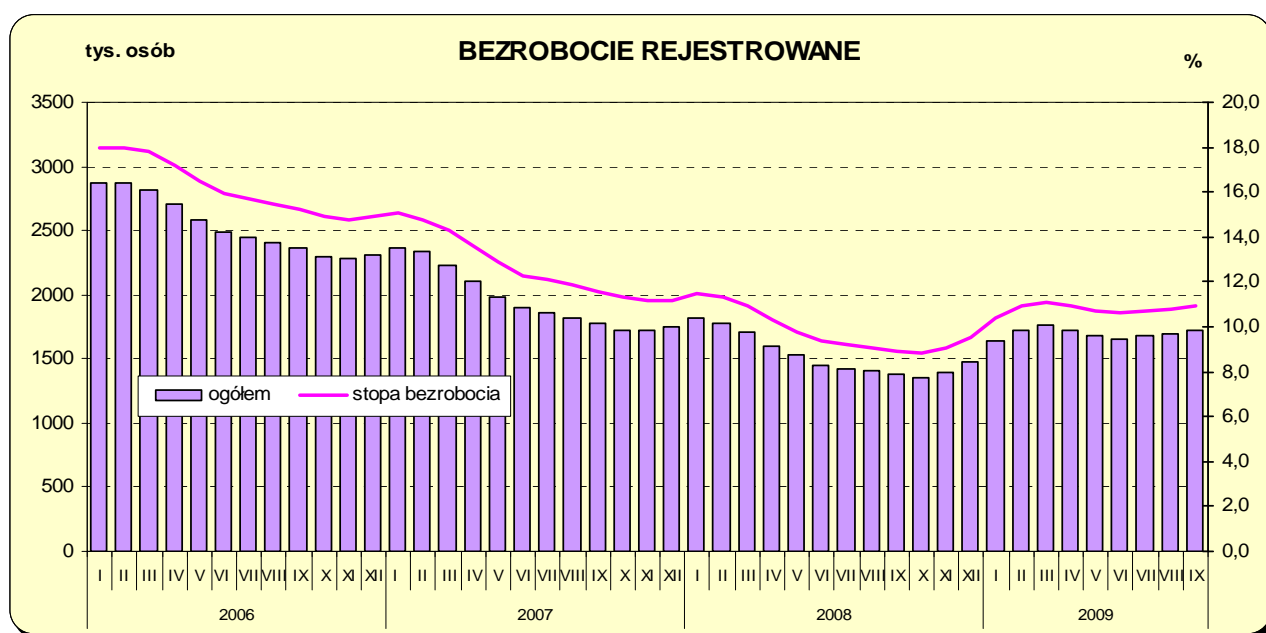
Wrzesień 2009 r. do września 2008 r.

W ujęciu miesięcznym stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w większości województw, (z wyjątkiem województwa lubelskiego i lubuskiego, w których pozostała na niezmienionym poziomie), najbardziej w województwach: pomorskim i zachodniopomorskim (po 0,4 pkt proc.) oraz warmińsko-mazurskim (o 0,3 pkt proc.). W porównaniu z wrześniem ub. roku stopa bezrobocia zwiększyła się we wszystkich województwach, w tym w największym stopniu w lubuskim (o 3,3 pkt proc.) i warmińsko-mazurskim (o 3,0 pkt proc.). Najwyższą stopą bezrobocia we wrześniu charakteryzowało się województwo warmińsko-mazurskie (18,4%), wysoką – lubuskie (14,7%) oraz kujawsko-pomorskie, podkarpackie i zachodniopomorskie (po 14,5%). Najniższą stopę bezrobocia obserwowano w województwach: wielkopolskim (8,2%), mazowieckim i śląskim (po 8,5%) oraz małopolskim (8,9%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009	2008					2009		
		I-IX	I-III	IV-VI	VII-X	X-XII	I-III	IV-VI	VII-X
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu):									
w tys. osób	1715,9	1376,6	1702,2	1455,3	1376,6	1473,8	1758,8	1658,7	1715,9
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	124,6	77,4	76,2	76,8	77,4	84,4	103,3	114,0	124,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani:									
w tys. osób	2251,8	1759,2	587,0	527,0	645,2	717,4	797,7	662,0	792,1
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	128,0	96,6	92,7	98,4	98,8	107,1	135,9	125,6	122,8
Bezrobotni wyrejestrowani:									
w tys. osób	2009,7	2129,2	631,3	773,9	724,0	620,2	512,7	762,1	734,9
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	94,4	90,5	88,9	88,8	94,0	88,5	81,2	98,5	101,5
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) ...	242,2	-370,0	-44,3	-246,9	-78,8	97,2	285,0	-100,1	57,2
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w % ..	10,9	8,9	10,9	9,4	8,9	9,5	11,1	10,6	10,9

W okresie styczeń-wrzesień br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 2251,8 tys. osób i w stosunku do analogicznego okresu ub. roku zwiększyła się o 492,6 tys., tj. o 28,0% (wobec spadku przed rokiem o 62,5 tys., tj. o 3,4%). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych obniżył się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 2,3 pkt proc. – do 76,8%. Zmniejszył się w ujęciu rocznym udział osób dotychczas niepracujących (o 3,0 pkt proc. do 25,2%) oraz absolwentów¹ (o 0,8 pkt proc. do 12,8%).

Od początku roku z ewidencji bezrobotnych **skreślono** 2009,7 tys. osób, tj. o 5,6% mniej niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 751,7 tys. osób (wobec 821,2 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się o 1,2 pkt proc. w ujęciu rocznym do 37,4%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 606,7 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 145,0 tys. osób (w okresie styczeń-wrzesień ub. roku odpowiednio 680,6 tys. i 140,6 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji zwiększył się w skali roku udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 4,3 pkt proc. do 16,5%). Obniżył się natomiast odsetek osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,8 pkt proc. do 4,9%), osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 0,3 pkt proc. do 30,9%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (o 0,1 pkt proc. do 0,5%).

W końcu września br. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 1360,7 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w stosunku do sytuacji sprzed roku o 5,2 pkt proc. do 79,3%.

Do osób **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni², których udział w zarejestrowanych ogółem w końcu września br. znacząco zmniejszył się w skali roku (o 14,5 pkt proc. do 41,0%). Obniżył się również odsetek osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 2,6 pkt proc. do 27,3%), bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,4 pkt proc. do 20,2%) i samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,9 pkt proc. do 7,7%). Wzrósł natomiast udział osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia (o 2,4 pkt proc. do 23,1%), niepełnosprawnych (o 0,2 pkt proc. do 5,0%) i absolwentów szkół wyższych poniżej 27 roku życia (o 0,3 pkt proc. do 1,7%). Liczba bezrobotnych we wszystkich wymienionych kategoriach, z wyjątkiem osób długotrwale

¹ Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

bezrobotnych, znacznie zwiększyła się w ujęciu rocznym. Największy wzrost liczby bezrobotnych w skali roku obserwowano wśród absolwentów poniżej 27 roku życia (o 50,2%) oraz osób w wieku do 25 roku życia (o 39,2%).

W okresie styczeń-wrzesień br. do urzędów pracy zgłoszono 730,8 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 22,7% mniej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 32,3% ogółu ofert (wobec 25,6% przed rokiem). W końcu września br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 24,1% zgłoszonych ofert (wobec 24,9% przed miesiącem i 34,6% przed rokiem). Spośród wszystkich ofert 13,3% dotyczyło stażu, 3,3% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, a 0,6% – do osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę.

W końcu września br. zadeklarowano więcej niż przed miesiącem zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy – 551 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 40,7 tys. pracowników, w tym 14,8 tys. osób z sektora publicznego (w końcu sierpnia br. odpowiednio 453 zakłady, 40,6 tys. pracowników, w tym 15,1 tys. z sektora publicznego, natomiast we wrześniu ub. roku – 236 zakładów, 15,6 tys. pracowników, w tym 1,4 tys. z sektora publicznego).

W okresie trzech kwartałów br. zarejestrowano 46 **strajków**, w których uczestniczyło 21,8 tys. pracowników, tj. 19,3% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio 12,8 tys. strajków i 208,5 tys. strajkujących pracowników). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 68,4 tys. roboczogodzin, tj. 3 godziny nieprzepracowane przez 1 strajkującego (przed rokiem odpowiednio 1407,6 tys. roboczogodzin, tj. ok. 7 godzin).

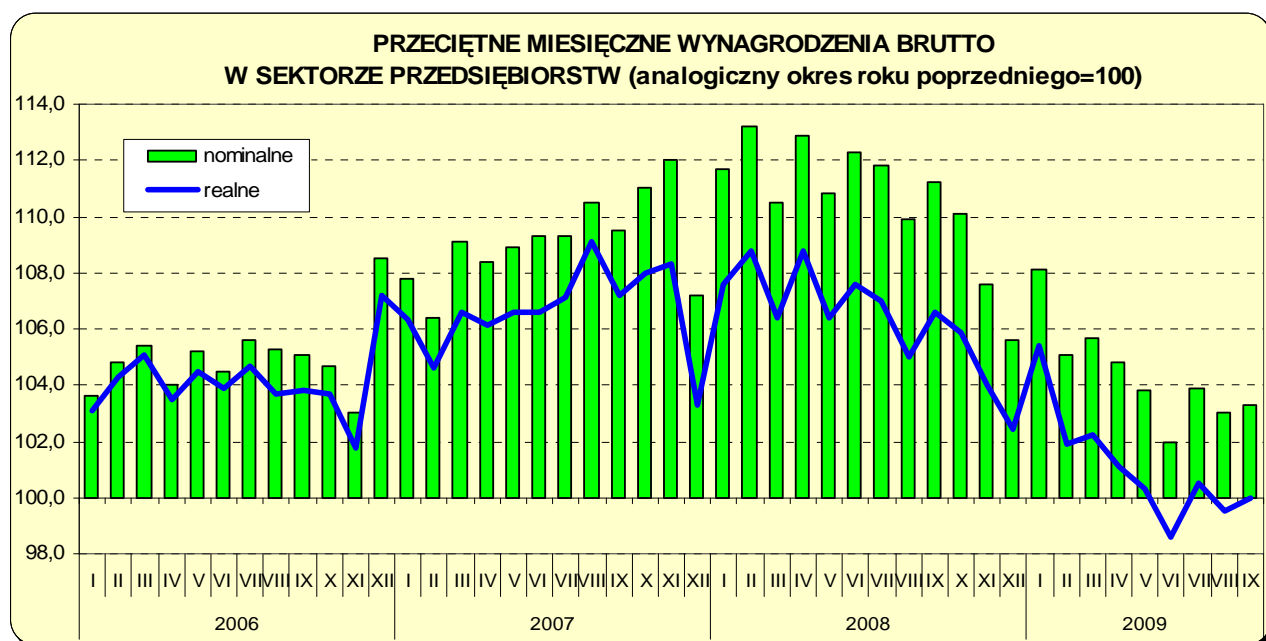
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w skali roku w dużo mniejszym stopniu niż w analogicznym okresie ub. roku. Wyraźne osłabienie dynamiki płac nominalnych obserwowane od drugiego kwartału br., przy utrzymującym się wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych, wpłynęło na bardzo niski wzrost ich siły nabywczej. Szybciej niż realne wynagrodzenia rosły przeciętne realne emerytury i renty brutto zarówno w systemie pracowniczym, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętne miesięczne realne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw oraz realne emerytury i renty brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009				
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX
	analogiczny okres roku poprzedniego=100								
Wynagrodzenia realne.....	107,5	107,9	105,6	103,6	103,2	100,2	100,5	101,3	100,0
Emerytury i renty realne z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	99,8	105,2	105,2	105,9	105,7	103,7	103,6	104,4	103,8
Emerytury i renty realne rolników indywidualnych.....	97,5	101,4	101,0	101,8	102,1	101,3	101,7	101,8	102,0

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosło 3281,10 zł i było o 4,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost odpowiednio o 11,4%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, największy – w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (8,0%). Wyższy niż przeciętny wzrost płac w skali roku w okresie dziewięciu miesięcy br. obserwowano również w administrowaniu i działalności wspierającej (7,7%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (7,3%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (6,0%) oraz górnictwie i wydobywaniu (5,2%). Najniższa dynamika płac wystąpiła w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (wzrost o 2,8%). Wśród działów/grup o znaczącym udziale w zatrudnieniu najwyższy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto miał miejsce w: budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 5,8%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 5,4%), produkcji odzieży (o 5,1%) i handlu detalicznym (o 4,7%). Nieznaczny spadek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 0,2%) odnotowano w dziale produkcja maszyn i urządzeń.

We wrześniu br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3283,18 zł i było o 3,3% większe niż w analogicznym okresie ub. roku (w poprzednim miesiącu wzrost o 3,0%, a przed rokiem o 11,2%). Wzrost płac utrzymał się w większości sekcji, z wyjątkiem informacji i komunikacji (spadek o 0,3%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
	IX			I–IX		
	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw.....	3283,18	103,3	111,2	111,4	104,6	3281,10
w tym:						
Przemysł.....	3282,47	104,7	110,1	110,2	104,7	3258,17
górnictwo i wydobywanie.....	5284,44	111,4	110,2	112,9	105,2	5300,62
przetwórstwo przemysłowe	2999,08	103,1	110,1	110,3	103,5	2967,97
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	4656,89	103,7	109,0	108,1	108,0	4802,23
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	3293,32	105,3	111,6	110,1	106,0	3189,32
Budownictwo	3470,15	100,9	111,6	114,6	103,4	3418,03
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	2989,68	101,9	109,0	110,5	103,9	3038,15
Transport i gospodarka magazynowa.....	3239,47	100,8	113,4	112,7	104,2	3186,99
Zakwaterowanie i gastronomia	2312,01	103,2	108,0	109,9	102,8	2302,49
Informacja i komunikacja.....	5855,07	99,7	115,2	110,5	104,0	5960,13
Obsługa rynku nieruchomości.....	3452,02	104,3	110,6	111,5	104,2	3366,06
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5231,65	105,0	113,9	115,1	107,3	5425,33
Administrowanie i działalność wspierająca	2001,91	105,9	115,6	117,4	107,7	2034,52

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Fundusz płac w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. był w skali roku wyższy o 3,6% (wobec wzrostu o 17,1% przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** ukształtowało się w okresie styczeń–wrzesień br. na poziomie 3816,90 zł (tj. o 5,7% wyższym niż przed rokiem), a we wrześniu br. – 3896,14 zł (o 5,5% większym w ujęciu rocznym). W **sektorze prywatnym** przeciętna płaca brutto w okresie trzech kwartałów br. wyniosła 3176,32 zł (tj. o 4,5% więcej niż odpowiednio w ub. roku), przy czym jej relacja w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w sektorze publicznym zmniejszyła się w ujęciu rocznym (z 84,2% do 83,2%). We wrześniu br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym wyniosło 3163,66 zł i było o 3,0% wyższe niż przed rokiem.

Sila nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. zwiększyła się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 1,3%, podczas gdy przed rokiem odnotowano wzrost odpowiednio o 6,9%.

We wrześniu br. płaca realna brutto nie uległa zmianie w ujęciu rocznym (przed rokiem notowano wzrost o 6,6%).

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 9339,4 tys. osób i była większa niż przed rokiem o 1,1%. Liczba osób pobierających emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zwiększyła się w ujęciu rocznym o 1,9% – do 7907,4 tys., podczas gdy liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty spadła o 3,5% – do 1432,0 tys. osób.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowała się na poziomie 1534,47 zł, tj. o 9,0% wyższym niż przed rokiem, a realnie - zwiększyła się o 4,4% (wobec 3,5% w analogicznym okresie ub. roku). We wrześniu br. przeciętna miesięczna emerytura i renta nominalna brutto w systemie pracowniczym wyniosła 1562,81 zł i była o 7,9% wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Jej siła nabywcza wzrosła w skali roku o 3,8% (wobec wzrostu o 5,5% przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowała się na poziomie 907,90 zł, tj. o 6,3% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku, a jej siła nabywcza wzrosła o 1,8% (przed rokiem nie uległa zmianie). We wrześniu br. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 914,66 zł i w skali roku zwiększyła się o 6,1%, natomiast realnie wzrosła o 2,0% (wobec wzrostu o 1,3% we wrześniu ub. roku).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009				
	VII–IX	I–IX	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	IX
Przeciętna liczba emerytów i rencistów:							
w tys. osób.....	9280,7	9240,7	9335,2	9348,8	9335,2	9339,4	9307,9
analogiczny okres poprzedniego roku=100	101,0	100,6	101,3	101,4	100,6	101,1	100,3
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7810,0	7756,5	7888,9	7916,7	7916,5	7907,4	7895,3
rolników indywidualnych w tys. osób	1470,7	1484,2	1446,3	1432,1	1418,7	1432,0	1412,6
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1444,07	1408,25	1486,37	1557,11	1559,53	1534,47	1562,81
analogiczny okres poprzedniego roku=100	110,9	108,7	110,4	108,6	108,0	109,0	107,9
rolników indywidualnych w zł	867,30	854,62	884,67	919,79	919,67	907,90	914,66
analogiczny okres poprzedniego roku=100	106,5	105,0	106,6	106,1	106,0	106,3	106,1

Kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie trzech kwartałów br. 1674,6 mln zł, tj. o 49,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. wypłacono bezrobotnym 208,2 mln zł, tj. o 1,3% mniej niż w sierpniu br. oraz o 81,7% więcej niż przed rokiem.

Znacznie zmniejszyła się w ujęciu rocznym wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** – w okresie styczeń–wrzesień br. wypłacono 1277,4 mln zł, tj. o 40,2% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku, a we wrześniu br. – 137,1 mln zł, tj. mniej o 21,9% niż przed rokiem i o 1,3% – niż przed miesiącem.

Ceny

W okresie styczeń–wrzesień br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych oraz produkcji budowlano-montażowej rosły w ujęciu rocznym wolniej niż odpowiednio przed rokiem. Wyższą niż w okresie trzech kwartałów ub. roku dynamikę cen obserwowano w przemyśle, w tym największą notowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu energią elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. We wrześniu br. nastąpiło spowolnienie tempa wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz konsumpcyjnych w skali roku, utrzymał się obserwowany od czerwca br. spadek cen produkcji budowlano-montażowej.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** ukształtowały się we wrześniu br. na poziomie o 2,3% wyższym od notowanego w grudniu ub. roku (wobec wzrostu o 3,2% przed rokiem), w tym najbardziej wzrosły w górnictwie i wydobywaniu (o 18,4%). Znaczny wzrost cen wystąpił także w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 10,6%), związany m.in. z wysokimi podwyżkami cen energii elektrycznej w styczniu br. Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja podwyższono o 7,2%. Niewielki spadek cen odnotowano natomiast w przetwórstwie przemysłowym – o 0,2%. Obniżono ceny produkcji m.in.: metali (o 10,5%), wyrobów z metali (o 3,1%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 1,8%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 1,1%) oraz urządzeń elektrycznych (o 0,6%). Wzrost cen wystąpił w produkcji m.in.: artykułów spożywczych oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 1,7%). Znacznie wzrosły ceny produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 14,8%, w tym wytwarzania i przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej – o 22,6%, przy spadku cen wytwarzania i przetwarzania koksu – o 29,9%).

W skali roku we wrześniu br. obserwowano wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu o 1,6%. Znacznie wyższe niż przed rokiem były ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 13,7%), w tym ceny w zakresie wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 23,7%, wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 11,8%, a wytwarzania paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym –

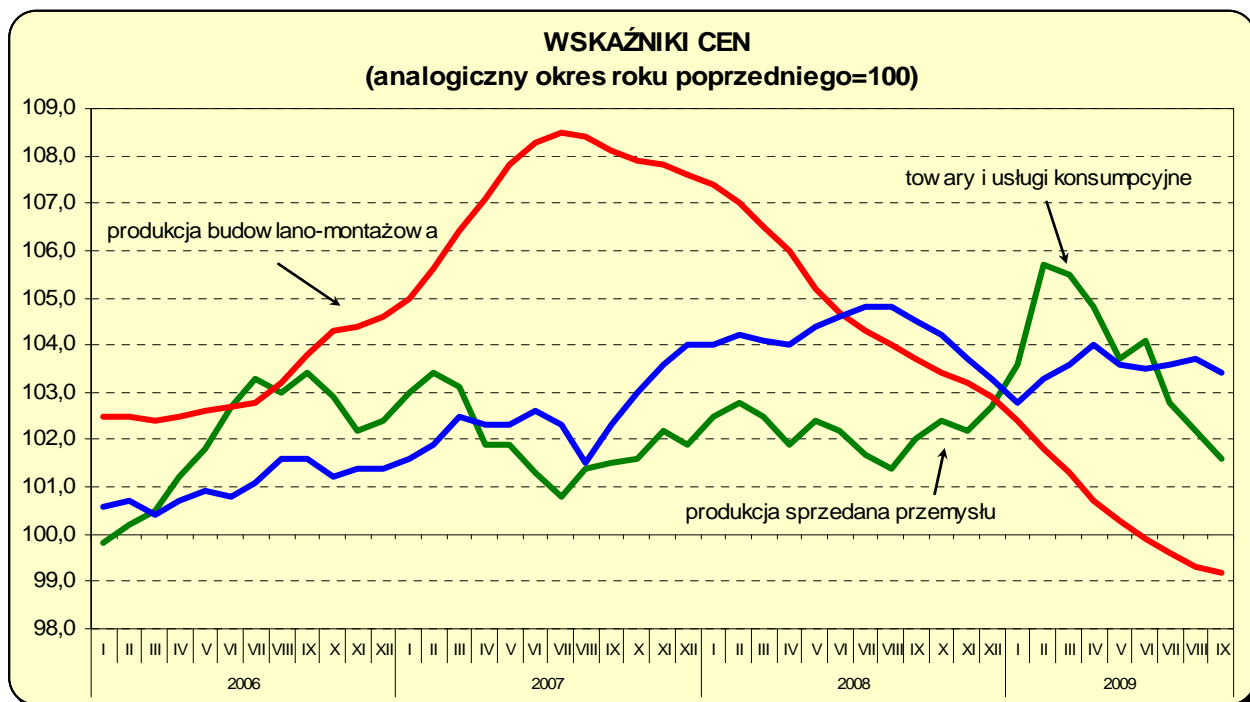
o 0,5%. W górnictwie i wydobywaniu ceny wzrosły o 12,8%, w tym w górnictwie węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 9,8%. Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja były wyższe o 6,0%. W przetwórstwie przemysłowym ceny spadły w ujęciu rocznym o 1,0%. Obniżono ceny m.in. produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 19,1%), metali (o 18,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 3,8%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 3,3%) oraz wyrobów z metali (o 0,3%). Wyższe niż przed rokiem były natomiast ceny m.in. produkcji artykułów spożywczych (o 1,7%), urządzeń elektrycznych (o 3,6%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,4%). Znaczny wzrost cen zanotowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 12,1%).

Szacuje się, że w okresie styczeń-wrzesień br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były niższe o 0,9% (wobec wzrostu o 2,8% przed rokiem). We wrześniu br. utrzymał się notowany od czerwca br. spadek cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku (o 0,8%).

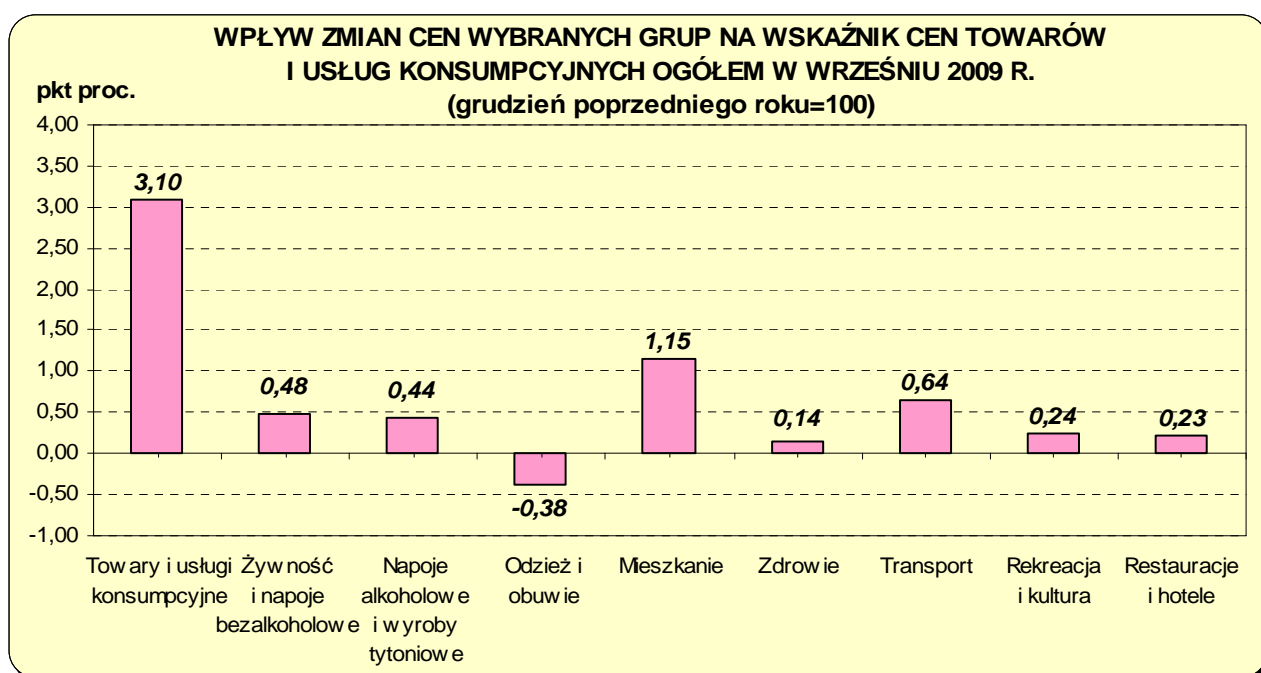
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	IX	2009		IX	2009		IX	2009		I-IX	I-IX
	2008	VIII	IX	2008	VIII	IX	2008	VIII	IX	2008	2009
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu.....	103,2	102,5	102,3	100,4	99,6	99,8	102,0	102,2	101,6	102,2	103,8
górnictwo i wydobywanie....	116,5	117,5	118,4	99,9	103,3	100,8	111,7	111,8	112,8	111,2	110,7
przetwórstwo przemysłowe	101,6	100,1	99,8	100,5	99,2	99,7	100,3	99,8	99,0	100,8	101,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	110,3	110,5	110,6	100,5	100,1	100,1	110,4	114,2	113,7	107,6	117,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	106,1	106,7	107,2	99,2	100,9	100,5	106,2	104,6	106,0	108,9	103,2
Ceny produkcji budowlano-montażowej	102,8	99,1	99,1	100,1	99,9	100,0	103,7	99,3	99,2	105,4	100,5

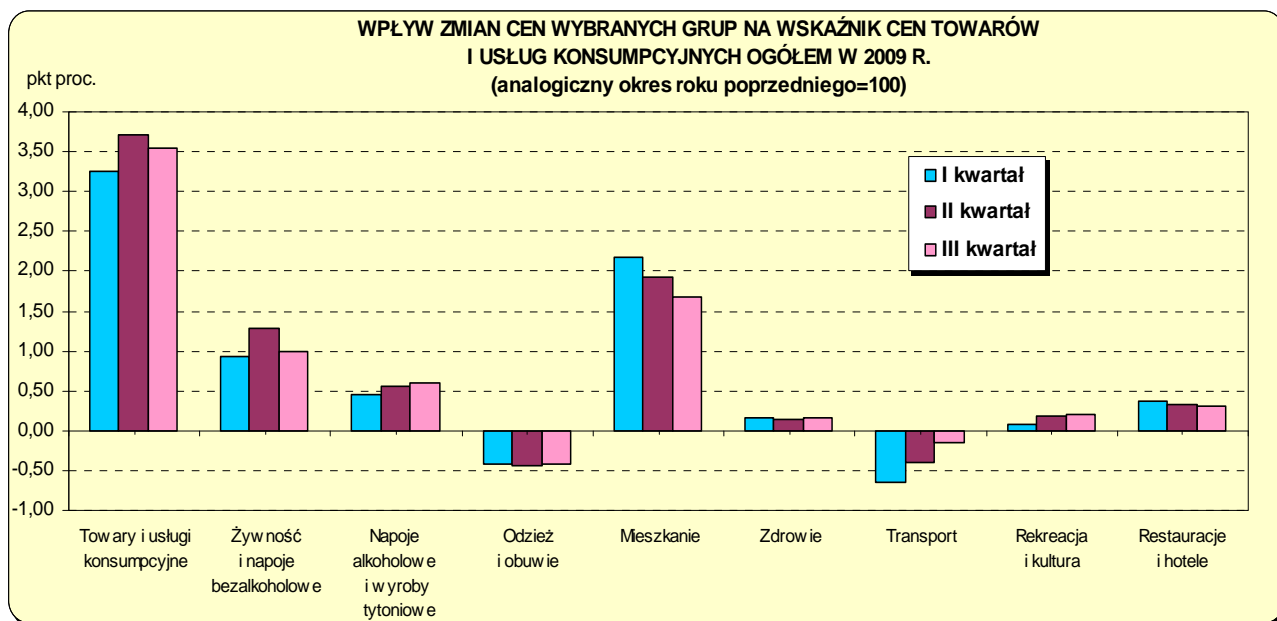
Według wstępnych danych we wrześniu br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z poprzednim miesiącem spadły o 0,2%, w tym w przetwórstwie przemysłowym (o 0,3%), przy wzroście w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,1%), w sekcji dostawa wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,5%) oraz w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 0,8%). Dynamika cen produkcji budowlano-montażowej pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego w poprzednim miesiącu.

W okresie styczeń–wrzesień br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły w większym stopniu niż przed rokiem (3,1% wobec 2,8%). Zwiększenie cen zanotowano w większości grup towarów i usług, w tym znaczne – w zakresie cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług związanych z transportem oraz mieszkaniem. Niższe były ceny odzieży i obuwia. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w okresie dziewięciu miesięcy br. miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz transportem, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,15 pkt proc. i 0,64 pkt proc. Spadek cen odzieży i obuwia wpłynął na obniżenie wskaźnika ogółem o 0,38 pkt proc.

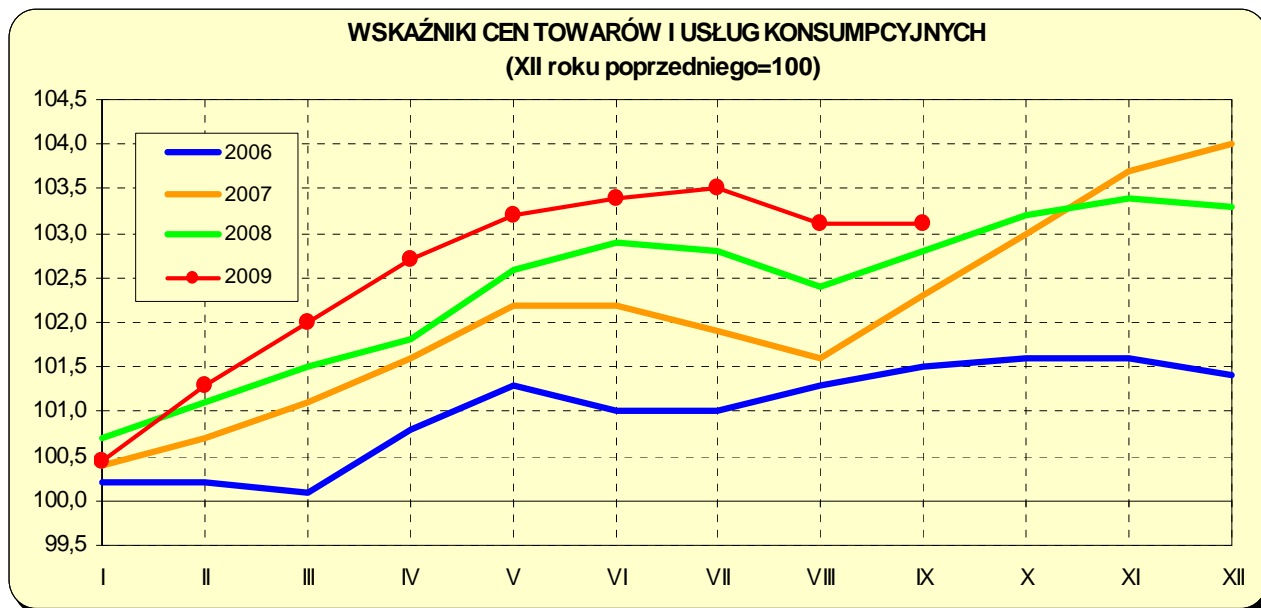
W okresie trzech kwartałów br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były w skali roku wyższe o 3,5% (wobec 4,4% przed rokiem). Znacznie podniesiono ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 9,7%) oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 7,8%). Wzrosły ceny towarów i usług w zakresie restauracji i hoteli – o 5,3%, żywności i napojów bezalkoholowych – o 4,3%, edukacji – o 3,7%, a także zdrowia – o 3,1% oraz rekreacji i kultury – o 2,1%. Niższe były natomiast ceny odzieży i obuwia (o 7,8%), a także towarów i usług związanych z transportem (o 4,1%).

We wrześniu br. wzrost cen konsumpcyjnych w skali roku wyniósł 3,4% (wobec odpowiednio 3,7% w sierpniu br. i 4,5% przed rokiem).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	IX	2009		IX	2009		IX	2009		I-IX	I-IX
	2008	VIII	IX	2008	VIII	IX	2008	VIII	IX	2008	2009
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych.....	102,8	103,1	103,1	100,3	99,6	100,0	104,5	103,7	103,4	104,4	103,5
w tym											
żywność i napoje bezalkoholowe.....	100,8	102,2	101,9	100,6	98,7	99,8	105,1	104,5	103,6	107,0	104,3
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	106,2	107,3	107,6	101,2	100,1	100,3	107,1	110,3	109,4	105,9	109,7
odzież i obuwie.....	93,6	91,3	92,9	101,4	98,3	101,7	93,8	92,1	92,4	93,0	92,2
mieszkanie.....	107,3	104,3	104,5	100,6	100,2	100,2	108,4	106,8	106,4	107,0	107,8
zdrowie.....	102,6	102,6	102,9	100,2	100,2	100,3	103,5	103,2	103,3	103,4	103,1
transport.....	101,1	108,3	107,4	98,5	99,1	99,2	102,6	98,2	99,0	105,0	95,9
łącznie	100,4	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,7	99,8	99,8	98,9	99,8
rekreacja i kultura.....	101,6	103,7	103,2	99,6	100,1	99,5	101,4	103,0	103,0	99,0	102,1
edukacja.....	102,9	100,5	101,6	101,4	100,1	101,1	104,2	103,2	102,8	103,3	103,7
restauracje i hotele.....	105,3	103,2	103,6	100,5	100,2	100,3	106,7	104,8	104,6	106,0	105,3

W okresie styczeń–wrzesień br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 1,9% (wobec wzrostu o 0,8% przed rokiem). Znacznie podrożał cukier (o 9,0%). Ceny mięsa wzrosły również o 9,0%, w tym drobiu – o 16,3%, mięsa wołowego – o 11,2% oraz mięsa wieprzowego i wędlin – po 7,6%. Podrożały również m.in. ryby (o 8,7%), ryż (o 4,0%), pieczywo (o 0,9%). Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 3,9%. Obniżono ceny m.in. olejów i pozostałych tłuszczów (o 1,0%), owoców (o 4,2%), mąki (o 5,2%) oraz warzyw (o 16,8%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” spadły o 0,3% (w tym ceny serów - o 2,3% oraz mleka – o 0,6%, przy wzroście cen jaj – o 9,6%).

Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły o 7,6% (wobec wzrostu o 6,2% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Wyroby tytoniowe podrożały o 10,8%, a napoje alkoholowe – o 5,8%.

Ceny odzieży i obuwia we wrześniu br. były o 7,1% niższe niż w grudniu ub. roku (wobec spadku o 6,4% przed rokiem), przy czym większe obniżki cen dotyczyły obuwia (o 8,7%) niż odzieży (o 6,5%).

Wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem w okresie styczeń–wrzesień br. był wyższy od notowanego odpowiednio przed rokiem (4,5%, wobec 7,3%). Opłaty za najem podniesiono o 2,8%. Podrożał wywóz nieczystości (śmieci) – o 16,1%, usługi kanalizacyjne – o 10,7% oraz zaopatrywanie w wodę – o 8,4%. Ceny nośników energii wzrosły o 5,3%, w tym najbardziej – energii elektrycznej (o 10,5%). Ceny energii cieplnej podniesiono o 6,2%, a opału – o 2,9%. Ceny gazu obniżono o 1,6%. Wzrost cen towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wyniósł 1,8%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały o 2,9% (wobec wzrostu o 2,6% przed rokiem). Opłaty za usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej wzrosły o 4,7%, w tym

za usługi stomatologiczne – o 5,5%, a za usługi lekarskie – o 3,6%. Artykuły farmaceutyczne podrożały o 1,9%.

Ceny w zakresie transportu podniesiono w okresie styczeń-wrzesień br. o 7,4% (wobec 1,1% odpowiednio przed rokiem). Samochody osobowe podrożały o 4,3%, a paliwa do prywatnych środków transportu – o 13,3%, w tym ceny benzyny silnikowej podniesiono o 19,9%, przy spadku cen gazu ciekłego – o 8,6%. Opłaty za usługi transportowe wzrosły o 0,9%.

Ceny w zakresie łączności we wrześniu br. były o 0,1% niższe niż w grudniu ub. roku (wobec wzrostu o 0,4% przed rokiem).

Ceny towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury wzrosły w okresie dziewięciu miesięcy br. o 3,2% (wobec wzrostu o 1,6% odpowiednio przed rokiem). Podniesiono m.in. opłaty za turystykę zorganizowaną (o 10,8%). Ceny gazet i czasopism zwiększyły się o 4,0%, biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,0%, natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego spadły o 1,6%.

We wrześniu br. opłaty w zakresie edukacji były o 1,6% wyższe niż w grudniu ub. roku, a w zakresie restauracji i hoteli – o 3,6%. Spośród innych towarów i usług w okresie styczeń-wrzesień br. podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 3,9%) oraz ceny ubezpieczeń (o 0,7%).

W ujęciu rocznym we wrześniu br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 3,6%. Największy wpływ na dynamikę cen w tej grupie miały podwyżki cen mięsa (o 8,4%). Ceny drobiu były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 10,5%, mięsa wołowego o 11,9%, mięsa wieprzowego – o 7,4%, a wędlin – o 7,9%. Znacznie podwyższono ceny cukru (o 18,8%) oraz ryżu (o 4,7%). Wzrosły również ceny m.in. ryb (o 10,6%) oraz pieczywa (o 1,6%). Obniżyły się ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 1,0%, w tym serów – o 3,6% i mleka – o 1,1%, przy wzroście cen jaj – o 10,5%). Ceny olejów i pozostałych tłuszczów spadły o 0,9%, owoców (o 0,4%) oraz warzyw (o 1,1%). Niższe niż przed rokiem były również ceny m.in. mąki (o 9,2%). Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 3,8%.

We wrześniu br. wyroby tytoniowe były o 14,9% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe – o 6,5%.

Ceny obuwia były o 9,9% niższe niż przed rokiem, a odzież – o 6,7%.

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 6,4% (wobec wzrostu o 8,4% przed rokiem). Opłaty za najem mieszkania wzrosły o 4,2%. Wywóz nieczystości (śmieci) podrożał o 16,5%, usługi kanalizacyjne – o 11,3%, a zaopatrywanie w wodę – o 9,2%. Ceny nośników energii zwiększono o 8,9%. Znacznie podniesiono ceny opału (o 11,1%) oraz energii elektrycznej (o 11,3%). Energia cieplna podrożała w skali roku o 9,0%, a gaz – o 2,4%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa

domowego były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 2,0%, w tym ceny usług związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego – o 4,9%, a sprzętu gospodarstwa domowego – o 0,1%.

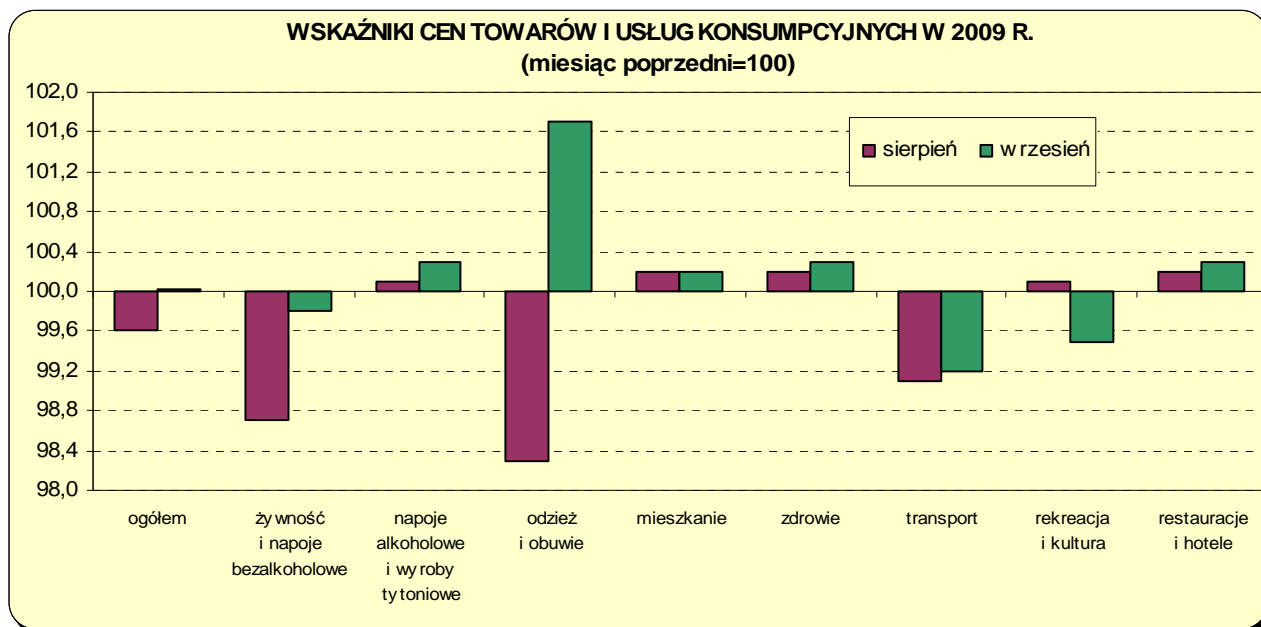
Artykuły i usługi związane ze zdrowiem były o 3,3% droższe niż przed rokiem. Opłaty za usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej wzrosły o 5,8%, w tym za usługi stomatologiczne – o 6,8%, a za usługi lekarskie – o 4,6%. Artykuły farmaceutyczne podrożały o 2,1%.

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były niższe niż we wrześniu ub. roku o 1,0% (wobec wzrostu o 2,6% przed rokiem), w tym spadły ceny paliw – o 4,9%, przy wzroście cen samochodów osobowych – o 2,1%. Ceny usług transportowych podniesiono o 2,0%.

Ceny towarów i usług w zakresie łączności obniżono w skali roku o 0,2%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były o 3,0% wyższe niż przed rokiem. Znacznie podniesiono opłaty za turystykę zorganizowaną (o 8,0%). Ceny gazet i czasopism wzrosły o 5,5%, biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,6% oraz książek – o 2,4%. Obniżyły się m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 3,4%).

Opłaty w zakresie edukacji były wyższe niż przed rokiem o 2,8%, a w zakresie restauracji i hoteli – o 4,6%. Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 5,2%) oraz ubezpieczeń (o 1,1%).

We wrześniu br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali miesiąca pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego w poprzednim miesiącu. Ceny żywności obniżyły się o 0,3%, w tym m.in. – artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 0,1%), mięsa (o 0,4%, w tym drobiu – o 2,6%), cukru (o 3,2%) oraz owoców (o 6,3%). Wyższe niż przed miesiącem były ceny warzyw (o 2,5%). Ceny olejów i pozostałych tłuszczów oraz pieczywa i produktów zbożowych pozostały na

poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Wzrosły natomiast ceny ryb (o 0,3%). Ceny napojów bezalkoholowych były wyższe niż w sierpniu br. o 0,3%, a napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych – o 0,3%. Ceny odzieży i obuwia wzrosły o 1,7%. Towary i usługi w zakresie mieszkania podrożały o 0,2%. Ceny towarów i usług związanych ze zdrowiem były o 0,3% wyższe niż w sierpniu br., natomiast z transportem niższe o 0,8% (w tym ceny paliw – o 1,3%). Ceny towarów i usług w zakresie łączności pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego w poprzednim miesiącu, a rekreacji i kultury były niższe o 0,5%. Towary i usługi w zakresie edukacji podrożały o 1,1%, a dotyczące restauracji i hoteli podniesiono o 0,3%.

W okresie trzech kwartałów br. w stosunku do analogicznego okresu ub. roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w mniejszym stopniu niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw. Zwiększyła się **siła nabywcza** płac w odniesieniu do części towarów żywnościowych (w tym m.in. mąki, owoców, artykułów w grupie „mleko, sery i jaja”, olejów i pozostałych tłuszczów oraz pieczywa, a także napojów bezalkoholowych). Relatywnie tańsze niż przed rokiem były odzież i obuwie, towary i usługi w zakresie transportu, łączności, wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego, rekreacji i kultury, zdrowia, a także edukacji. Zmniejszyła się natomiast siła nabywcza płac w odniesieniu do niektórych towarów żywnościowych: ryżu, cukru, mięsa, ryb oraz warzyw. Relatywnie droższe były napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, niektóre towary i usługi związane z użytkowaniem mieszkania (wywóz nieczystości (śmieci), nośniki energii, usługi kanalizacyjne, a także zaopatrywanie w wodę, towary i usługi w zakresie restauracji i hoteli oraz usługi transportowe.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie październik 2008 r. – wrzesień 2009 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 3,8% (wobec 3,9% w okresie wrzesień 2008 r. – sierpień 2009 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**³ wzrosły w tym okresie o 3,9%.

³ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2009 r. – struktura spożycia z 2007 r. w cenach grudnia 2008 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Średnia temperatura powietrza w III kwartale br. wyniosła 17,4°C i była wyższa od średniej z wielolecia o 1,5°C, a średnia suma opadów – ok. 192 mm i była niższa o ok. 8% od średniej wieloletniej. We wrześniu br. średnia temperatura powietrza wyniosła 14,8°C i była wyższa o 1,9°C od średniej wieloletniej, natomiast średnia suma opadów ok. 35 mm i była niższa od średniej wieloletniej o ok. 39%.

Ciepła, słoneczna i na ogół bezdeszczowa pogoda we wrześniu stwarzała dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw, niekorzystnie natomiast wpłynęła na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Na znacznym obszarze kraju wystąpiło przesuszenie gleby, miejscami znaczne, które utrudniało wykonywanie jesiennych prac polowych, a przede wszystkim orkę przedsięwziętych i siewów ozimin. Niedobór opadów był również przyczyną pogorszenia się stanu trwałych użytków zielonych. We wrześniu kończono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. W ciągu miesiąca kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, a w trzeciej dekadzie przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. W całym kraju prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę, a w połowie września rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. W drugiej dekadzie września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego. W pierwszej dekadzie września wykonywano orki przedsięwzięte oraz przystąpiono do siewów żyta i pszenżyta. Siewy pszenicy ozimej rozpoczęto lokalnie w drugiej, a powszechnie w trzeciej dekadzie miesiąca. Warunki wilgotnościowe gleby nie sprzyjały kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin.

Według przedwzrostkowego szacunku przeprowadzonego na przełomie sierpnia i września, plony i zbiory głównych ziemioplodów w br. kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2008=100	2001-2005 ^a = =100	z 1 ha w dt	2008=100	2001-2005 ^a = =100
Zboża ogółem.....	29,7	107,2	110,9	34,6	107,5	108,5
w tym zboża podstawowe						
z mieszankami zbożowymi	27,9	108,3	112,4	33,9	108,0	109,7
pszenica	9,7	104,8	107,7	41,4	101,7	108,9
żyto	3,7	106,9	94,2	26,4	106,9	108,2
jęczmień.....	4,0	109,4	118,7	34,2	114,0	107,9
owies.....	1,4	112,5	105,5	27,0	117,9	109,3
pszenżyto	5,2	116,9	161,0	35,6	106,6	110,6
mieszanki zbożowe.....	3,9	105,8	98,4	29,0	114,2	105,5
Rzepak i rzepik.....	2,4	113,9	203,5	29,6	108,4	120,3
Ziemniaki	9,2	88,2	63,2	189	99,0	105,0
Buraki cukrowe	9,5	109,1	77,7	476	102,4	115,8
Warzywa gruntowe	4,7	107,2	102,1	.	.	.
Owoce z drzew.....	3,1	94,3	112,2	.	.	.
Owoce jagodowe.....	0,5	98,6	114,9	.	.	.

^a Przeciętne roczne.

W 2009 r. **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (według wyników czerwcowego reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów i powierzchni zasiewów) wyniosła 8,6 mln ha i była o 0,2% mniejsza od ubiegłorocznej. W wyniku bardzo dobrego plonowania oraz korzystnych zmian w strukturze zasiewów, tj. dalszego wzrostu powierzchni uprawy zbóż intensywnych (zwłaszcza pszenżyta i pszenicy) zbiory zbóż ogółem były w tym roku wysokie i wyniosły 29,7 mln t. Przy wzroście powierzchni zasiewów rzepaku i rzepiku (o 5,0%), buraków cukrowych (o 6,6%) i warzyw gruntowych (o 4,2%) oraz zwiększonym plonowaniu, zbiory tych upraw były wyższe niż przed rokiem o odpowiednio: 13,9%, 9,1% i 7,2%. Zbiory ziemniaków przy zmniejszonej powierzchni uprawy (do ok. 0,5 mln ha, tj. o 7,7%) i zbliżonym do ubiegłorocznego plonowaniu były o 11,8% niższe niż w 2008 r. Mniejsze, w porównaniu do zeszłorocznych, były również zbiory owoców z drzew (o 5,7%) oraz owoców jagodowych (o 1,4%).

Według danych wstępnych **zużycie nawozów mineralnych i chemicznych (NPK)** pod zbiory 2009 r. wyniosło ogółem 1899,4 tys. t i w porównaniu z rokiem poprzednim było niższe o 11,3%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zużyto 121,5 kg NPK (w 2008 r. 137,2 kg NPK), z tego nawozów azotowych – 70,1 kg, potasowych – 27,4 kg i fosforowych 24,0 kg, tj. mniej niż przed rokiem o odpowiednio: 4,2%, 20,3% i 18,9%. Odnotowano dalszy znaczny spadek (o 14,9%) zużycia **nawozów wapniowych (CaO)** do 33,9 kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze, wobec 39,9 kg przed rokiem. Niskie zużycie nawozów wapniowych przyczynia się do dalszego zakwaszania gleby, co negatywnie wpływa na poziom plonów oraz pośrednio niekorzystnie wpływa na jakość produkowanych surowców rolniczych.

Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Lata/ kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				
		dt				hl mleka
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Ciągnik „Ursus 2812” – szt	2008	1121	1395	180	179	704
	I	813	978	207	178	594
	II	825	999	182	176	681
	III	1260	1509	159	177	758
	IV	1552	1987	165	177	804
	2009					
	I	1407	1902	158	159	827
	II	1405	1951	147	152	833
	III	1562	2449	149	157	845
Saletra amonowa – 1 dt.....	2008	1,7	2,1	0,27	0,27	1,1
	I	1,1	1,3	0,27	0,23	0,78
	II	1,2	1,5	0,27	0,26	1,0
	III	2,0	2,4	0,26	0,28	1,2
	IV	2,6	3,3	0,28	0,30	1,3

Wyszczególnienie	Lata/ kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				hl mleka
		dt				
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Mieszanka paszowa „PT-2”, dla tuczników – 1 dt	2009					
	I	2,4	3,2	0,27	0,27	1,4
	II	2,4	3,3	0,25	0,26	1,4
	III	2,3	3,6	0,22	0,23	1,3
	2008	1,7	2,2	0,28	0,28	1,1
	I	1,3	1,5	0,32	0,28	0,92
	II	1,3	1,6	0,30	0,29	1,1
	III	2,0	2,4	0,25	0,28	1,2
	IV	2,3	2,9	0,24	0,26	1,2
	2009					
Olej napędowy letni – 1 hl.....	I	2,0	2,7	0,22	0,22	1,2
	II	2,0	2,7	0,21	0,21	1,2
	III	2,1	3,3	0,20	0,21	1,2
	2008	7,0	8,7	1,1	1,1	4,4
	I	x	x	x	x	x
	II	5,1	6,2	1,1	1,1	4,2
	III	8,0	9,6	1,0	1,1	4,8
	IV	x	x	x	x	x
	2009					
	I	x	x	x	x	x
II	7,1	9,8	0,74	0,77	4,2	
III	8,1	12,8	0,78	0,82	4,4	

W stosunku do 2008 r., w pierwszych dwóch kwartałach br. odnotowano poprawę relacji cen środków produkcji do cen skupu żywca wieprzowego i wołowego oraz osłabienie relacji do cen skupu zbóż i mleka, natomiast w III kwartale br. relacje cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu wszystkich wyszczególnionych produktów rolnych uległy pogorszeniu.

Na rynku rolnym w okresie trzech kwartałów br. utrzymała się tendencja spadkowa cen zbóż. Na niskim poziomie ustabilizowały się ceny mleka. Wyjątkowo niska krajowa podaż żywca wieprzowego stymulowała w I półroczu br. wzrost cen podstawowych gatunków żywca rzeźnego. W III kwartale br. ceny żywca wieprzowego, wołowego i drobiowego uległy stopniowemu obniżeniu. W okresie styczeń-wrzesień br. przeciętne ceny podstawowych gatunków żywca były wyższe niż przed rokiem, natomiast przeciętne ceny zbóż i mleka kształtowały się na poziomie znacznie niższym od ubiegłorocznego.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–IX 2009		IX 2009		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	IX 2008=100	VIII 2009=100
Ziarno zbóż^b	2277,9	109,4	693,9	121,5	60,4
w tym:					
pszenica.....	1432,6	106,3	474,7	117,7	66,2
żyto.....	269,6	103,6	79,1	120,0	51,8

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), z wysokich zbiorów 2009 r., w okresie lipiec–wrzesień br. wynosił 2277,9 tys. t i był o 9,4% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. skup zbóż, po nasileniu dostaw występującym zwykle w sierpniu, był znacznie mniejszy niż przed miesiącem (o 39,6%), ale wyraźnie przewyższył ubiegłoroczny (o 21,5%).

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2009		IX 2009		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = =100	w tys. t	IX 2008 = =100	VIII 2009= =100
Żywiec rzeźny^b	1865,2	93,7	167,2	96,0	108,5
w tym:					
wołowy (z cielęcym).....	188,9	103,0	10,8	83,3	116,6
wieprzowy.....	885,6	84,9	72,3	88,5	108,3
drobiowy	784,1	103,3	83,6	105,5	107,4
Mleko ^c	6848,8	104,1	737,6	99,7	92,6

^a W okresie lipiec–wrzesień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. ^c W milionach litrów.

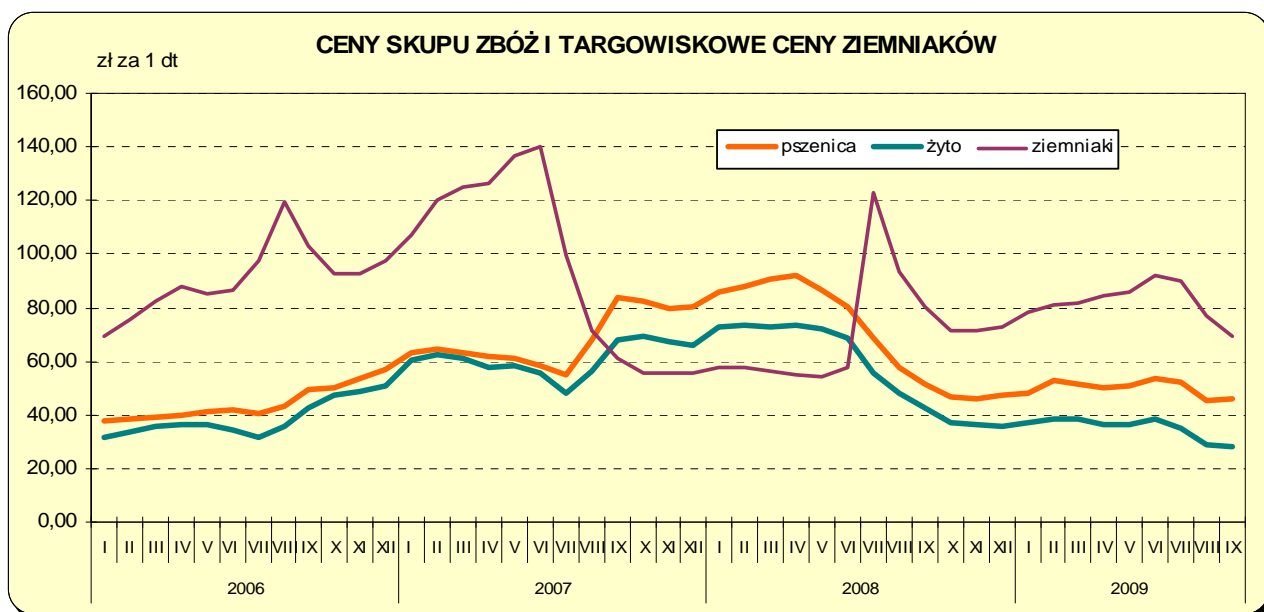
W okresie styczeń–wrzesień br. **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wbc), w wyniku znaczącego spadku skupu żywca wieprzowego (o 15,1% w skali roku), kształtował się na niskim poziomie i był o 6,3% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Skup żywca drobiowego i wołowego był większy niż przed rokiem odpowiednio o 3,3% i o 3,0%. We wrześniu br. skup wszystkich podstawowych gatunków żywca był większy niż przed miesiącem. W porównaniu z wrześniem ub. roku, wskutek ograniczonych dostaw żywca wieprzowego (o 11,5%) oraz wołowego (o 16,7%), łączny skup żywca rzeźnego był o 4,0% mniejszy.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	IX 2009			I-IX 2009		IX 2009			I-IX 2009	
	zł	IX 2008= =100	VIII 2009= =100	zł	I-IX 2008= =100	zł	IX 2008= =100	VIII 2009= =100	zł	I-IX 2008= =100
Pszenica ^a za 1 dt	46,24	89,4	102,4	49,19	68,6	53,75	72,3	98,2	58,64	66,1
Żyto ^a za 1 dt	28,38	66,6	97,4	34,10	58,7	42,06	67,1	102,2	47,33	63,9
Ziemniaki ^b za 1 dt.....	20,49	86,3	54,8	38,25	106,2	69,09	85,7	x	82,10	116,4
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^c	4,59	111,4	100,6	4,56	112,7	4,87	109,9	101,5	4,77	108,2
trzoda chlewna.....	4,67	100,6	94,8	4,75	122,4	4,78	102,8	100,2	4,62	116,1
drób	3,71	101,6	95,6	3,75	106,4
Prosię na chów za 1 szt.....	179,95	145,0	100,0	175,95	192,4
Mleko za 1 hl.....	87,64	93,9	102,4	86,63	81,7	x	x	x	x	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach – jadalne. ^c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

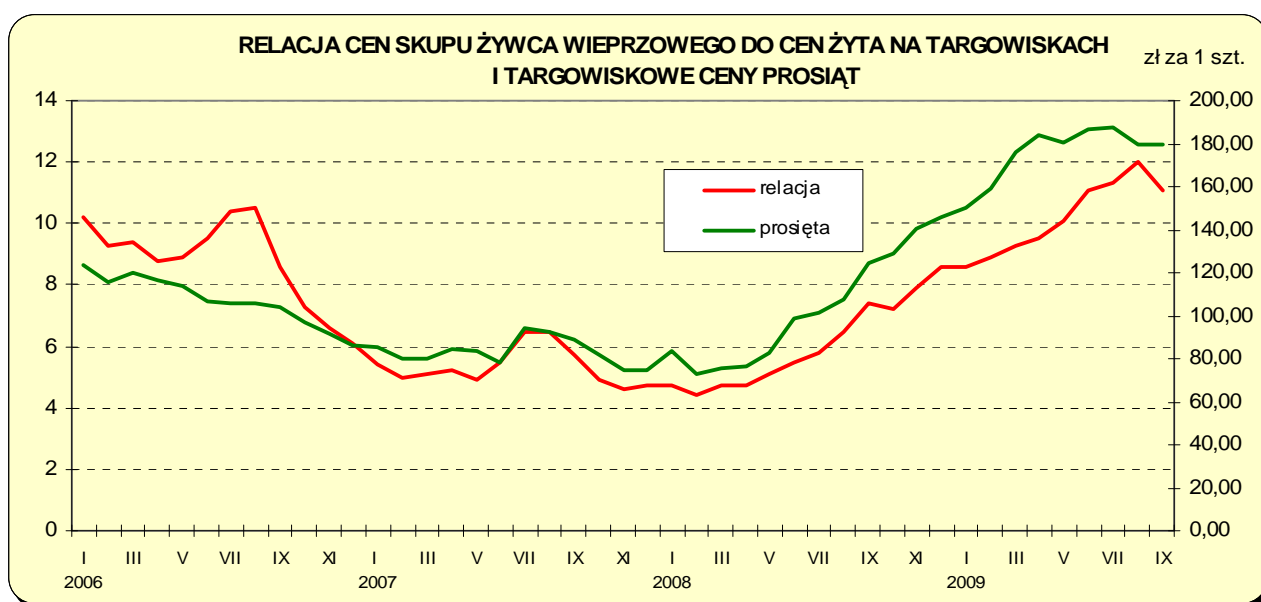
We wrześniu br. spadek cen niektórych gatunków zbóż obserwowany we wcześniejszych okresach został zahamowany, przy czym w porównaniu do cen sprzed roku zboża były tańsze w skupie przeciętnie o 17,0%, a na targowiskach o 28% - 33%. W stosunku do grudnia ub. roku ceny zbóż były niższe: w skupie – pszenicy o 1,7% i żyta o 20,2%, a na targowiskach – odpowiednio o 14,2% i o 19,5%.

W I półroczu br. ceny **ziemniaków** na obu rynkach wzrosły i były znacznie wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. W III kwartale br., przy zwiększonej podaży ziemniaków

z tegorocznych zbiorów, notowany był spadek ich cen do poziomu niższego niż przed rokiem. We wrześniu br. ceny skupu ziemniaków obniżyły się o 45,2% w skali miesiąca i były o 42,8% niższe niż w grudniu ub. roku. W obrocie targowiskowym ceny ziemniaków jadalnych w okresie styczeń – wrzesień spadły o 5,0%.

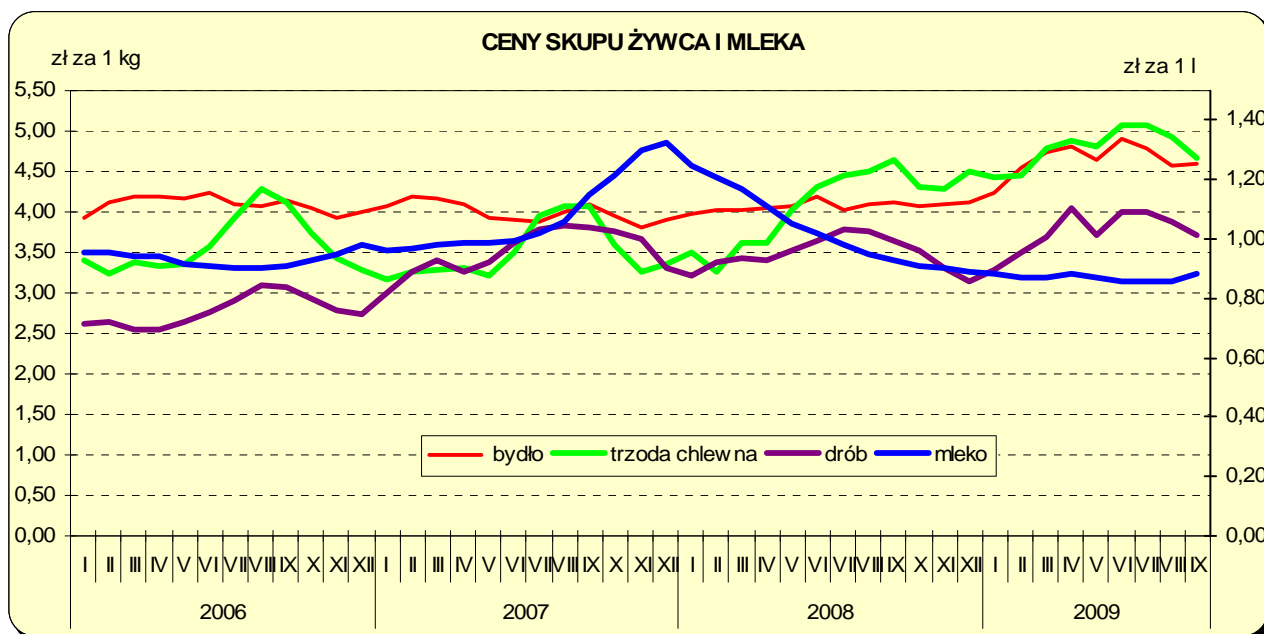
W okresie styczeń–wrzesień br., przy niskiej krajowej podaży **żywca wieprzowego**, w I półroczu br. jego ceny wykazywały wyraźną tendencję rosnącą. W III kwartale br. zmiany cen żywca w obrocie targowiskowym były nieznaczne, natomiast w skupie – po osiągnięciu rekordowo wysokiego poziomu, uległy stopniowemu obniżeniu. W porównaniu z notowaniami w grudniu ub. roku, we wrześniu br. ceny żywca wieprzowego były wyższe w skupie o 3,6%, a na targowiskach o 9,6%. W 2009 r. ceny zbytu żywca osiągnęły poziom opłacalny dla producentów trzody. Relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach we wrześniu br. wynosiła 11,1 wobec 12,0 przed miesiącem i 7,4 przed rokiem. Przy ograniczonej podaży prosiąt do dalszego chowu spowodowanej głębokim spadkiem pogłowia loch, ceny prosiąt do dalszego chowu kształtują się na wysokim poziomie. We wrześniu br., podobnie jak przed miesiącem, za 1 prosię na targowiskach płacono ok. 180 zł, (tj. więcej o 45,0% niż przed rokiem i o 23,4% niż w grudniu ub. roku). W 2009 r. efektem wyraźnej poprawy opłacalności tuczu trzody chlewnej było osłabienie tendencji spadkowej pogłowia, co potwierdziły wyniki reprezentacyjnego badania z końca lipca br.

Ceny **drobiu rzeźnego** w I półroczu br. rosły, natomiast od lipca – obniżały się. We wrześniu br. za 1 kg żywca drobiowego płacono średnio więcej o 1,6% niż przed rokiem i o 17,6% niż w grudniu ub. roku.

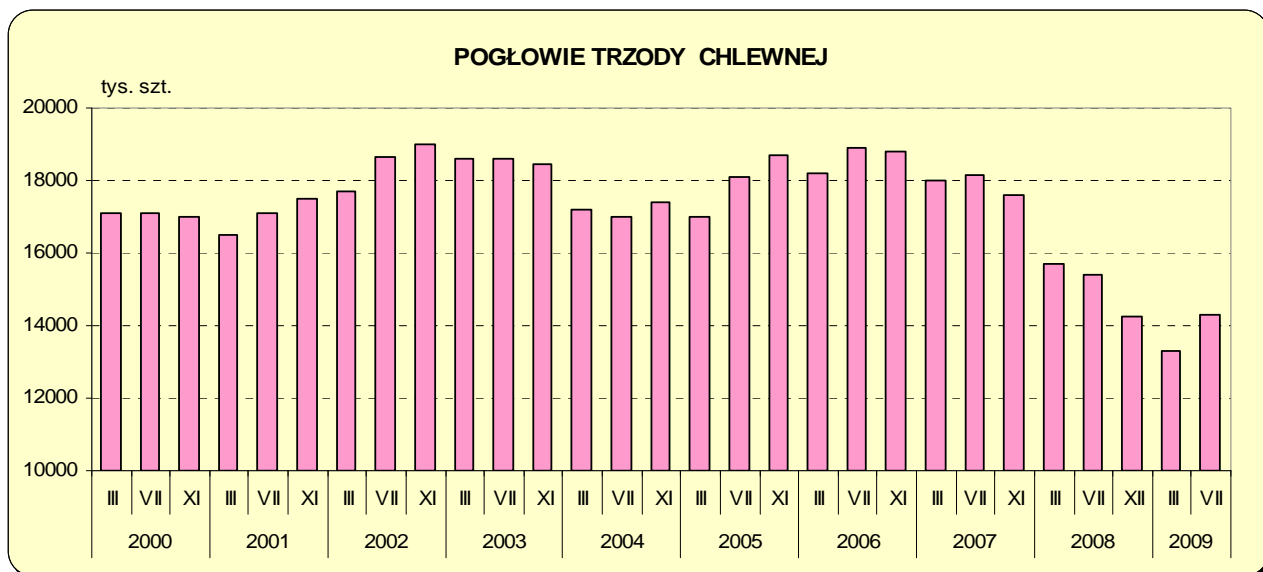
Na rynku **wołowiny** w okresie styczeń–wrzesień br., w kolejnych miesiącach notowany był wzrost cen, przy czym w skupie tendencja wzrostowa zahamowana została w lipcu br., a na targowiskach utrzymywała się do końca września. W okresie trzech kwartałów br. średnie ceny

żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego w skupie (odpowiednio 4,56 zł/kg i 4,86 zł/kg) były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 12,7% i o 11,2%. W obrocie targowiskowym, przy wolniejszym tempie wzrostu cen, przeciętne ceny żywca wołowego (4,77 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (5,16 zł/kg) ukształtowały się na poziomie o 8,2% i o 7,1% wyższym niż w analogicznym okresie 2008 r.

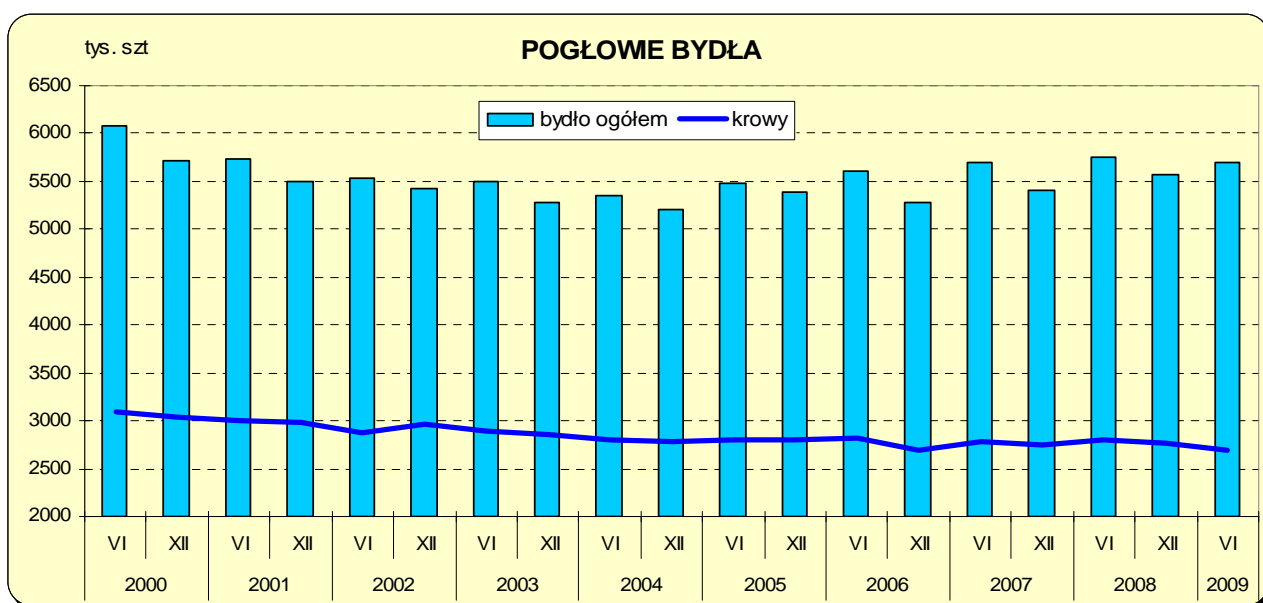

Według kolejnych badań reprezentacyjnych, **pogłowie trzody chlewnej** kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Marzec 2009			Lipiec 2009		
	w tys. szt.	marzec 2008= =100	w odsetkach	w tys. szt.	lipiec 2008= =100	w odsetkach
O g ó ł e m.....	13287,2	84,7	100,0	14278,6	92,6	100,0
prosięta do 20 kg	4095,3	85,5	30,8	4457,0	94,7	31,2
warchlaki od 20 kg do 50 kg	3660,5	83,5	27,6	3833,7	91,0	26,8
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:						
na ubój	4146,2	82,1	31,2	4577,9	89,7	32,1
na chów	1385,2	94,9	10,4	1410,0	100,7	9,9
w tym lochy	1349,6	94,8	10,1	1373,8	100,5	9,6
w tym prośne	890,4	97,0	6,7	866,9	101,5	6,1

W 2009 r. stan pogłowia trzody chlewnej w lipcu br. (14278,6 tys. szt) nadal obniżał się w ujęciu rocznym, ale skala tego spadku zmniejszała się (w końcu marca spadek o 15,3%, a w końcu lipca – o 7,4%). Pogłowie loch, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa aktualne możliwości reprodukcyjne stada, w lipcu br. wyniosło 1373,8 tys. szt. i było o 0,5% większe niż przed rokiem, w tym pogłowie loch próchnych wzrosło o 1,5%. Stan pogłowia grup decydujących o wielkości produkcji, a więc tuczników i warchlaków był nadal znacznie mniejszy niż przed rokiem (odpowiednio o 10,3% i o 9,0%).

Pogłowie bydła (wg stanu w czerwcu br.) kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	W tys. szt.	Grudzień 2008=100	Czerwiec 2008=100	Struktura	
				czerwiec 2008	czerwiec 2009
O g ó ł e m	5700,0	102,5	99,0	100,0	100,0
Cielęta poniżej 1 roku	1471,8	106,2	98,0	26,1	25,8
Młode bydło od 1 do 2 lat	1203,7	109,9	109,2	19,1	21,1
Bydło 2-letnie i starsze	3024,5	98,1	95,9	54,8	53,1
w tym krowy	2687,9	97,0	95,8	48,8	47,2

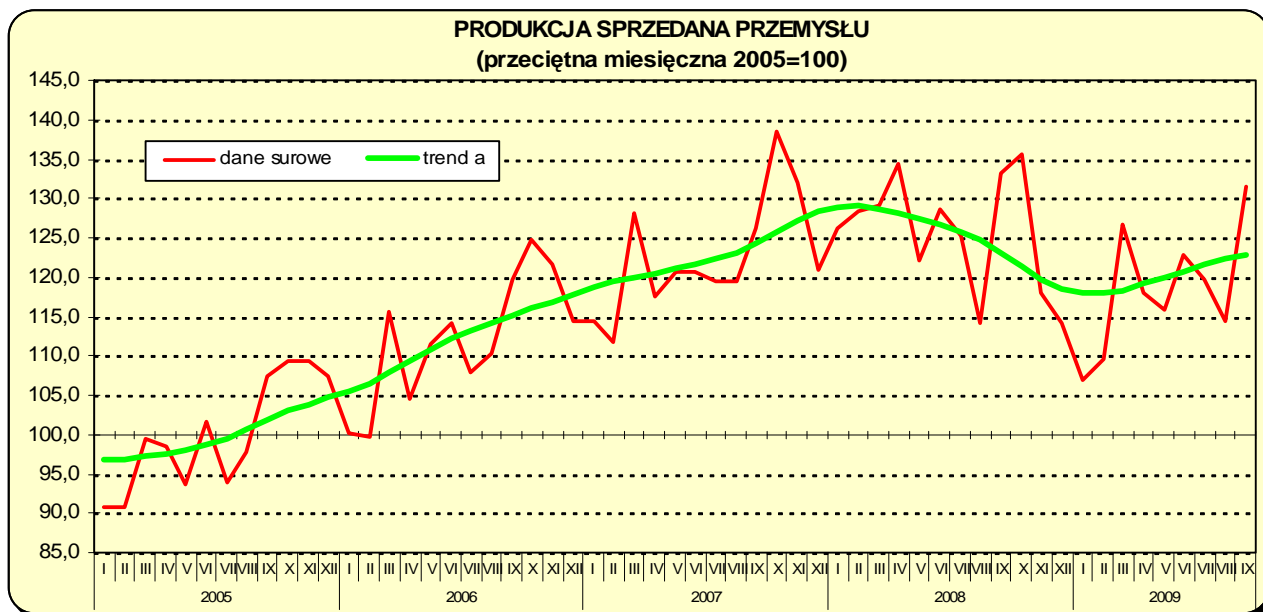
Pogłowie bydła w czerwcu br. liczyło ogółem ok. 5,7 mln szt. i było o 1,0% mniejsze niż przed rokiem. Spadek pogłowia bydła wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia stada krów (o 118,7 tys. szt.) na skutek pogorszenia opłacalności produkcji mleka w związku z obserwowanym od stycznia 2008 r. spadkiem cen skupu surowca. Niższe niż w czerwcu ub. roku było również pogłowie cieląt (o 2,0%). W 2009 r. rosnące ceny bydła, kształtujące się na poziomie znacznie wyższym niż przed rokiem, wpłynęły na poprawę opłacalności produkcji żywca wołowego. Wskutek korzystnych uwarunkowań produkcji żywca, w badaniu czerwcowym odnotowano wyraźne zwiększenie pogłowia młodego bydła od 1 do 2 lat (o 101,5 tys. szt.).

W okresie styczeń–wrzesień br. przy skupie **mleka** o 4,1% większym niż przed rokiem, ceny surowca ustabilizowały się na niskim poziomie (86-88 zł/hl), tj. o 18,3% niższym niż przed rokiem. We wrześniu br., po czterech miesiącach spadku, ceny mleka (ok. 88 zł/hl) wzrosły w stosunku do poprzedniego miesiąca o 2,4%, ale były niższe o 6,1% niż przed rokiem i o 1,5% niż w grudniu ub. roku.

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne ceny krów dojnych (2490 zł/szt.) były o 0,6% niższe, a jałówek jednorocznych (1579 zł/szt.) o 3,6% wyższe niż przed rokiem.

Przemysł

W okresie trzech kwartałów br. **produkcja sprzedana przemysłu** ukształtowała się na poziomie o 6,0% niższym niż przed rokiem (wobec spadku o 8,3% w I półroczu br. oraz wzrostu o 5,8% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Zmniejszenie produkcji w skali roku w okresie trzech kwartałów br. odnotowano we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym największe w górnictwie i wydobywaniu – o 14,8%. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę obserwowano spadek produkcji o 6,6%, w przetwórstwie przemysłowym – o 5,7%, natomiast w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 0,4%. W III kwartale br. w większości działów przemysłu dynamika była korzystniejsza niż w II, z wyjątkiem m.in. produkcji wyrobów z metali (gdzie spadek pogłębił się) oraz produkcji pozostałego sprzętu transportowego.

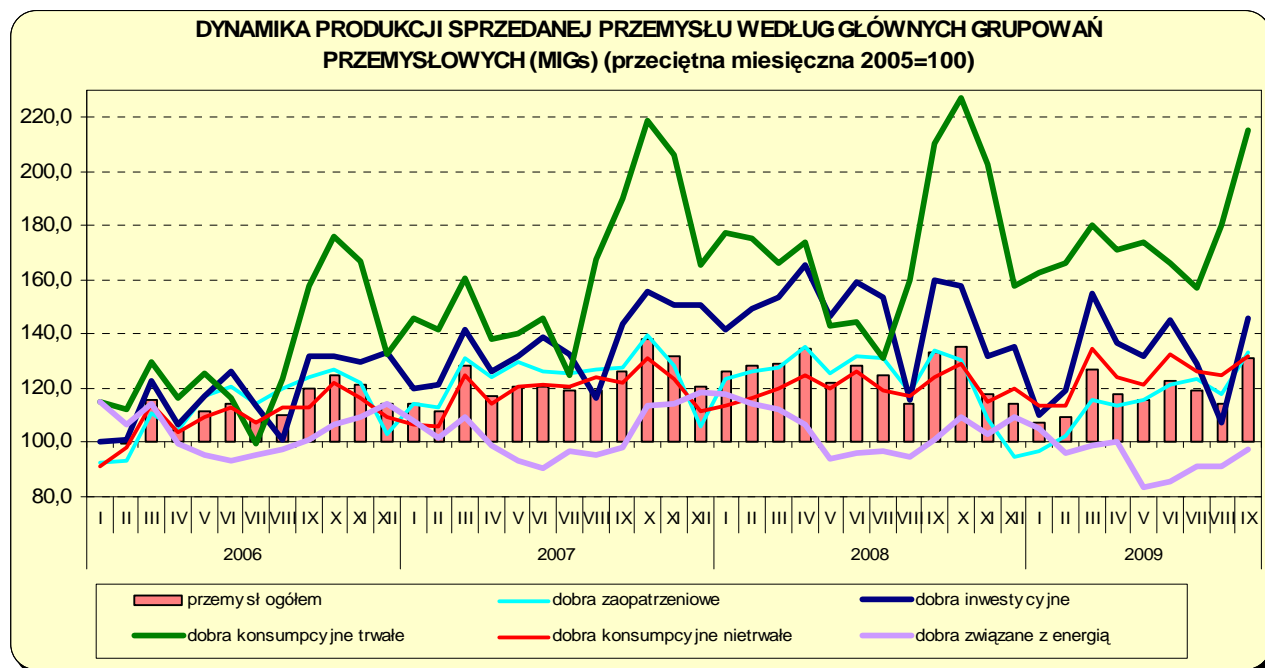

a) Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (przeciętna miesięczna 2005=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

We wrześniu br. produkcja sprzedana przemysłu zmniejszyła się w skali roku o 1,3% (w sierpniu br. wzrost o 0,1%). Niższa niż przed rokiem była sprzedaż we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji, gdzie zanotowano wzrost o 6,0%. W górnictwie i wydobywaniu spadek wyniósł 10,2%, w przetwórstwie przemysłowym – 1,0%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 0,7%. **Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym** produkcja sprzedana przemysłu obniżyła się w ujęciu rocznym o 2,1% (wobec spadku o 2,7% przed miesiącem), natomiast w stosunku do sierpnia br. odnotowano wzrost o 0,9%.

Wśród **głównych grupowań przemysłowych**⁴, w okresie styczeń-wrzesień br. głęboki spadek w ujęciu rocznym notowano w sprzedaży przedsiębiorstw produkujących głównie dobra inwestycyjne – o 11,7%, zaopatrzeniowe – o 9,5% oraz związane z energią – o 9,4%. Zwiększyła się natomiast w skali roku produkcja sprzedana dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 6,8% oraz nietrwałych – o 3,8%.

⁴ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98, dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie trzech kwartałów br. o 0,8% niższa niż przed rokiem, przy mniejszym o 5,2% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto – o 4,7%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009					2008	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
Przemysł	108,2	107,0	102,2	93,7	90,0	93,3	98,7	94,0	98,7	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie...	100,8	107,1	105,6	98,2	87,7	82,0	86,2	85,2	89,8	4,8	5,1
przetwórstwo przemysłowe.....	108,3	107,2	102,1	94,3	90,1	93,8	99,0	94,3	99,0	83,1	84,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	111,3	104,5	98,9	85,2	88,4	92,4	101,9	93,4	99,3	9,9	8,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	102,5	103,8	114,2	100,6	100,1	97,9	100,7	99,6	106,0	2,1	2,0
Z przemysłu ogółem – działy:											
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	98,0	107,7	105,8	91,8	83,5	74,1	85,6	81,0	89,7	2,9	2,9
produkcja artykułów spożywczych	105,1	104,2	98,5	92,9	99,8	102,0	106,7	102,8	105,6	16,2	14,9
produkcja napojów	104,2	102,2	104,8	109,6	118,8	98,1	112,3	108,6	115,7	2,5	2,2
produkcja odzieży	96,7	99,3	93,0	93,4	84,5	85,9	90,6	87,0	86,0	0,8	0,9

Wyszczególnienie	2008				2009						2008
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100										struktura w %
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	101,8	98,3	96,3	92,6	90,0	96,7	102,6	96,3	100,3	2,4	2,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru	97,2	97,5	95,6	90,7	97,4	103,2	104,5	101,7	111,2	2,3	2,2
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	108,9	106,6	105,2	100,3	87,4	84,2	99,3	90,5	95,8	5,4	7,1
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	99,8	97,6	91,9	91,2	88,5	92,9	95,6	92,2	96,9	4,4	4,4
produkcja wyrobów farmaceutycznych	112,8	113,0	112,3	120,8	110,8	116,8	105,8	111,0	104,4	1,2	1,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	108,9	107,2	107,1	97,1	88,5	93,1	102,3	94,8	100,5	5,1	4,9
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	109,7	97,8	102,6	97,1	77,8	96,2	99,3	91,8	101,7	4,2	4,5
produkcja metali	102,4	108,2	103,9	64,1	64,7	61,7	79,5	68,3	87,1	3,3	5,1
produkcja wyrobów z metali	111,4	107,4	106,3	97,7	93,6	94,1	91,9	93,2	90,6	5,7	5,7
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	121,6	95,7	91,2	118,5	95,1	121,9	128,4	113,8	115,8	3,1	2,7
produkcja urządzeń elektrycznych	121,3	122,5	113,7	105,8	103,7	106,9	108,0	106,2	104,1	3,9	3,5
produkcja maszyn i urządzeń	110,5	120,3	105,2	96,3	98,0	87,4	91,6	92,1	93,2	4,3	4,3
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	117,3	122,5	106,5	81,0	72,9	83,9	88,1	81,3	89,6	9,7	10,2
produkcja pozostałego sprzętu transportowego ...	110,2	97,3	109,7	118,0	104,4	115,3	92,2	103,8	106,6	1,4	1,1
produkcja mebli	100,1	102,3	101,4	95,4	92,7	97,6	97,9	96,0	98,2	2,9	2,8

W okresie styczeń-wrzesień br. spadek produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym wystąpił w 22 (spośród 34) działach przemysłu, których udział stanowił 66,6% ogółu produkcji. Wśród działów o znaczącym udziale w sprzedaży zmniejszyła się m.in.:

- produkcja metali – o 31,7% (m.in. produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych – o 40,3%),
- wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 19,0% (w tym węgla kamiennego – o 21,5%),
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 18,7% (m.in. produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych; produkcja przyczep i naczep – o 38,9%, pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 19,9%),
- produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 9,5% (m.in. wytwarzanie i przetwarzanie koksu – o 47,2%),
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 8,2% (m.in. produkcja wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 10,3%),

- produkcja maszyn i urządzeń – o 7,9% (w tym produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa – o 27,2%),
- produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 7,8% (m.in. produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych – o 16,5%),
- produkcja wyrobów z metali – o 6,8% (m.in. produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych – o 12,9%).

Nieco szybciej niż w okresie trzech kwartałów ub. roku rosła natomiast produkcja artykułów spożywczych (2,8%, wobec wzrostu o 2,6% przed rokiem). Wzrost w skali roku notowano m.in. w produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 19,6%, przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 19,5%, przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 10,1% oraz produkcji wyrobów mleczarskich – o 5,1%. W najbardziej znaczącej grupie tego działu – przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa notowano wzrost o 3,2% w ujęciu rocznym. Spadek w skali roku wystąpił natomiast w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 8,9% oraz gotowych paszy i karmy dla zwierząt – o 3,5%.

W odniesieniu do okresu styczeń-wrzesień ub. roku zwiększyła się produkcja sprzedana m.in. komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 13,8% (m.in. produkcja sprzętu (tele)komunikacyjnego – o 46,9%), wyrobów farmaceutycznych – o 11,0% (w tym produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych – o 12,2%), napojów – o 8,6%, urządzeń elektrycznych – o 6,2% (m.in. produkcja sprzętu gospodarstwa domowego – o 20,3%) oraz pozostałego sprzętu transportowego – o 3,8% (m.in. produkcja statków i łodzi – o 5,3%).

Z obserwowanych w okresie trzech kwartałów br. 241 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 172 była niższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla kamiennego, węgla brunatnego, siarki, produktów uboju trzody chlewnej, wędlin, piwa, papierosów z tytoniu, obuwia, tarcicy iglastej i liściastej, płyt pilśniowych, koksu, olejów opałowych, nawozów fosforowych, opon do pojazdów samochodowych i ciągnikowych, cementu, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco, rur stalowych, aparatów telefonicznych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, chłodziarek i zamrażarek, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów osobowych, ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, rowerów oraz energii elektrycznej. Wyższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 69 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. gazu ziemnego, produktów uboju bydła i cieląt, mleka, benzyny silnikowej, olejów napędowych, mydła, opon do maszyn i urządzeń rolniczych, odbiorników telewizyjnych, maszyn pralniczych automatycznych, pojazdów do transportu publicznego.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w październiku br. w przetwórstwie przemysłowym jest dodatni, ale niższy od notowanego przed miesiącem. Pozytywne oceny koniunktury formułują przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 250 i więcej osób, przy negatywnych opiniach w pozostałych klasach wielkości przedsiębiorstw. Prognozy ogółu firm dotyczące produkcji oraz portfela zamówień są optymistyczne, ale ostrożniejsze niż we wrześniu br. Nadal

negatywne są przewidywania dotyczące sytuacji finansowej. Zdaniem przedsiębiorców ceny wyrobów gotowych mogą nieznacznie spadać. Nadal planowane są redukcje zatrudnienia.

W październiku utrzymuje się w skali miesiąca nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych. W opinii przedsiębiorców zwiększa się on zwłaszcza w produkcji skór i wyrobów skórzanych, wyrobów farmaceutycznych, chemikaliów i wyrobów chemicznych, a wśród klas wielkości przedsiębiorstw – w jednostkach o liczbie pracujących 50 osób i więcej. Podmioty o liczbie pracujących 10-49 osób ponownie wskazują na niewielki niedobór zapasów wyrobów gotowych.

Przedsiębiorcy sygnalizują, że szacowane nakłady na działalność inwestycyjną w przetwórstwie przemysłowym w 2009 r. są niższe niż poniesione w 2008 r. Zmniejsza się zainteresowanie kredytem bankowym krajowym.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym szacowane jest w październiku br. na ok. 73% (przed rokiem ok. 79%). W ujęciu rocznym w większym stopniu niż przeciętnie obniża się ono m.in. w produkcji metali, maszyn i urządzeń, wyrobów z metali, pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń oraz pozostałego sprzętu transportowego. Niższy niż przeciętnie spadek wykorzystania mocy produkcyjnych obserwuje się m.in. w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny, wyrobów tekstylnych, mebli, artykułów spożywczych, napojów, wyrobów tytoniowych oraz skór i wyrobów skórzanych. Zwiększenie wykorzystania mocy produkcyjnych szacuje się jedynie w produkcji wyrobów farmaceutycznych.

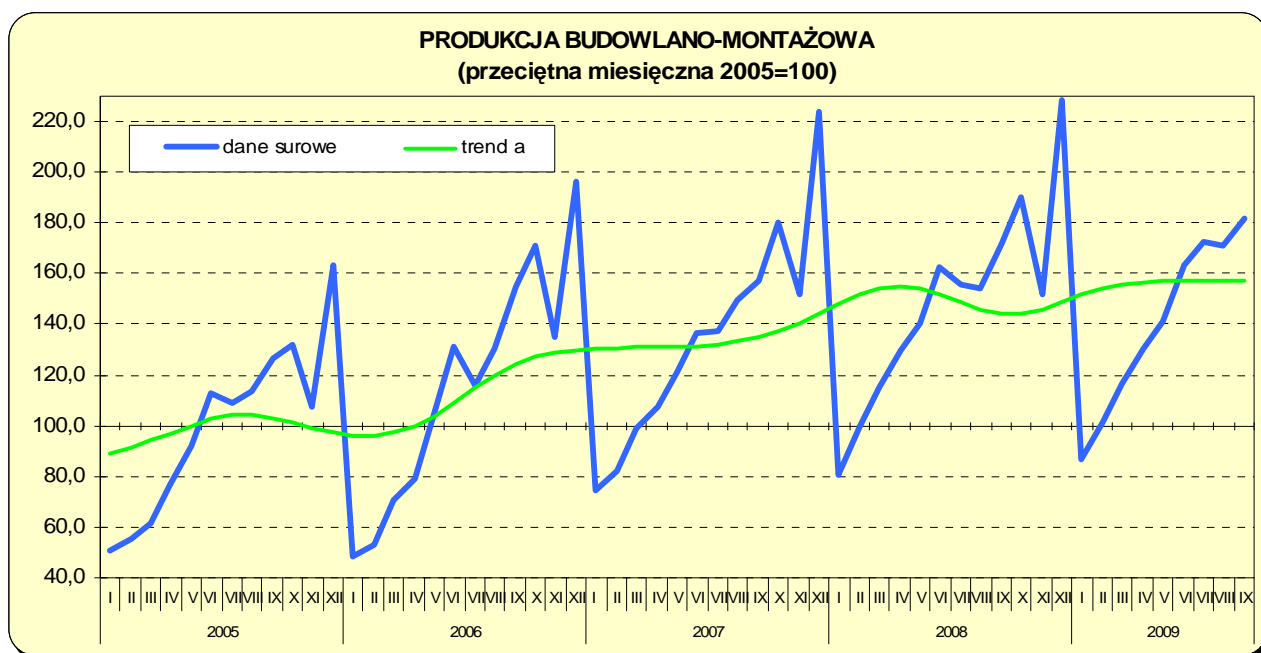
Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w październiku br. najbardziej uciążliwymi pozostają: niedostateczny popyt na rynku krajowym, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej oraz niedostateczny popyt na rynku zagranicznym, przy czym znaczenie tych barier zwiększyło się w ujęciu rocznym w największym stopniu. Zmniejszyła się natomiast dotkliwość m.in. niedoboru wykwalifikowanych pracowników oraz wysokich obciążeń na rzecz budżetu.

Budownictwo

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w okresie trzech kwartałów br. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób ukształtowała się na poziomie o 4,7% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 13,4% przed rokiem). Szybciej rosła sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 11,6%), niż inwestycyjnym (o 1,9%).

W okresie styczeń-wrzesień br. rosnącej produkcji towarzyszyło zwiększenie w skali roku przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (o 5,7%) i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 3,4%).

We wrześniu br. produkcja budowlano-montażowa była o 5,7% wyższa niż przed rokiem (przed miesiącem wzrost odpowiednio o 11,0%). Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym produkcja zwiększyła się o 7,1% w porównaniu z wrześniem ub. roku, a w stosunku do sierpnia br. spadła o 1,0%.

a) Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji budowlano-montażowej ogółem (przeciętna miesięczna 2005=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

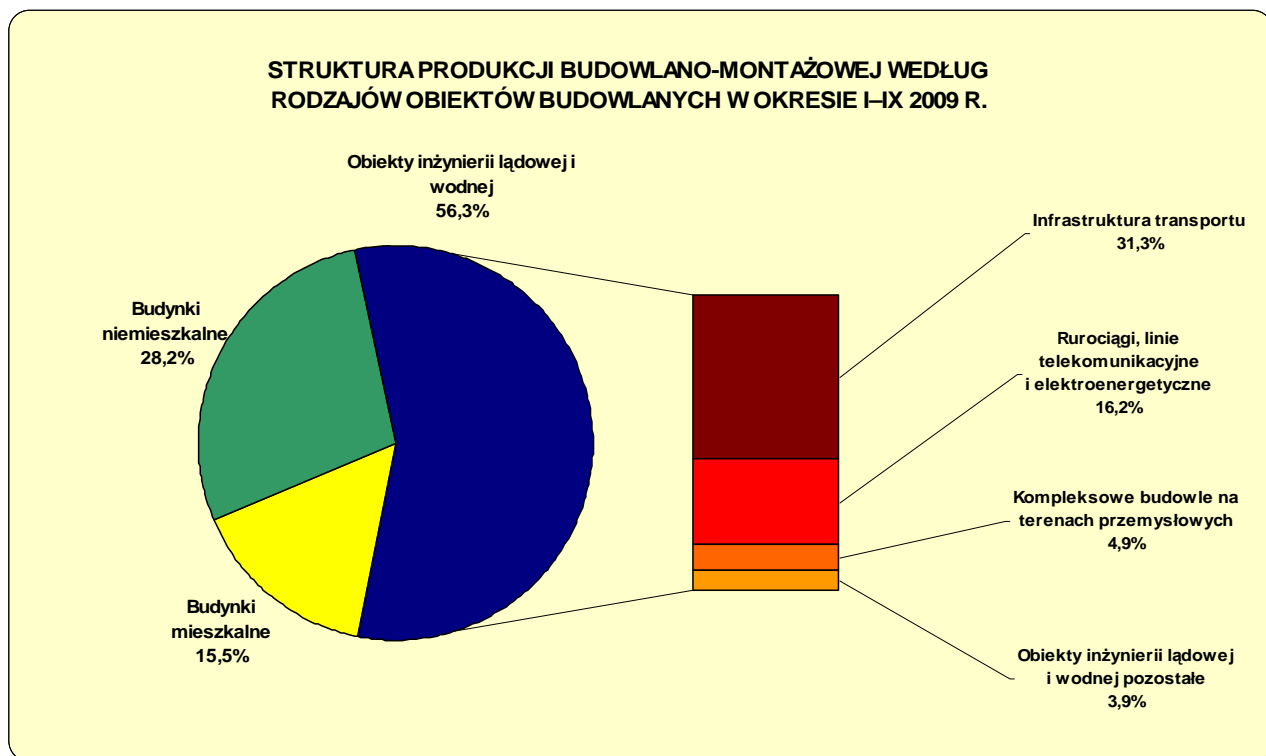
Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009				2008	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100								struktura w %	
O g ó ł e m.....	118,8	117,2	113,4	110,9	98,7	101,4	104,7	105,7	100,0	100,0
Z ogółem działy:										
budowa budynków	123,6	117,7	113,2	108,6	93,2	94,8	98,7	94,1	45,4	48,3
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	108,7	116,2	114,2	113,7	105,7	112,4	119,3	128,8	33,3	29,0
roboty budowlane specjalistyczne.....	118,2	117,5	112,9	111,9	104,6	102,6	98,1	93,0	21,3	22,7

W okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano wzrost w ujęciu rocznym sprzedaży w jednostkach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 19,3%), przy spadku w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 1,9%) oraz zajmujących się głównie budową budynków (o 1,3%, w tym w jednostkach specjalizujących się w robotach budowlanych związanych ze wnoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych – o 1,6%).

Wśród podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, wzrost produkcji w stosunku do okresu trzech kwartałów ub. roku odnotowały przedsiębiorstwa specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 23,4%), mające największy udział w tym dziale. Równie wysoki wzrost odnotowano w jednostkach zajmujących się głównie robotami związanymi z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych

i elektroenergetycznych (o 25,2%), natomiast spadek w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 2,5%).

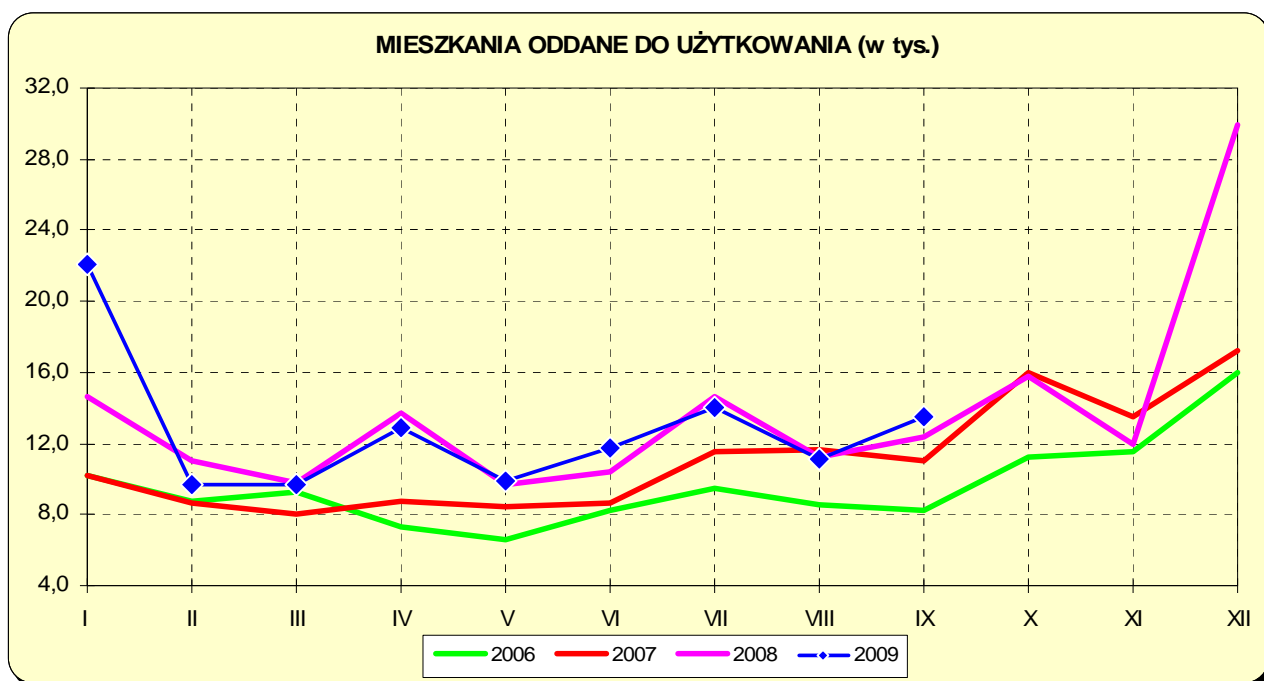
Spośród przedsiębiorstw zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi odnotowano wzrost produkcji w skali roku w przedsiębiorstwach wykonujących głównie pozostałe specjalistyczne roboty budowlane (o 12,2%). Spadek produkcji wystąpił w jednostkach zajmujących się wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych (o 15,3%), rozbiórką i przygotowaniem terenu pod budowę (o 6,0%) oraz wykonywaniem instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (o 5,5%).

W październiku **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie jest bardziej pesymistyczny niż we wrześniu br. Przedsiębiorcy przewidują większe niż przed miesiącem ograniczenie portfela zamówień na rynku krajowym. Negatywne i gorsze niż we wrześniu br. są prognozy dotyczące produkcji budowlano-montażowej oraz sytuacji finansowej badanych podmiotów. Podobne do tych sprzed miesiąca są oceny dotyczące spadku cen realizacji robót budowlano-montażowych. Przewidywane jest większe od prognozowanego we wrześniu br. ograniczenie zatrudnienia.

Najbardziej uciążliwymi barierami w prowadzeniu działalności budowlano – montażowej pozostają konkurencja ze strony innych firm, koszty zatrudnienia, a także niedostateczny popyt, który jest dużo bardziej odczuwalny niż przed rokiem. Również w porównaniu z październikiem ub. roku wzrosło znaczenie barier związanych z trudnościami z uzyskaniem kredytów oraz konkurencją ze strony innych firm. Znacznie zmniejszyła się w skali roku dotkliwość barier związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników oraz kosztami materiałów.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁵, w okresie trzech kwartałów br. **oddano do użytkowania** 114711 mieszkań, tj. o 6,7% więcej niż przed rokiem. Najwięcej mieszkań przekazano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 53959 (o 18,5% więcej) oraz w indywidualnym – 50635 (o 1,8% mniej). W budownictwie komunalnym zrealizowano 2276 mieszkań (o 33,3% więcej), społecznym czynszowym - 2177 (o 3,5% więcej) oraz zakładowym – 454 (wobec 259). Spadek liczby przekazanych mieszkań odnotowano w budownictwie spółdzielczym (o 17,7% do 5210 mieszkań). W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku znacznie wzrósł udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania (o 4,6 pkt do 47,0%), a zmniejszył się budownictwa indywidualnego (o 3,9 pkt do 44,1%).

W okresie styczeń–wrzesień br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w dziewięciu województwach odnotowano wzrost liczby mieszkań przekazanych do użytkowania, największy w województwie dolnośląskim – o 32,9%, opolskim – o 29,3%, małopolskim – o 23,2% oraz pomorskim – o 17,6%. W pozostałych siedmiu województwach oddano do użytkowania mniej mieszkań niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, w tym w województwie warmińsko-mazurskim – o 26,9% i świętokrzyskim – o 14,8%.

Według wstępnych danych we wrześniu br. oddano do użytkowania 13455 mieszkań, tj. o 8,6% więcej niż przed rokiem. Wyższą niż we wrześniu ub. roku liczbę mieszkań przekazano

⁵ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 5865 (o 12,1% więcej), komunalnym – 535 (wobec 83), społecznym czynszowym – 303 (wobec 54) i zakładowym – 66 (wobec 2). W budownictwie indywidualnym przekazano 5755 mieszkań (spadek o 3,6%), a spółdzielczym – 931 (przed rokiem – 1046).

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa	I-IX 2008				I-IX 2009			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2007=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2008=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	107484	100,0	123,6	102,2	114711	100	106,7	99,3
indywidualne	51559	48,0	107,3	142,5	50635	44,1	98,2	145,2
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	45526	42,4	158,6	67,3	53959	47,0	118,5	64,9
spółdzielcze	6329	5,9	121,9	59,5	5210	4,5	82,3	58,3
społeczne czynszowe	2103	1,9	64,1	50,4	2177	2,0	103,5	50,5
komunalne	1708	1,6	113,1	45,4	2276	2,0	133,3	43,5
zakładowe	259	0,2	116,7	67,0	454	0,4	175,3	56,6

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń-wrzesień br. wyniosła 99,3 m² i była o 2,9 m² mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku. Zmniejszenie przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania odnotowano we wszystkich formach budownictwa, z wyjątkiem indywidualnego i społecznego czynszowego.

W okresie dziewięciu miesięcy br. wydano pozwolenia na budowę 138566 mieszkań (o 23,2% mniej niż przed rokiem). Niższa niż w analogicznym okresie ub. roku była także liczba mieszkań rozpoczętych – 109882 (o 23,8% mniej niż przed rokiem). Znaczny spadek liczby pozwoleń oraz rozpoczętych budów dotyczył m.in. budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem.

Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto, kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-IX 2009					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2008=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2008=100
Ogółem	138566	100,0	76,8	109882	100,0	76,2
indywidualne.....	80020	57,7	90,4	73915	67,3	91,8
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	49224	35,5	61,6	29881	27,2	54,9
spółdzielcze	3211	2,3	72,9	3241	2,9	67,8
społeczne czynszowe	2952	2,1	90,9	773	0,7	30,6
komunalne	2694	2,0	67,5	1973	1,8	119,7
zakładowe	465	0,4	118,0	99	0,1	28,8

Szacuje się, że w końcu września br. w budowie było 682,6 tys. mieszkań, tj. o 4,5% mniej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

W okresie styczeń-wrzesień br. **sprzedaż detaliczna** (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 1,9% wyższa niż przed rokiem.

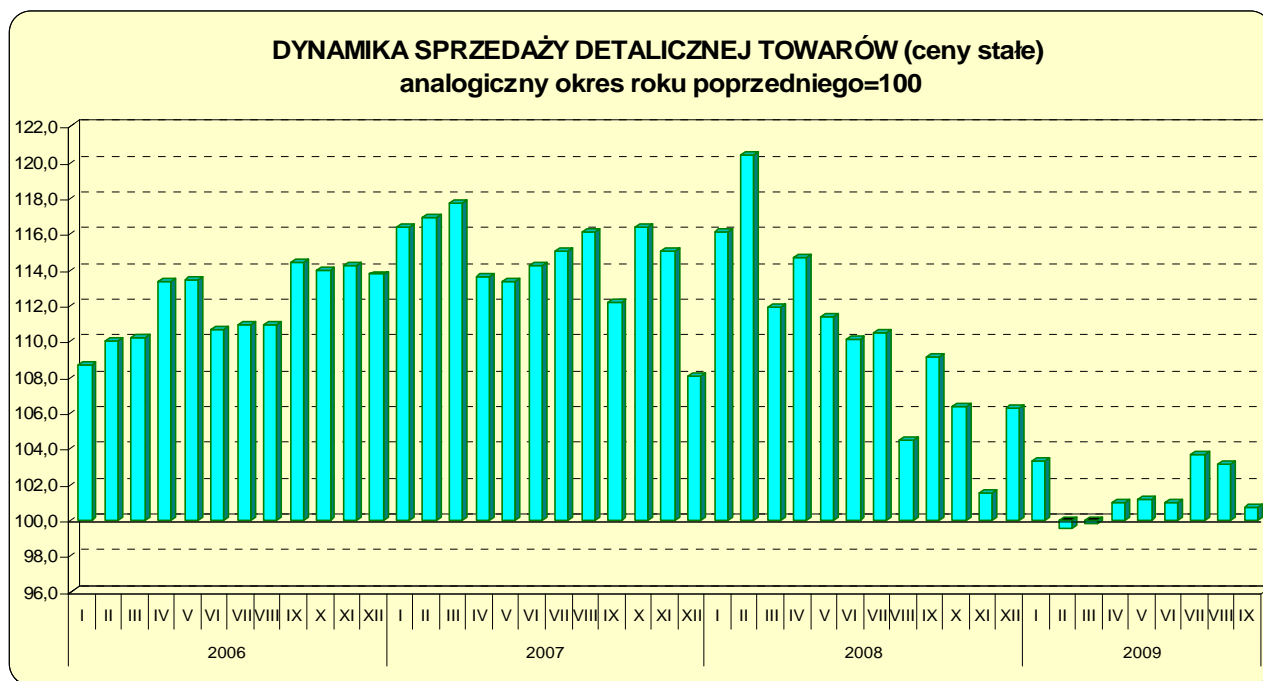
Wzrost sprzedaży w skali roku w okresie trzech kwartałów br. odnotowano w większości grup. Największą dynamikę obserwowano m.in. w grupach: „włókno, odzież i obuwie” oraz „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (wzrost odpowiednio o 22,0% i 21,2%). Spadek sprzedaży wystąpił w grupach: „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 8,8%) oraz „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 7,9%).

We wrześniu br. sprzedaż detaliczna zwiększyła się w ujęciu rocznym w niewielkim stopniu (o 0,7%, wobec 3,1% przed miesiącem). Wzrost sprzedaży znacznie wyższy niż ogółem obserwowano w grupach: „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 17,9%), „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (o 16,1%) i „włókno, odzież, obuwie” (o 11,7%). Spadek utrzymał się w grupach: „pojazdy samochodowe, motocykle, części” oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe”.

Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009						2008
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres poprzedniego roku=100										struktura w %
O g ó ł e m ^a	116,1	111,8	108,4	104,8	100,4	101,4	103,7	101,9	100,7	100,0	100,0
w tym:											
pojazdy samochodowe, motocykle, części.....	131,7	113,6	92,4	94,5	87,8	87,8	102,9	92,1	95,4	9,3	10,6
paliwa stałe, ciekłe i gazowe.....	110,6	110,8	109,8	96,8	89,4	91,2	92,4	91,2	93,3	17,1	19,5
żywność, napoje i wyroby tytoniowe.....	108,7	101,2	100,5	105,1	102,8	105,3	108,2	105,5	103,0	29,3	27,3
pozostała sprzedaż detaliczna											
w niewyspecjalizowanych sklepach.....	140,3	120,5	129,8	126,7	119,3	125,4	118,9	121,2	117,9	7,3	6,2
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny.....	117,3	119,1	118,1	120,1	113,6	114,2	117,0	114,9	116,1	4,0	3,5
włókno, odzież, obuwie.....	137,4	130,4	135,4	128,8	122,2	128,0	116,2	122,0	111,7	4,4	4,0
meble, rtv, agd.....	126,0	113,4	117,8	107,8	103,4	107,3	95,2	101,5	92,5	5,8	5,9
prasa, książki, pozostała sprzedaż											
w wyspecjalizowanych sklepach	125,0	128,3	143,0	121,7	107,5	103,1	96,6	101,8	97,9	7,4	7,3
pozostałe.....	103,1	113,0	95,5	93,6	99,0	96,6	108,5	101,3	102,5	15,0	15,1

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w okresie trzech kwartałów br. była o 8,6% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku. Sprzedaż przedsiębiorstw hurtowych w tym okresie spadła o 8,7%, w tym najbardziej w grupach: „napoje alkoholowe i bezalkoholowe” (o 29,5%) oraz „półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom” (o 21,6%). Największy wzrost notowano w przedsiębiorstwach hurtowych zajmujących się sprzedażą wyrobów tytoniowych (o 14,5%) oraz żywności (o 13,6%).

We wrześniu br. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych była niższa niż przed rokiem o 4,9%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 5,6%.

W październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym kształtuje się na poziomie ujemnym (wobec dodatniego odnotowanego w dwóch poprzednich miesiącach). Pesymistycznie oceniana jest bieżąca sytuacja finansowa oraz sprzedaż dla ogółu przedsiębiorstw. Negatywne oceny sprzedaży notuje się we wszystkich branżach, najbardziej niekorzystne w branżach: żywnościowej i pojazdy samochodowe. Pesymistyczne i gorsze niż we wrześniu br. są przewidywania dotyczące sytuacji gospodarczej, sprzedaży oraz sytuacji finansowej.

Pośród barier ograniczających działalność ankietowanych firm w porównaniu z sytuacją sprzed roku zwiększyła się dotkliwość m.in. niedostatecznego popytu, trudności z rozrachunkami z kontrahentami oraz trudności z uzyskaniem kredytów bankowych i ich obsługą, natomiast zmniejszyło się znaczenie m.in. kosztów zatrudnienia oraz konkurencji na rynku.

Transport

W okresie trzech kwartałów br. **sprzedaż usług**⁶ w jednostkach transportu ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych zmniejszyła się o 4,5% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem, największy spadek sprzedaży usług obserwowano w transporcie kolejowym (o 22,9%), lotniczym (o 13,8%), a także w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 9,3%). Wzrost sprzedaży odnotowano natomiast w transporcie rurociągowym (o 10,2%) oraz samochodowym (o 6,9%). We wrześniu br. sprzedaż usług w jednostkach transportu ogółem była o 1,9% niższa niż przed rokiem.

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w okresie styczeń-wrzesień br. wyniosły 303,9 mln ton, tj. o 7,6% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost przewozów obserwowano w transporcie samochodowym i transporcie wodnym śródlądowym, wobec spadku w pozostałych rodzajach transportu. We wrześniu br. przewieziono 38,5 mln ton ładunków, tj. o 5,5% więcej niż przed rokiem.

Transportem kolejowym przewieziono w okresie trzech kwartałów br. 172,1 mln ton ładunków, tj. o 12,8% mniej niż przed rokiem. Spadek przewozów wystąpił we wszystkich grupach ładunków. W komunikacji międzynarodowej przewozy ładunków zmniejszyły się o ok. 42%, natomiast w komunikacji wewnętrznej spadek wyniósł ok. 2%. We wrześniu br. transportem kolejowym przewieziono 23,0 mln ton ładunków, tj. o 8,4% więcej niż przed rokiem.

Transportem samochodowym zarobkowym od początku br. przewieziono 83,8 mln ton ładunków, tj. o 2,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. przewieziono 10,3 mln ton ładunków (o 10,3% więcej niż przed rokiem). W porównaniu z sierpniem br. średniodobowe przewozy ładunków były większe o 9,0%.

Transportem rurociągowym w okresie trzech kwartałów br. przetłoczono 37,8 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 0,5% mniej niż przed rokiem. We wrześniu br. przetłoczono 3,7 mln ton ropy i tych produktów, tj. o 16,0% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku.

Przewozy ładunków **żegluga śródlądową** w okresie styczeń-wrzesień br. wyniosły 4,0 mln ton, tj. o 13,8% więcej niż przed rokiem. We wrześniu br. przewieziono 0,6 mln ton ładunków (wzrost o 15,4% w ujęciu rocznym).

Przewozy ładunków **transportem morskim** od początku roku wyniosły 6,2 mln ton ładunków (o 21,5% mniej niż przed rokiem). We wrześniu br. żegluga morską przewieziono 0,8 mln ton ładunków (spadek o 12,4% w ujęciu rocznym).

W portach morskich w okresie trzech kwartałów br. przeładowano 32,6 mln ton ładunków (spadek o 13,5% w ujęciu rocznym). Zmniejszyły się przeładunki we wszystkich grupach, z tego pozostałych ładunków drobnicowych – o 28,5%, ładunków tocznych – o 21,5%, kontenerów

⁶ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

– o 14,7%, masowych ciekłych – o 12,0%, a także masowych suchych – o 8,8%. Spośród ładunków masowych suchych wzrost odnotowano m.in. w przeładunku węgla i koksu (o 22,6%). Zmniejszyły się przeładunki w portach: Police (o 81,4%), Szczecin (o 37,8%), Świnoujście (o 31,1%) oraz Gdynia (o 12,1%), natomiast zwiększyły w porcie Gdańsk (o 8,1%). We wrześniu br. przeładowano w portach 3,8 mln ton ładunków, tj. o 13,1% mniej niż przed rokiem.

W okresie styczeń-wrzesień br. **środkami komunikacji publicznej** (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) przewieziono 624,5 mln pasażerów, tj. o 12,4% mniej niż przed rokiem. Transportem samochodowym przewieziono 407,7 mln pasażerów (spadek o 16,7%), transportem kolejowym – 212,5 mln (spadek o 2,6%), a transportem lotniczym – 3,4 mln (spadek o 24,4%).

W październiku br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest negatywny, podobnie jak w poprzednim miesiącu. Mniej pesymistycznie postrzegane są przez przedsiębiorców bieżący popyt, sprzedaż oraz sytuacja finansowa, natomiast przewidywania w tym zakresie są bardziej negatywne od formułowanych we wrześniu br. W najbliższych miesiącach przewiduje się obniżenie cen usług transportowych. Skala planowanych zwolnień pracowników jest zbliżona do prognozowanej we wrześniu br.

Łączność

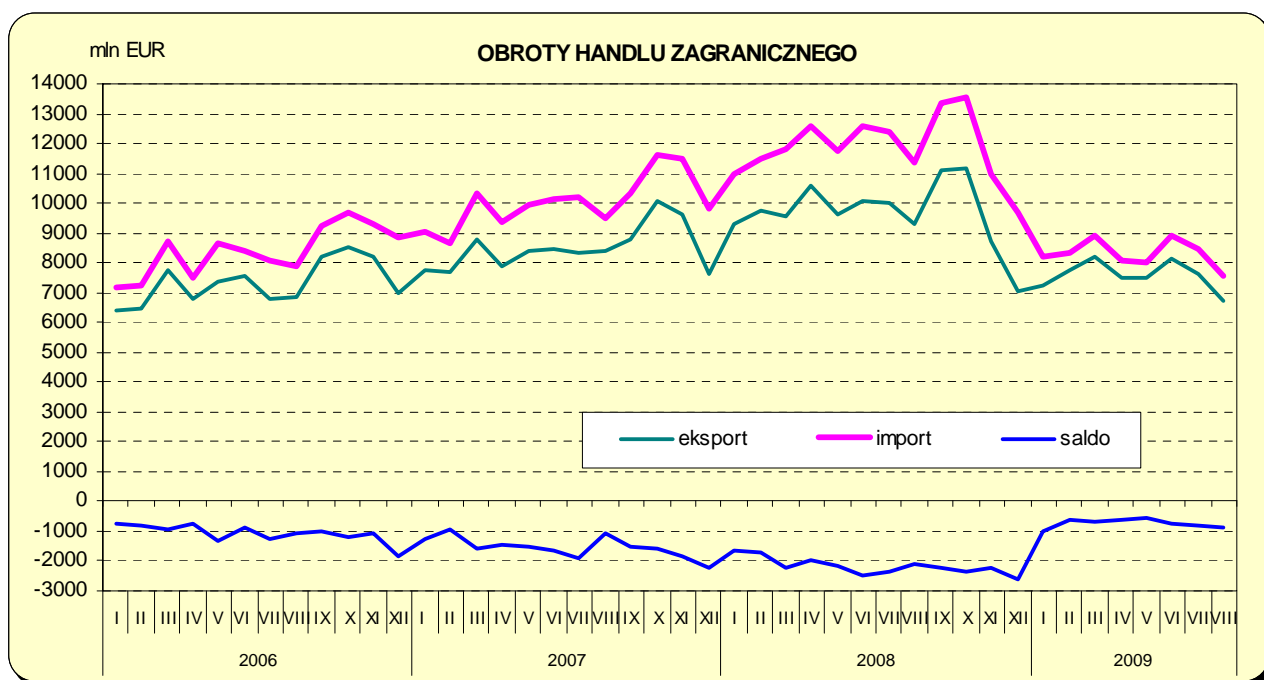
W okresie trzech kwartałów br. sprzedaż usług w jednostkach łączności ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz za usługi telekomunikacyjne była w cenach stałych o 3,0% wyższa niż przed rokiem. Wzrosła sprzedaż usług telekomunikacyjnych o 3,5% (przed rokiem o ponad 9%), natomiast usług pocztowych i kurierskich pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

W końcu września br. liczba abonentów i użytkowników (usługi z przedpłatą) telefonii ruchomej (komórkowej) wyniosła 44,6 mln (w tym ok. 53% to użytkownicy) i była o 4,0% większa niż przed rokiem. Na 100 mieszkańców przypadało 116,8 abonentów i użytkowników, wobec 112,4 przed rokiem oraz 115,6 w końcu ub. roku. W ciągu trzech kwartałów br. przybyło 477 tys. (1,1%) abonentów i użytkowników, lecz był to przyrost o ok. 65% mniejszy niż przed rokiem.

W końcu września br. zanotowano dalszy spadek liczby telefonicznych łączy głównych (zapoczątkowany w 2005 r.), przy czym podobna tendencja występuje również w większości krajów europejskich (co jest związane z dynamicznym rozwojem telefonii ruchomej). W końcu września br. liczba telefonicznych łączy głównych w sieci publicznej telefonii przewodowej wyniosła ok. 8,5 mln i była o ok. 8% mniejsza niż w końcu ub. roku. Na 100 mieszkańców przypadało 22,3 łączy (w końcu I półrocza br. – 22,9). Liczba łączy w dostęпах ISDN wyniosła 1,1 mln w końcu września br. (w tym ok. 91% zainstalowano w miastach) i była ponad 6% mniejsza niż w końcu ub. roku.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–sierpień br. obroty handlu zagranicznego były niższe niż przed rokiem. W wyniku głębszego spadku importu niż eksportu odnotowano poprawę ujemnego salda ogółem. Od początku roku systematycznie poprawiało się dodatnie saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE). Zwiększyły się obroty (wyrażone w złotych) z krajami rozwijającymi się i nieznacznie wzrósł eksport (w złotych) do krajów rozwiniętych. Pogłębiał się jednocześnie duży spadek wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, w tym zwłaszcza po stronie eksportu. W imporcie ogółem nadal zmniejszał się udział importu towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i na zużycie pośrednie, a zwiększał – towarów konsumpcyjnych. W wyniku wzrostu wartości obrotów artykułami rolno-spożywczymi, wysokiego zwłaszcza po stronie eksportu, dodatnie saldo wymiany tymi produktami było ponad dwukrotnie wyższe niż przed rokiem.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był mniejszy niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku o 1,8% i wyniósł 266797,8 mln zł, a import obniżył się o 11,3% – do 292565,6 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 25767,8 mln zł (przed rokiem minus 58149,0 mln zł). Obroty liczone w euro zmniejszyły się po stronie eksportu o 22,5% do 60618,9 mln EUR, a po stronie importu – o 29,9% do 66520,7 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 5901,8 mln EUR (w ub. roku minus 16760,1 mln EUR). Eksport i import w dolarach USA były niższe niż przed rokiem – odpowiednio o 31,9% i 38,4%, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 8001,4 mln USD wobec minus 25747,3 mln USD w okresie styczeń–sierpień ub. roku.

Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–lipiec br. był niższy niż przed rokiem o 15,7%, a import – o 21,0%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zmniejszył się o 14,1%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 39,2%, a z krajami rozwijającymi się – o 3,7%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 23,7%, sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 12,3%, a z krajów rozwijających się – o 15,5%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i towarów importowanych w okresie styczeń–lipiec br. były wyższe niż przed rokiem. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na korzystnym poziomie 104,0 wobec 98,7 w okresie styczeń–lipiec ub. roku, na co wpływały m.in. relacje cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

Znaczna poprawa uwarunkowań cenowych w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku spowodowana była m.in. obniżeniem cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (głównie z Rosji) – o 28,6% i wzrostem cen eksportowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 19,7% oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 19,3%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade ukształtował się na poziomie 138,8 wobec 77,2 przed rokiem.

W wymianie towarowej z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 103,1 wobec 99,8 w okresie styczeń–lipiec ub. roku. Poprawa relacji cenowych była efektem większego wzrostu cen towarów eksportowanych (o 16,1%) niż importowanych (o 12,6%). W eksporcie zwiększyły się ceny m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 21,1%), różnych wyrobów przemysłowych (o 23,2%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 10,6%), a w imporcie – m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 17,2%), chemikaliów i produktów pokrewnych (o 7,8%). Jednocześnie spadły ceny importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (o 18,2%).

W obrotach z krajami rozwijającymi się odnotowano pogorszenie wskaźnika terms of trade z 107,6 w okresie styczeń–lipiec ub. roku do 90,0, co spowodowane było większym wzrostem cen towarów importowanych (o 23,7%) niż eksportowanych (o 11,3%). W imporcie zwiększyły się ceny m.in. różnych wyrobów przemysłowych (o 34,8%), maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 18,9%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 23,2%). W eksporcie wzrosły ceny m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 23,2%), natomiast obniżyły się ceny m.in. chemikaliów i produktów pokrewnych (o 5,3%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 4,0%).

Obroty handlu zagranicznego w cenach bieżących kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2009						2008	2009
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I–VIII 2008=100			I–VIII	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	266797,8	60618,9	81587,9	98,2	77,5	68,1	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	227151,7	51652,3	69458,8	100,7	79,6	70,0	83,0	85,1
w tym Unia Europejska	210877,1	47966,8	64471,1	99,6	78,8	69,2	77,9	79,0
w tym strefa euro	149734,4	34046,5	45738,2	102,6	81,1	71,3	53,7	56,1
Kraje rozwijające się	19236,6	4349,2	5890,1	105,6	82,7	72,8	6,7	7,2
Kraje Europy Śr.-Wsch.	20409,5	4617,4	6239,0	73,0	57,2	50,2	10,3	7,7
IMPORT	292565,6	66520,7	89589,3	88,7	70,1	61,6	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	200596,9	45594,9	61307,9	86,9	68,7	60,3	69,9	68,6
w tym Unia Europejska	178730,1	40634,3	54631,5	86,5	68,3	60,0	62,6	61,1
w tym strefa euro	140851,2	32020,3	43046,2	86,2	68,1	59,8	49,5	48,1
Kraje rozwijające się	62076,0	14097,7	19043,3	103,6	81,7	72,0	18,2	21,2
Kraje Europy Śr.-Wsch.	29892,7	6828,1	9238,1	76,2	60,4	53,3	11,9	10,2
SALDO	-25767,8	-5901,8	-8001,4	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	26554,8	6057,4	8150,9	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	32147,0	7332,5	9839,6	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	8883,2	2026,2	2692,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-42839,4	-9748,5	-13153,2	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-9483,2	-2210,7	-2999,1	x	x	x	x	x

W strukturze geograficznej, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, obniżeniu się udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem towarzyszył wzrost znaczenia krajów rozwijających się. Jednocześnie odnotowano wzrost udziału krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) w eksporcie ogółem, przy spadku – w imporcie.

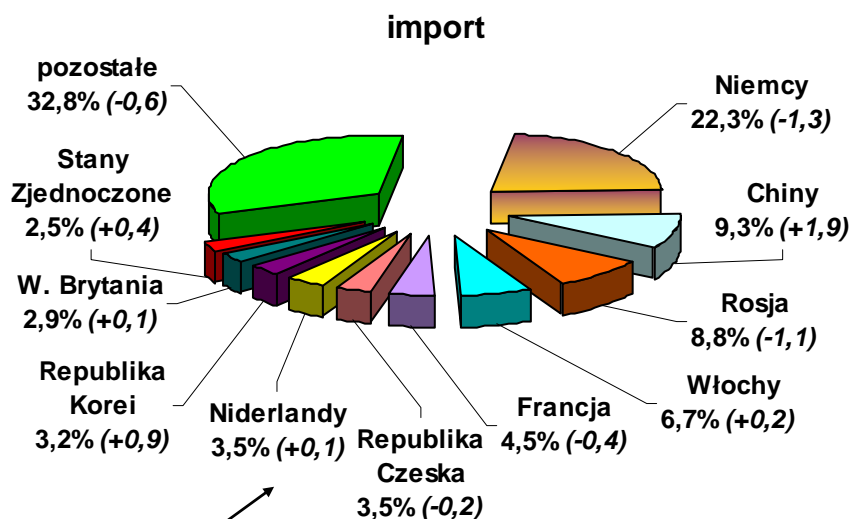
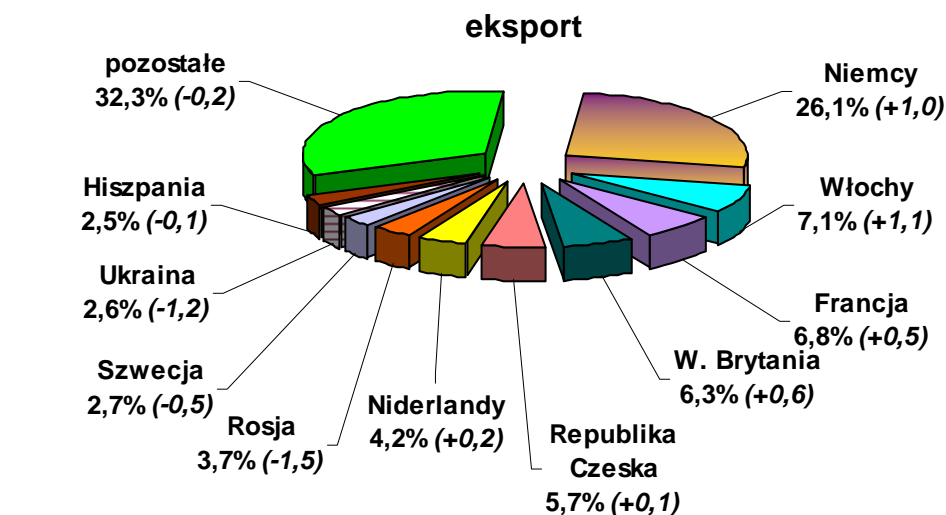
W porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku zmniejszył się eksport do krajów **Unii Europejskiej** o 0,4% do 210877,1 mln zł oraz import z tych krajów – o 13,5% do 178730,1 mln zł, co wpłynęło na uzyskanie dodatniego salda w wysokości 32147,0 mln zł wobec 5087,8 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie (47966,8 mln EUR), i w imporcie (40634,3 mln EUR) obniżyły się odpowiednio o 21,2% i o 31,7%, a dodatnie saldo wyniosło 7332,5 mln EUR wobec 1431,9 mln EUR przed rokiem. Eksport i import w dolarach USA były niższe niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku odpowiednio o 30,8% i 40,0%. Dodatnie saldo ukształtowało się na poziomie 9839,6 mln USD wobec 2105,8 mln USD w okresie styczeń–sierpień ub. roku. Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 79,0% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 61,1% wartości importu ogółem (wobec odpowiednio 77,9% i 62,6% przed rokiem).

Wartość eksportu do **Niemiec** nieznacznie wzrosła – o 2,4% do poziomu 69752,9 mln zł, natomiast wartość importu z tego kraju zmniejszyła się o 16,0% do 65371,1 mln zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 4381,8 mln zł (przed rokiem minus 9675,4 mln zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro zmniejszyły się o 19,1% w eksporcie i o 33,6% w imporcie, a dodatnie saldo wyniosło 995,9 mln EUR (przed rokiem minus 2787,1 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 28,9% i 41,7%. Saldo dodatnie ukształtowało się na poziomie 1321,0 mln USD (przed rokiem minus 4297,6 mln USD). Udział Niemiec w eksporcie ogółem wzrósł z 25,1% do 26,1%, a w imporcie ogółem obniżył się z 23,6% do 22,3%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu pojazdów mechanicznych osobowych, odbiorników telewizyjnych, mebli i ich części oraz spadek eksportu m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części, elektrycznego sprzętu przekątnikowego oraz innych wyrobów z metali nieszlachetnych. W imporcie z Niemiec obniżyła się wartość dostaw m.in. pojazdów mechanicznych do transportu towarów, części akcesoriów do pojazdów oraz przetworzonych olejów ropy naftowej.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Włochy (7,1%), Francja (6,8%), W. Brytania (6,3%), Republika Czeska (5,7%), Niemcy (4,2%), Rosja (3,7%), Szwecja (2,7%), Ukraina (2,6%), Hiszpania (2,5%), a w imporcie – Chiny (9,3%), Rosja (8,8%), Włochy (6,7%), Francja (4,5%), Republika Czeska i Niemcy (po 3,5%), Republika Korei (3,2%), W. Brytania (2,9%) oraz Stany Zjednoczone (2,5%).

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–sierpień 2009 r.

Zmiany do I–VIII 2008 r. (w pkt proc.)

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, zmniejszyły się w eksporcie o 27,0% do poziomu 20409,5 mln zł, a w imporcie – o 23,8% do 29892,7 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 9483,2 mln zł wobec ujemnego salda 11263,9 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 4617,4 mln EUR, a w imporcie – 6828,1 mln EUR i były niższe odpowiednio o 42,8% i o 39,6%, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 2210,7 mln EUR wobec minus 3231,7 mln EUR w okresie ośmiu miesięcy ub. roku. Eksport i import w dolarach USA były niższe odpowiednio o 49,8% i 46,7%. Ujemne saldo wyniosło 2999,1 mln USD wobec minus 4930,3 mln USD przed rokiem. Udział eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem obniżył się z 10,3% w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 7,7%, a importu – z 11,9% do 10,2%.

Znaczny spadek wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej spowodowany był pogłębiającym się od początku drugiego kwartału br. spadkiem obrotów z **Rosją**. W porównaniu z okresem styczeń–sierpień br. eksport do Rosji obniżył się o 29,0% i wyniósł 9952,6 mln zł, natomiast import zmniejszył się o 21,3% do poziomu 25766,1 mln zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 15813,5 mln zł wobec minus 18694,9 mln zł przed rokiem. Obroty z Rosją wyrażone w euro zmniejszyły się o 44,4% w eksporcie i o 37,5% w imporcie, co skutkowało ujemnym saldem w wysokości 3638,7 mln EUR (przed rokiem minus 5378,4 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 51,1% i o 44,9%. Saldo ukształtowało się na poziomie minus 4917,8 mln USD (przed rokiem minus 8229,9 mln USD). W porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku udział Rosji w obrotach ogółem zmniejszył się z 5,2% do 3,7% w eksporcie oraz z 9,9% do 8,8% w imporcie, czego efektem był jej spadek wśród partnerów handlowych Polski na 7 miejsce w eksporcie i 3 w imporcie (przed rokiem odpowiednio 6 i 2 miejsce).

W obrotach z Rosją wg grup SITC obniżył się eksport m.in. pojazdów mechanicznych do transportu towarów, części i akcesoriów do pojazdów oraz pojazdów mechanicznych osobowych, natomiast wzrósł eksport m.in. owoców i orzechów świeżych lub suszonych, preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych oraz statków, łodzi i konstrukcji pływających. Na spadek importu wpłynęła przede wszystkim niższa niż przed rokiem wartość dostaw ropy naftowej.

W wymianie handlowej **wg sekcji SITC**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, w największym stopniu obniżyły się obroty paliwami mineralnymi, smarami i materiałami pochodnymi, surowcami niejadalnymi z wyjątkiem paliw oraz towarami przemysłowymi sklasyfikowanymi głównie wg surowca, natomiast najbardziej zwiększył się eksport i import napojów i tytoniu. W strukturze towarowej eksportu wzrósł udział m.in. żywności i zwierząt żywych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz różnych wyrobów przemysłowych, a najbardziej obniżył się – towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca. W imporcie znacznie wzrósł udział różnych wyrobów przemysłowych, a najbardziej zmniejszył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2009		I–VIII 2008	I–VIII 2009
	w mln zł	I–VIII 2008=100	struktura w %	
EKSPORT	266797,8	98,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	25802,3	117,5	8,1	9,7
Napoje i tytoń	4172,8	168,1	0,9	1,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	4901,4	75,8	2,4	1,8
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	7393,5	64,4	4,2	2,8
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	567,6	115,3	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	21061,1	99,0	7,8	7,9
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca..	52338,3	85,8	22,5	19,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	114301,5	101,8	41,4	42,8
Różne wyroby przemysłowe	36096,2	106,1	12,5	13,5
IMPORT	292565,6	88,7	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	20076,1	109,4	5,6	6,9
Napoje i tytoń	1783,0	119,8	0,5	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	7653,7	75,5	3,1	2,6
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	27230,8	70,4	11,7	9,3
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1018,6	85,9	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	41174,8	95,1	13,1	14,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca..	51280,4	80,5	19,3	17,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	102467,5	87,8	35,4	35,0
Różne wyroby przemysłowe	31499,6	109,2	8,8	10,8

Eksport produktów rolno-spożywczych, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, był wyższy o 21,8% i wyniósł 31686,7 mln zł (7196,7 mln EUR), a import wzrósł o 9,3% i ukształtował się na poziomie 25199,4 mln zł (5726,7 mln EUR). Efektem szybszego wzrostu eksportu niż importu było zwiększenie się dodatniego salda z 2953,3 mln zł (849,8 mln EUR) w ub. roku do 6487,3 mln zł (1470,0 mln EUR). Udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem zwiększył się z 9,6% do 11,9% w eksporcie oraz z 7,0% do 8,6% w imporcie.

W porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, odnotowano wzrost obrotów towarami rolno-spożywczymi ze wszystkimi grupami krajów. Eksport do krajów rozwijających się zwiększył się o 36,5%, do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 30,7%, a do krajów rozwiniętych – o 19,8% (w tym do krajów UE o 19,1%). Import z krajów rozwijających się był wyższy o 11,8%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej - o 7,0%, a z krajów rozwiniętych – o 8,6% (w tym z krajów UE o 10,6%).

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych zwiększył się udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 9,2% w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 9,8% oraz krajów rozwijających się z 5,9% do 6,7%, natomiast obniżył się – krajów rozwiniętych z 84,9% do 83,5% (w tym krajów UE – z 81,3% do 79,5%). W imporcie obniżył się udział krajów rozwiniętych z 77,0% do 76,6% (mimo wzrostu udziału krajów UE – z 70,3% do 71,2%) oraz nieznacznie – z 2,4% do 2,3% – krajów Europy Środkowo-Wschodniej, zwiększył się natomiast udział krajów rozwijających się – z 20,6% do 21,1%.

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2009							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I–VIII 2008=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I–VIII 2008=100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze ..	31686,7	7196,7	121,8	100,0	25199,4	5726,7	109,3	100,0
Przetwory spożywcze.....	14620,3	3321,3	127,8	46,1	10413,9	2364,8	119,3	41,3
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego ...	9795,9	2226,3	106,5	30,9	6785,1	1542,9	126,8	26,9
Produkty pochodzenia roślinnego	6590,4	1494,1	138,2	20,8	6851,4	1557,9	88,9	27,2
Oleje i tłuszcze.....	680,1	155,0	110,6	2,2	1149,0	261,1	90,0	4,6

Eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł 23759,4 mln zł, tj. o 19,1% więcej niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku, a import – 49736,0 mln zł, tj. o 4,9% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 25976,6 mln zł (przed rokiem minus 27459,4 zł). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 8,9%, a w imporcie 17,0% (przed rokiem odpowiednio 7,3% i 14,4%).

Wartość **obrotu uszlachetniającego** w okresie styczeń–sierpień br. stanowiła 6,9% eksportu i 4,7% importu ogółem, wobec odpowiednio 7,0% i 4,5% przed rokiem.

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, obniżył się udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 63,5% do 61,1%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 17,3% do 16,7%), natomiast wzrósł udział importu towarów konsumpcyjnych (z 19,2% do 22,2%). Odnotowano spadek wartości importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 14,7%) i dóbr inwestycyjnych (o 14,2%) oraz wzrost – towarów konsumpcyjnych (o 2,5%).

Rozdysponowanie i dynamika importu i eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2008	I–VIII 2009	
	struktura w %		I–VIII 2008=100
IMPORT	100,0	100,0	88,7
Dobra inwestycyjne.....	17,3	16,7	85,8
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	76,2	83,5	94,0
środki transportu przemysłowe	23,8	16,5	59,4
Towary konsumpcyjne	19,2	22,2	102,5
w tym:			
towary nietrwałego użytku.....	27,4	28,1	105,4
samochody osobowe	20,6	15,5	76,9
Zużycie pośrednie	63,5	61,1	85,3
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone.....	48,0	47,2	83,9
paliwa i smary nieprzetworzone.....	15,8	15,0	80,9
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	13,7	16,8	104,9
części i akcesoria dla środków transportu	10,8	10,9	86,6
EKSPORT	100,0	100,0	98,2
Dobra inwestycyjne.....	12,5	13,4	104,9
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	60,0	61,8	108,2
środki transportu przemysłowe	40,0	38,2	100,1
Towary konsumpcyjne	32,9	38,7	115,6
w tym:			
towary nietrwałego użytku.....	25,1	24,2	111,4
samochody osobowe	17,7	19,1	124,7
Zużycie pośrednie	54,6	47,9	86,2
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone.....	51,5	49,8	83,4
części i akcesoria dla środków transportu	22,0	23,3	91,3
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	13,6	14,7	92,8

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Rachunek bieżący bilansu płatniczego⁷ w sierpniu br. zamknął się ujemnym saldem w kwocie 69 mln EUR, mniejszym niż przed rokiem o 1032 mln EUR. Na poprawę ujemnego salda rachunku bieżącego wpłynął korzystniejszy wynik w zakresie obrotów towarowych i usług.

Saldo obrotów towarowych w sierpniu br. było ujemne i wyniosło 481 mln EUR (w sierpniu ub. roku minus 1417 mln EUR). Wpływy z eksportu towarów obniżyły się w skali roku o 22,3% do 7523 mln EUR, a wypłaty za import zmniejszyły się o 27,9% do 8004 mln EUR.

⁷ Opracowano na podstawie materiałów „Bilans Płatniczy” przekazanych przez NBP.

Rachunek bieżący stanowi komponent bilansu płatniczego na bazie transakcji. Jest to statystyczne zestawienie transferów finansowych obrotów z zagranicą, prezentujące w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, zawiera także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz stan oficjalnych aktywów rezerwowych.

Saldo usług w sierpniu br. było dodatnie i wyniosło 365 mln EUR (przed rokiem 109 mln EUR). Przychody z eksportu usług zmniejszyły się w skali roku o 9,4% do 1913 mln EUR, a rozchody z tytułu ich importu obniżyły się o 22,7% do 1548 mln EUR. Na wartość salda usług złożyły się dodatnie salda: usług transportowych (216 mln EUR), podróży zagranicznych (60 mln EUR) oraz pozostałych usług (89 mln EUR).

Saldo dochodów w sierpniu br. ukształtowało się na poziomie minus 672 mln EUR (przed rokiem minus 497 mln EUR). Złożyły się na nie przychody w wysokości 506 mln EUR (spadek o 37,4% w ujęciu rocznym) i rozchody w wysokości 1178 mln EUR (spadek odpowiednio o 9,7%).

Saldo transferów bieżących w sierpniu br. było dodatnie i wyniosło 719 mln EUR (wobec 704 mln EUR przed rokiem). Wartość przychodów wzrosła w porównaniu z sierpniem ub. roku o 7,3% do 1159 mln EUR, a wartość rozchodów zwiększyła się o 17,0% do 440 mln EUR.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2008	VIII 2009	zmiana do VIII 2008
	w mln EUR		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-1101	-69	1032
Saldo obrotów towarowych	-1417	-481	936
Eksport	9684	7523	-2161
Import.....	11101	8004	-3097
Saldo usług	109	365	256
Przychody.....	2111	1913	-198
Rozchody.....	2002	1548	-454
Saldo dochodów	-497	-672	-175
Przychody.....	808	506	-302
Rozchody.....	1305	1178	-127
Saldo transferów bieżących	704	719	15
Przychody.....	1080	1159	79
Rozchody.....	376	440	64

Pieniądz

W końcu trzeciego kwartału br. **podaż pieniądza M3** wyniosła 691344,2 mln zł i była o 3,8% wyższa niż w końcu grudnia ub. roku oraz o 9,7% większa niż przed rokiem.

Komponenty podaży pieniądza (M3) oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009		
	IX	XII	IX	zmiana w stosunku do	
				IX 2008	XII 2008
	mln zł				
Podaż pieniądza (M3)	630463,7	666231,3	691344,2	60880,5	25112,9
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	82534,1	90812,3	89671,1	7137,0	-1141,2
depozyty i inne zobowiązania	537169,0	569427,6	595773,5	58604,5	26345,9
pozostałe składniki M3	10760,6	5991,4	5899,5	-4861,1	-91,9
Aktywa zagraniczne netto	79769,6	47404,9	69422,2	-10347,4	22017,3
Aktywa krajowe netto	550694,1	618826,4	621921,9	71227,8	3095,5
Saldo pozostałych pozycji (netto)	-116799,9	-141221,9	-159344,4	-42544,5	-18122,5

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu września br. wyniosły 89671,1 mln zł i zmniejszyły się w stosunku do końca ub. roku o 1,3%, a w skali roku zwiększyły się o 8,6%.

W końcu września br. **depozyty i inne zobowiązania**, tj. główna pozycja w strukturze podaży pieniądza (M3) wyniosły 595773,5 mln zł i były wyższe w porównaniu ze stanem na koniec grudnia ub. roku o 4,6%. Wzrosły depozyty i inne zobowiązania wobec: gospodarstw domowych – o 10,2%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 6,7% oraz instytucji samorządowych – o 21,4%. Natomiast obniżył się stan depozytów i innych zobowiązań niemonetarnych wobec instytucji finansowych – o 5,4%, przedsiębiorstw – o 1,2% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych – o 55,0%.

W stosunku do końca września ub. roku depozyty i inne zobowiązania wzrosły o 10,9%, w tym depozyty i inne zobowiązania wobec gospodarstw domowych – o 19,8%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 6,4% oraz przedsiębiorstw – o 3,6%. Zmniejszył się stan depozytów i innych zobowiązań wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 48,0%, instytucji samorządowych – o 1,1% i niemonetarnych instytucji finansowych – o 2,0%.

Pozostałe składniki M3 wyniosły w końcu trzeciego kwartału br. 5899,5 mln zł. Wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do końca ub. roku o 1,5%, zaś w stosunku do okresu sprzed roku o 45,2%.

Najwyższy udział w strukturze zasobów pieniądza miały **należności**, których przyrost był jednocześnie głównym czynnikiem generującym pieniądz. Wyniosły one 687764,2 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem grudnia ub. roku o 6,0%, w tym należności od gospodarstw domowych – o 9,7%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 1,0%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 8,3% oraz instytucji samorządowych – o 12,3%. Natomiast obniżył się stan należności od przedsiębiorstw – o 0,3%. Należności funduszy ubezpieczeń społecznych w końcu września br. wyniosły 0,1 mln zł.

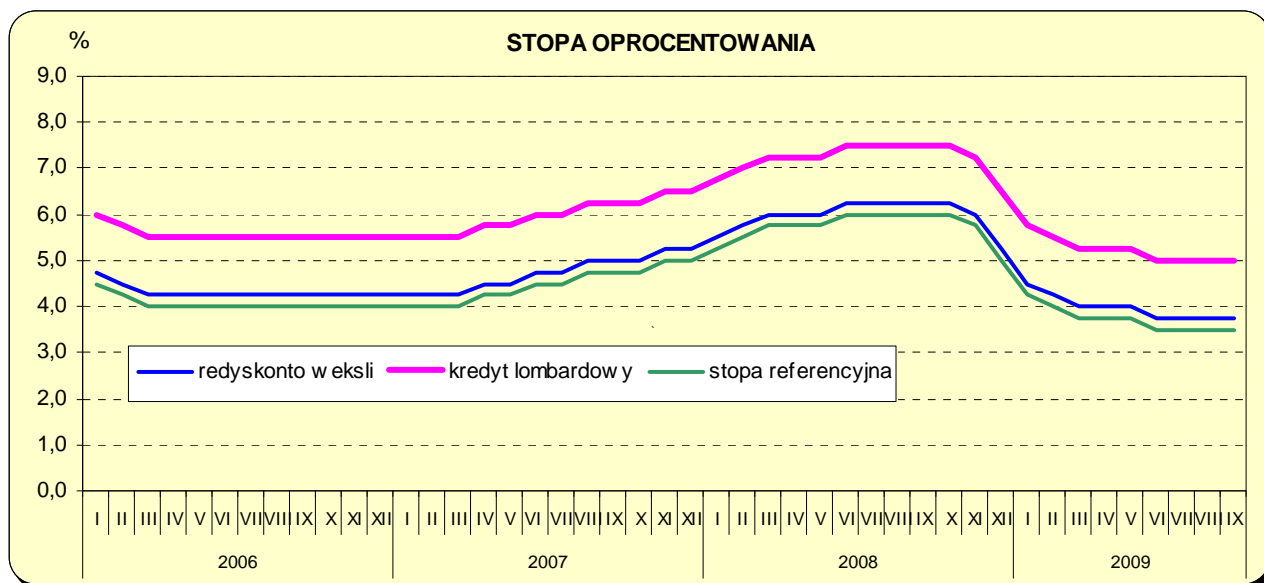
W stosunku do końca września ub. roku należności były wyższe o 18,6%, w tym wzrosły należności od: gospodarstw domowych – o 26,2%, przedsiębiorstw – o 6,5%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 11,0%, instytucji samorządowych – o 32,8%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 20,3%. W końcu trzeciego kwartału ub. roku nie zanotowano należności od funduszy ubezpieczeń społecznych.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło w końcu września br. 93502,1 mln zł i w porównaniu z końcem grudnia ub. roku zmniejszyło się o 15,7%, a w skali roku wzrosło się o 6,7%.

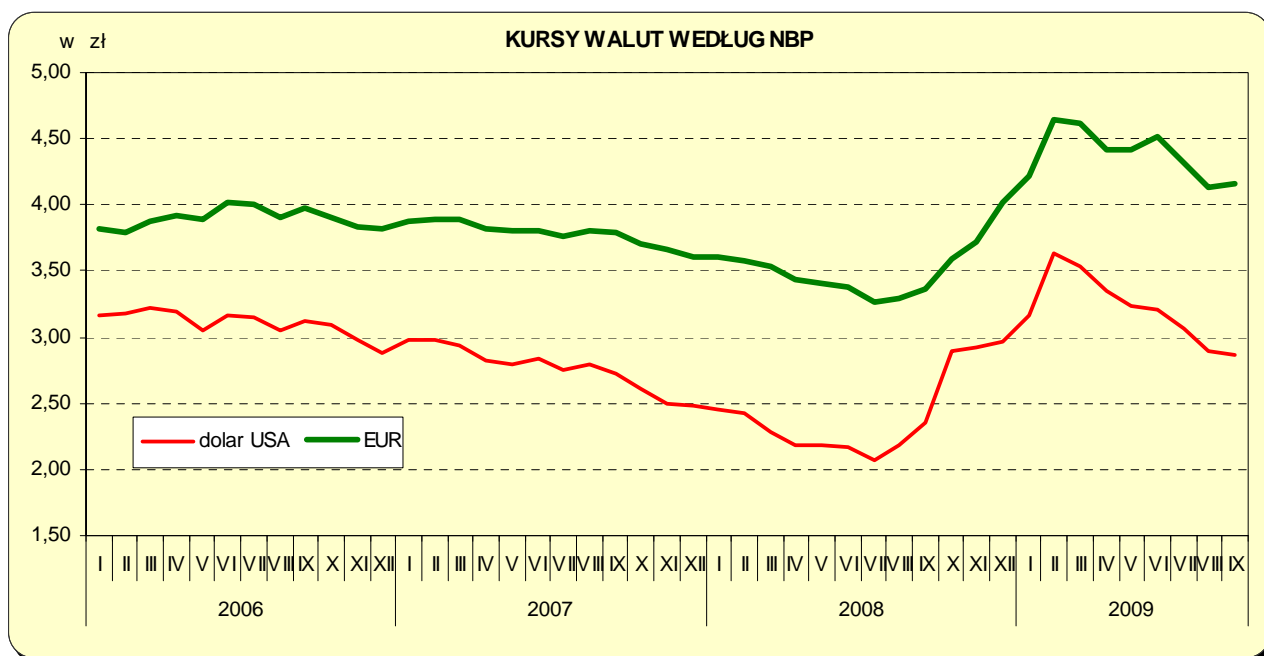
Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza była wartość **aktywów zagranicznych netto**, które w końcu września br. wyniosły 69422,2 mln zł. Ich wartość od końca ub. roku zwiększyła się o 46,4%, zaś w porównaniu z wrześniem ub. roku zmniejszyła się o 13,0%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 159344,4 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec grudnia ub. roku o 18122,5 mln zł, a w stosunku do września ub. roku – o 42544,5 mln zł.

Obowiązujące od 25 czerwca br. **podstawowe stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego nie uległy zmianie i wyniosły odpowiednio: stopa redyskontowa weksli – 3,75%, stopa kredytu lombardowego – 5,00%, stopa referencyjna – 3,50%, stopa depozytowa – 2,00%.

Przeciętny **kurs dolara amerykańskiego** w NBP wyniósł w okresie styczeń–wrzesień br. 321,73 zł/100USD i wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 42,5%. We wrześniu br. średni miesięczny kurs amerykańskiej waluty wyniósł 285,95 zł/100USD, tj. o 1,3% mniej niż w sierpniu i o 21,7% więcej niż przed rokiem. W porównaniu z kursem z grudnia ub. roku obniżył się on o 11,0%.

Przeciętny **kurs euro** w NBP wyniósł w okresie styczeń–wrzesień 438,04 zł/100EUR i wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 27,7%. Średni miesięczny kurs euro we wrześniu br. wyniósł 416,35 zł/100EUR, tj. o 0,8% więcej niż w sierpniu br. i o 23,5% więcej niż przed rokiem. W stosunku do średniego kursu z grudnia ub. roku zwiększył się o 3,6%.

Budżet państwa

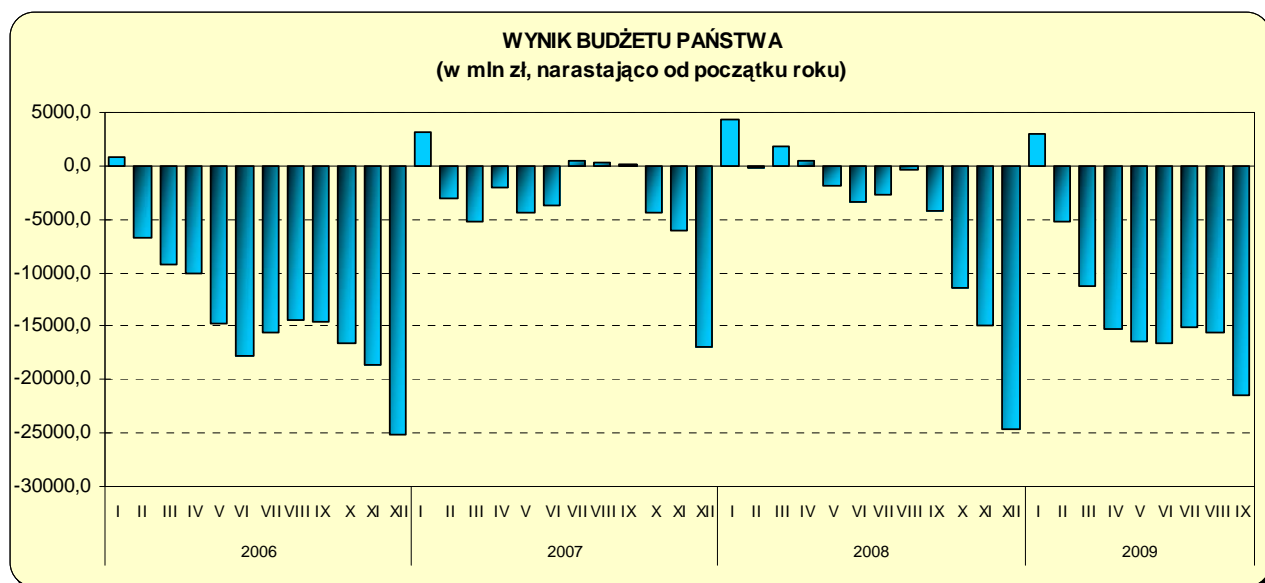
W okresie styczeń–wrzesień br. **dochody** budżetu państwa⁸ wyniosły 202442,3 mln zł, **wydatki** – 223913,2 mln zł, **deficyt** – 21470,9 mln zł (co stanowiło odpowiednio 74,2%, 74,6%, 79,0% kwoty założonej w ustawie budżetowej⁹ na 2009 r.).

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2009 r.	I–IX 2009		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
	w mln zł		w %	
Ogółem dochody	272911,5	202442,3	74,2	100,0
dochody podatkowe i niepodatkowe	231148,0	175539,3	75,9	86,7
podatki pośrednie	147462,0	114967,6	78,0	56,8
w tym podatek akcyzowy	51900,0	39744,2	76,6	19,6
podatek dochodowy od osób prawnych	24000,3	17226,6	71,8	8,5
podatek dochodowy od osób fizycznych	34350,0	25538,4	74,3	12,6
dochody państwowych jednostek budżetowych	21588,9	14293,1	66,2	7,1
w tym wpływ z cła	1917,0	1226,5	64,0	0,6
pozostałe dochody	3746,8	3513,6	93,8	1,7
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	41763,5	26903,0	64,4	13,3
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	14675,7	10355,0	70,6	5,1
fundusze strukturalne i inne	27087,8	16548,0	61,1	8,2
Wydatki ogółem	300097,8	223913,2	74,6	100,0
w tym:				
obsługa długu krajowego	24460,9	16440,9	67,2	7,3
obsługa zadłużenia zagranicznego	6180,0	6010,0	97,2	2,7
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	12373,8	10914,7	88,2	4,9
dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15805,4	11707,3	74,1	5,2
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	30403,3	28016,2	92,1	12,5
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	45320,1	37032,8	81,7	16,5
Deficyt	-27186,3	-21470,9	79,0	x
Finansowanie deficytu				
źródła krajowe	18565,2	17497,0	94,2	x
źródła zagraniczne	8621,1	3973,9	46,1	x

⁸ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–wrzesień 2009 r.”

⁹ Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009 (Dz. U. Nr 128, poz. 1057).

W okresie styczeń–wrzesień br. realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 6,0 pkt proc. wyższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 114967,6 mln zł (tj. o 1,2% mniej niż przed rokiem), w tym z podatku akcyzowego – 39744,2 mln zł (o 7,5% więcej). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 56,8% i 19,6%.

Dochody państwowych jednostek budżetowych stanowiły 7,1% łącznej kwoty dochodów. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 17226,6 mln zł (o 14,3% mniej niż przed rokiem), a wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych – 25538,4 mln zł (o 6,7% mniej). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,5% i 12,6%. Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–wrzesień br. 13,3% dochodów ogółem, z tego na Wspólną Politykę Rolną i Rybacką przypadało 5,1%, a na fundusze strukturalne i inne – 8,2%.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–wrzesień br. była o 11,0 pkt proc. wyższa niż przed rokiem. Wyплаты subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 37032,8 mln zł (81,7% kwoty założonej w ustawie). Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 16,5%. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 10,0% wydatków ogółem.

W okresie styczeń–wrzesień br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 11707,3 mln zł, a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 28016,2 mln zł, tj. odpowiednio 5,2% i 12,5% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2009				I–VIII 2008
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej w %	I–VIII 2008=100	struktura w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	33731,1	63,5	107,0	100,0	100,0
w tym:					
transport i łączność.....	1301,4	63,7	49,9	3,9	8,3
nauka	757,6	65,9	109,8	2,2	2,2
oświata i wychowanie.....	831,6	64,7	108,3	2,5	2,4
szkolnictwo wyższe	15,4	60,4	114,1	0,0	0,0
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	126,8	62,4	109,4	0,4	0,4
ochrona zdrowia	1492,5	63,8	94,1	4,4	5,0
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	56,6	66,0	98,7	0,2	0,2
administracja publiczna	5524,0	63,9	105,3	16,4	16,6
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.....	1099,6	64,0	107,9	3,3	3,2
wymiar sprawiedliwości	5634,5	66,5	109,8	16,7	16,3
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	6789,2	69,5	110,8	20,1	19,4
obrona narodowa	7235,9	60,3	122,4	21,5	18,8

W okresie styczeń–sierpień 2009 r. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 7,0% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 17,0% (wobec 18,2% przed rokiem).

Giełdowy rynek papierów wartościowych

W okresie styczeń–wrzesień br. na Rynku Głównym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 7 spółek, a 6 wycofało się i według stanu na koniec okresu na rynku tym notowano 375 spółek. Pomimo utrzymującej się tendencji spadkowej kursów akcji kapitalizacja na ostatniej wrześniowej sesji br. wyniosła 685,6 mld zł (wzrost o 138,8 mld zł, tj. o 25,4%, w relacji do ostatniej sesji w końcu I półrocza br.).

Obroty w segmencie kasowym Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009				
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–IX	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	I–IX
	w mln zł									2008=100
Akcje										
Sesyjne	100899,9	68911,1	75283,1	74863,7	245094,1	63813,8	82206,9	92874,3	238894,9	97,5
Pozasesyjne	2533,7	3252,2	1695,7	2937,5	7481,6	1767,4	2049,8	7121,5	10938,6	146,2
Prawa do akcji										
Sesyjne	291,7	320,5	54,7	115,1	666,9	70,4	549,9	106,9	727,3	109,0
Pozasesyjne	2,4	142,0	1,0	37,0	145,4	0,2	4,84	0,0	5,0	3,5
Prawa poboru										
Sesyjne	109,9	34,6	22,7	9,4	167,2	0,1	1,6	0,0	1,6	1,0
Pozasesyjne	0,0	0,0	0,0	14,4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	x
Obligacje										
Skarbu Państwa										
Sesyjne	892,7	714,7	615,5	2249,7	2222,9	809,3	746,4	765,4	2321,2	104,4
Pozasesyjne	191,5	161,7	0,6	145,9	353,8	34,1	1,7	0,8	36,5	10,3
Obligacje										
Korporacyjne										
Sesyjne	0,3	0,0	0,0	26,7	0,3	0,0	0,01	0,0	0,01	5,1
Pozasesyjne	–	–	–	–	–	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Certyfikaty inwestycyjne										
Sesyjne	125,0	64,4	53,7	430,5	243,1	47,5	34,3	53,6	135,4	55,7
Pozasesyjne	0,5	0,2	5,0	1,3	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Produkty strukturyzowane										
Sesyjne	51,2	20,5	28,2	56,2	99,9	68,3	50,6	69,3	188,2	188,4
Pozasesyjne	–	–	–	–	–	0,4	0,0	0,0	0,4	x

W okresie styczeń–wrzesień br. łączna wartość obrotów **akcjami** była niższa o 1,1% niż przed rokiem (249,8 mld zł), co było rezultatem wycofywania się inwestorów instytucjonalnych. Obroty prawami do akcji w systemie notowań sesyjnych w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 727,3 mln zł (o 9,0% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku). Wartość transakcji pakietowych tym instrumentem wyniosła 5,0 mln zł (spadek o 96,6% w skali roku). Obroty prawami poboru w systemie notowań sesyjnych w okresie trzech kwartałów br. obniżyły się w skali roku o 99,0%. Obroty obligacjami Skarbu Państwa w systemie notowań sesyjnych wzrosły o 4,4% (do 2321,2 mln zł), a transakcje pozasesyjne tym instrumentem zmniejszyły się o 89,7% (do 36,5 mln zł). Obroty sesyjne certyfikatami inwestycyjnymi ukształtowały się na poziomie 135,4 mln zł (spadek w ujęciu rocznym o 44,3%), natomiast obroty produktami strukturyzowanymi – 188,2 mln zł (wzrost o 88,4%).

Utrzymująca się bessą negatywnie wpłynęła na poziom indeksów giełdowych. W końcu września br. WIG był wyższy niż przed rokiem zaledwie o 0,6%. Najgłębszy spadek odnotowano w sektorze telekomunikacyjnym (o 16,3%), bankowym (o 13,0%) oraz budowlanym (o 9,6%). Wzrost indeksów wystąpił w sektorze spożywczym (o 56,7%) oraz deweloperskim (o 37,1%). Niewielkie spadki zanotowano w indeksach: WIG-INFO (o 1,2%) oraz WIG-CHEMIA (o 4,0%). W rezultacie spadków kursów akcji w sektorze dużych spółek, WIG-20 obniżył się o 8,0%. Wzrosty w sektorze średnich i małych spółek spowodowały podwyższenie indeksów mWIG40 i sWIG80 odpowiednio o 0,3% i o 19,4%.

Wartość indeksów giełdowych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009			
	stan na ostatniej sesji w okresie							
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	VII-IX 2008=100
WIG	48011,3	41146,3	37367,3	27228,6	24036,1	30419,0	37580,3	100,6
WIG-PL	47529,9	40550,5	37207,9	27167,3	23817,2	30052,8	36796,9	98,9
WIG-BANKI	6630,6	6009,9	5956,6	4390,9	2798,5	3716,6	5182,3	87,0
WIG- BUDOW	8654,3	6754,7	6021,3	4330,0	4136,6	5095,6	5444,6	90,4
WIG-INFO	1647,1	1302,8	1264,8	938,8	891,3	1100,5	1249,9	98,8
WIG-MEDIA	4138,1	3435,9	3332,46	2580,8	2096,9	2477,0	3027,7	90,9
WIG-PALIWA	2858,6	2320,1	2401,1	1889,5	1799,6	2065,0	2222,5	92,6
WIG-SPOŻYW ...	2897,6	2306,4	1837,9	1354,5	1407,2	2291,0	2879,1	156,7
WIG-TELEKOM .	1234,9	1206,3	1308,9	1107,3	1103,2	1029,4	1095,9	83,7
WIG-CHEMIA	—	—	3564,0	1823,6	2201,4	2935,3	3422,1	96,0
WIG-DEWEL.....	3941,8	2896,1	2119,6	1288,7	1463,5	2092,5	2905,2	137,1
TECHWIG.....	960,9	—	—	—	—	—	—	x
WIG-20.....	2981,1	2591,1	2384,2	1789,7	1511,9	1862,4	2192,4	92,0
mWIG40	3363,1	2649,9	2252,2	1511,3	1381,7	1769,5	2259,0	100,3
sWIG80.....	14067,1	11346,3	9460,3	6852,8	6971,8	9320,0	11298,4	119,4

Obroty w segmencie transakcji terminowych Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009				
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	I-IX 2008=100
	w mln zł									
Kontrakty terminowe										
Sesyjne	489398,4	205570,0	147167,0	136661,5	117447,5	89050,8	121213,5	153630,5	363894,8	74,4
Pozasesyjne	—	—	—	—	—	1044,6	1856,5	1374,0	4275,2	x
Opcje indeksowe										
Sesyjne	318,7	150,9	64,7	103,1	144,4	97,2	94,5	111,3	303,0	95,1
Pozasesyjne	—	—	—	—	—	0,0	0,0	0,2	0,2	x
Jednostki indeksowe										
Sesyjne	11,4	7,8	1,1	2,5	6,1	4,3	2,3	4,2	10,8	95,2
Pozasesyjne	—	—	—	—	—	0,0	0,0	0,0	0,0	x

W okresie trzech kwartałów br. obroty sesyjne kontraktami terminowymi wyniosły 363894,8 mln zł (o 25,6% mniej niż przed rokiem), natomiast obroty pozasesyjne tym instrumentem – 4275,2 mln zł. Transakcje sesyjne opcjami indeksowymi osiągnęły wartość 303,0 mln zł (o 4,9% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), a transakcje sesyjne jednostkami indeksowymi – 10,8 mln zł (spadek o 4,8%).

W okresie styczeń–wrzesień br. na Rynku NewConnect debiutowało 16 spółek, wycofała się 1 spółka, w konsekwencji na koniec omawianego okresu na rynku tym notowano 99 spółek. Kapitalizacja tego rynku na ostatniej wrześniowej sesji wyniosła 1940,9 mln zł (wzrost o 467,9 mln zł, tj. o 31,8% w stosunku do ostatniej sesji w czerwcu br.) W okresie styczeń–wrzesień br. utrzymała się tendencja wzrostowa kursów akcji i w rezultacie wskaźnik tego rynku – NCIndex zwiększył się do 46,86 pkt (wobec 39,83 pkt w końcu czerwca br. i 35,91 w końcu marca br.).

Obroty na Rynku NewConnect kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009				
	I–IX	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	I–IX 2008=100
	w mln zł									
Akcje										
Sesyjne	666,0	285,9	244,3	135,9	71,8	70,4	223,7	345,6	639,6	96,0
Pozasesyjne	–	–	–	–	–	9,6	4,3	53,0	66,9	x
Prawa do akcji										
Sesyjne	84,3	55,6	20,8	7,9	2,8	0,01	0,0	15,3	15,3	18,2
Pozasesyjne	–	–	–	–	–	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Prawa poboru										
Sesyjne	1,6	0,0	1,4	0,2	0,01	0,0	0,4	0,1	0,5	31,2
Pozasesyjne	–	–	–	–	–	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Przyjazdy i wyjazdy z Polski – ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen¹⁰

Według danych Straży Granicznej, w okresie trzech kwartałów br. dokonano 20,9 mln odpraw osób w ruchu granicznym między Polską a krajami spoza obszaru Schengen; w analogicznym okresie ub. roku odnotowano 28,2 mln odpraw¹¹. Odprawy osobowego ruchu granicznego¹² rejestrowano na 57 przejściach zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich.

¹⁰ Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru Schengen 21 grudnia 2007 r. (wraz z Czechami, Estonią, Litwą, Łotwą, Maltą, Słowacją, Słowenią i Węgrami). W rezultacie (z powodu zaprzestania rejestracji ruchu granicznego ludności między państwami strefy Schengen) istotnemu ograniczeniu uległ zakres informacji statystycznych dotyczących ruchu granicznego.

¹¹ Dane nie w pełni porównywalne: w ruchu lotniczym zasady strefy Schengen wprowadzono dopiero z dniem 30 marca 2008 r.

¹² Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski. Jedna osoba kilkakrotnie wjeżdżająca do lub wyjeżdżająca z Polski jest ujmowana w danych Straży Granicznej jako kilka osób.

W okresie trzech kwartałów br. **poza granicę strefy Schengen wyjechało 5,4 mln Polaków**, tj. o 40,6% mniej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku. Najwięcej obywateli polskich (2,0 mln) wyjeżdżało przez lądowe przejście graniczne z Ukrainą (przed rokiem – 4,4 mln), a przez przejścia z Białorusią i Rosją – odpowiednio 0,4 mln i 0,2 mln osób (w ub. roku po 0,4 mln osób przez przejścia graniczne do każdego z tych państw). Przy wyjeździe poza strefę Schengen Polacy najczęściej korzystali z transportu lotniczego – 2,8 mln osób i z przejść drogowych – 2,6 mln osób, a drogą morską do krajów spoza strefy Schengen udało się 25,5 tys. osób (w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio – 3,8 mln osób, 5,1 mln oraz prawie 36 tys. wyjeżdżających Polaków).

W okresie trzech kwartałów br. na granicy wschodniej oraz na lotniskach i w portach morskich zarejestrowano prawie 5,2 mln **cudzoziemców wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen**, tj. o 2,3 % więcej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Straż Graniczna zarejestrowała ponad 2,2 mln przyjazdów obywateli Ukrainy (o 30,7% więcej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku), prawie 1,5 mln obywateli Białorusi (wzrost o 25,6%), obywateli Rosji – prawie 0,5 mln osób (spadek o 17,2%). Obcokrajowcy przyjeżdżający do Polski korzystali głównie z przejść drogowych – 4,1 mln przyjazdów, a z lotniczych – 0,7 mln osób, wobec odpowiednio ponad 3,3 mln i 1,2 mln przed rokiem.

Na wschodniej granicy Polski (z wyłączeniem granicy z Litwą) dokonano 14,0 mln odpraw, tj. o 22,1% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Ruch lądowy na granicy wschodniej stanowił 67,2% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów (przed rokiem 63,9%). W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku liczba przyjeżdżających cudzoziemców na tej granicy zwiększyła się o 18,5%, a liczba wyjeżdżających Polaków obniżyła się o 50,2%. Największy ruch graniczny odnotowano na przejściach lądowych z Ukrainą – 8,8 mln osób, przy czym odprawy Polaków stanowiły 46,8% (przed rokiem 70,4%). Granicę z Białorusią przekroczyło 4,3 mln osób, głównie cudzoziemców (85,4% odpraw, przed rokiem 81,1%). W ruchu granicznym z Rosją odprawiono 1,0 mln osób, w tym 54,6% stanowili cudzoziemcy (40,9% w analogicznym okresie ub. roku).

W okresie trzech kwartałów br. na **granicy morskiej**, w ruchu pomiędzy portami polskimi, a portami na terenie państw spoza strefy Schengen, odprawiono ponad 70,6 tys. osób (w analogicznym okresie ub. roku około 111,1 tys. osób), natomiast na **polskich lotniskach** w ruchu pomiędzy Polską a krajami spoza obszaru Schengen odprawiono 6,8 mln osób (w trzech kwartałach ub. roku 10,0 mln osób).

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	a 1813,4	1778,5	1702,2	1605,7	1525,6	1455,3	1422,9	1404,4	1376,6	1352,3	1398,5	1473,8
b 1634,4	1718,8	1758,8	1719,9	1683,4	1658,7	1676,1	1689,0	1715,9				
Stopa bezrobocia ¹ (w %)	a 11,5	11,3	10,9	10,3	9,8	9,4	9,2	9,1	8,9	8,8	9,1	9,5
b 10,4	10,9	11,1	10,9	10,7	10,6	10,7	10,8	10,9				
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	a 5339	5363	5376	5382	5383	5383	5392	5391	5395	5397	5386	5353
b 5374	5352	5325	5309	5292	5280	5273	5270	5267				
Produkcja sprzedana przemysłu ² :												
poprzedni miesiąc=100	a 104,4	101,5	100,7	104,1	90,9	105,2	97,3	91,2	116,6	101,9	86,9	96,9
b 93,7	102,4	115,6	93,1	98,2	106,0	97,4	95,6	115,0				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a 110,5	114,7	100,7	114,4	101,4	106,5	104,8	95,6	105,5	98,0	89,4	94,4
b 84,7	85,4	98,1	87,8	94,8	95,5	95,6	100,1	98,7				
Produkcja budowlano-montażowa ²												
poprzedni miesiąc=100	a 36,0	123,6	115,8	112,8	107,9	115,9	95,8	98,9	111,4	110,8	79,9	150,1
b 37,9	117,2	115,1	112,0	107,7	116,2	105,5	99,2	106,1				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a 108,6	121,3	116,8	120,9	115,9	119,4	113,4	102,9	109,6	105,6	100,4	102,0
b 107,4	101,9	101,2	100,5	100,3	100,5	110,7	111,0	105,7				
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a 14640	25617	35415	49132	58856	69283	83913	95097	107484	123276	135312	165189
b 22106	31843	41512	54397	64306	76153	90180	101256	114711				
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100	a 100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
b 100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,2	100,1	99,6	100,0				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a 104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
b 102,8	103,3	103,6	104,0	103,6	103,5	103,6	103,7	103,4				
grudzień poprzedniego roku=100	a 100,7	101,1	101,5	101,8	102,6	102,9	102,8	102,4	102,8	103,2	103,4	103,3
b 100,5	101,3	102,0	102,7	103,2	103,4	103,5	103,1	103,1				
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:												
poprzedni miesiąc=100	a 101,3	100,5	100,2	99,8	100,8	100,3	99,8	100,1	100,4	100,0	99,8	99,6
b 102,3	102,6	100,0	99,1	99,7	100,8	98,5	99,6	99,8				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a 102,5	102,8	102,5	101,9	102,4	102,2	101,7	101,4	102,0	102,4	102,2	102,7
b 103,6	105,7	105,5	104,8	103,7	104,1	102,8	102,2	101,6				
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej												
poprzedni miesiąc=100	a 100,3	100,4	100,4	100,5	100,3	100,3	100,3	100,2	100,1	100,1	100,0	99,9
b 99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	100,0	99,9	99,9	100,0				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a 107,4	107,0	106,5	106,0	105,2	104,7	104,3	104,0	103,7	103,4	103,2	102,9
b 102,4	101,8	101,3	100,7	100,3	99,9	99,6	99,3	99,2				

¹ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. ² Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2005 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	a	2975,54	3040,46	3152,96	3144,87	3076,14	3222,47	3234,96	3172,54	3176,84	3247,77	3326,94	3428,01
	b	3215,75	3195,56	3332,65	3294,76	3193,90	3287,88	3361,90	3268,69	3283,18			
poprzedni miesiąc=100	a	91,7	102,2	103,7	99,7	97,8	104,8	100,4	98,1	100,1	102,2	102,4	103,0
	b	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9	102,9	102,3	97,2	100,4			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	111,7	113,2	110,5	112,9	110,8	112,3	111,8	109,9	111,2	110,1	107,6	105,6
	b	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8	102,0	103,9	103,0	103,3			
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw													
przeciętna miesięczna 2005=100	a	112,1	114,1	117,9	117,2	113,7	118,8	119,3	117,5	117,3	119,4	122,0	125,8
	b	117,5	115,9	120,1	117,9	113,8	116,9	119,5	116,6	117,1			
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ² – od początku roku (w %).....	a	.	.	5,9	.	.	6,0	.	.	5,7	.	.	4,2
	b			3,0	.	.	4,9	.	.	.			
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³ – od początku roku (w %)	a	.	.	4,6	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	3,3
	b			2,2	.	.	4,0	.	.	.			
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	4407,3	-136,6	1802,9	554,3	-1876,9	-3380,7	-2744,7	-317,4	-4224,6	-11485,3	-14972,8	-24346,2
	b	2918,0	-5250,9	-11219,8	-15306,1	-16356,7	-16629,2	-15037,1	-15655,8	-21470,9			
Średnie kursy walut w zł – NBP:													
100 dolarów USA	a	245,37	243,05	228,16	218,52	219,04	216,94	206,74	219,26	234,97	269,80	292,09	297,15
	b	317,17	363,14	354,12	334,80	323,37	321,46	305,96	289,56	285,95			
100 euro	a	360,80	358,25	353,74	344,44	340,69	337,60	326,00	328,84	337,12	358,55	372,07	401,77
	b	421,81	464,42	462,37	441,93	441,05	450,81	430,53	413,11	416,35			
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł													
eksport	a	33558,7	35401,7	34315,7	37497,7	32679,5	34157,0	33855,0	30219,7	36737,2	37490,8	32384,5	27085,6
	b	29643,7	33893,0	38023,1	33643,4	33135,6	35588,4	34236,5	28634,1	.			
import	a	39582,7	41617,2	42400,6	44536,9	40068,9	42622,0	41840,8	37164,9	44140,4	45413,1	40475,2	37165,6
	b	33707,2	36372,8	41141,7	36535,5	35485,4	38918,8	37992,7	32414,5	.			
saldo	a	-6024,0	-6215,5	-8084,9	-7039,2	-7389,4	-8465,0	-7985,8	-6945,2	-7403,2	-7922,3	-8090,7	-10080,0
	b	-4063,5	-2479,8	-3118,6	-2889,1	-2349,8	-3330,4	-3756,2	-3780,4	.			

¹ Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne. ² Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ³ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ⁴ Od stycznia 2009 r. – dane tymczasowe.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2008	Grudzień roku poprzedniego=100					
IX.....	103,2	116,5	101,6	110,3	106,1	102,8
2009						
IX	102,3	118,4	99,8	110,6	107,2	99,1
2008	Miesiąc poprzedni=100					
I	101,3	109,4	100,6	102,3	104,0	100,3
II	100,5	102,0	100,2	102,3	100,7	100,4
III.....	100,2	101,2	100,1	100,1	100,9	100,4
IV.....	99,8	100,6	99,6	101,0	101,4	100,5
V	100,8	99,0	100,6	103,3	101,8	100,3
VI.....	100,3	100,3	100,4	100,1	99,6	100,3
VII	99,8	102,9	99,5	100,2	99,4	100,3
VIII.....	100,1	100,4	100,1	100,2	99,2	100,2
IX.....	100,4	99,9	100,5	100,5	99,2	100,1
X.....	100,0	98,0	100,1	100,0	98,9	100,1
XI.....	99,8	98,0	99,5	102,7	99,8	100,0
XII	99,6	99,2	99,6	100,1	100,2	99,9
2009						
I	102,3	105,9	100,7	109,8	102,1	99,9
II	102,6	103,4	102,6	102,1	101,1	99,8
III.....	100,0	102,4	99,9	99,6	100,3	99,9
IV.....	99,1	101,8	98,8	100,3	100,8	99,9
V	99,7	99,3	99,6	100,1	100,7	99,8
VI.....	100,8	102,1	101,0	98,4	100,3	100,0
VII	98,5	98,3	98,3	100,1	100,4	99,9
VIII.....	99,6	103,3	99,2	100,1	100,9	99,9
IX	99,8	100,8	99,7	100,1	100,5	100,0
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
I	102,5	112,2	101,7	102,9	109,0	107,4
II	102,8	114,4	101,6	105,2	109,2	107,0
III.....	102,5	113,9	101,3	105,2	108,3	106,5
IV.....	101,9	109,6	100,7	106,2	109,2	106,0
V	102,4	108,9	100,9	109,6	111,5	105,2
VI.....	102,2	109,0	100,7	109,6	111,1	104,7
VII	101,7	110,1	100,1	109,7	109,0	104,3
VIII.....	101,4	111,4	99,7	109,9	107,1	104,0
IX.....	102,0	111,7	100,3	110,4	106,2	103,7
X.....	102,4	108,2	101,0	110,4	105,1	103,4
XI.....	102,2	110,1	100,4	113,3	104,7	103,2
XII	102,7	110,9	100,9	113,4	105,1	102,9

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2009						
I	103,6	107,4	101,0	121,6	103,1	102,4
II	105,7	108,9	103,4	121,4	103,5	101,8
III	105,5	110,1	103,2	120,9	102,9	101,3
IV	104,8	111,4	102,3	120,1	102,4	100,7
V	103,7	111,8	101,3	116,3	101,3	100,3
VI	104,1	113,7	101,9	114,4	102,0	99,9
VII	102,8	108,6	100,7	114,3	103,0	99,6
VIII	102,2	111,8	99,8	114,2	104,6	99,3
IX	101,6	112,8	99,0	113,7	106,0	99,2
I-III	105,0	108,8	102,5	121,3	103,2	101,8
IV-VI	104,2	112,3	101,9	116,9	101,9	100,3
VII-IX	102,2	111,1	99,8	114,0	104,5	99,3
I-IX	103,8	110,7	101,4	117,4	103,2	100,5
2008						
I-III	102,6	113,5	101,5	104,4	108,8	107,0
IV-VI	102,1	109,1	100,7	108,3	110,4	105,3
VII-IX	101,7	111,0	100,0	109,9	107,2	104,0
X-XII	102,4	109,6	100,7	112,2	104,8	103,2
I-IX	102,2	111,2	100,8	107,6	108,9	105,4

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2008	Grudzień roku poprzedniego=100										
IX	102,8	100,8	106,2	93,6	107,3	102,6	101,1	100,4	101,6	102,9	105,3
2009											
IX	103,1	101,9	107,6	92,9	104,5	102,9	107,4	99,9	103,2	101,6	103,6
2008	Miesiąc poprzedni=100										
I	100,7	101,1	100,3	96,8	101,8	100,4	99,1	100,5	100,9	100,6	100,6
II	100,4	100,2	100,2	98,4	101,7	100,4	99,8	99,8	99,7	100,2	100,6
III	100,4	100,4	100,2	101,0	100,3	100,4	100,8	100,0	99,9	100,1	100,6
IV	100,4	100,7	100,2	99,9	100,2	100,3	100,2	100,0	100,0	100,1	100,6
V	100,8	101,2	100,4	99,9	101,3	100,4	100,9	100,0	100,2	100,0	100,6
VI	100,2	99,4	100,7	99,7	100,3	100,3	102,0	100,4	101,0	100,1	100,7
VII	100,0	98,9	101,1	98,3	100,4	100,2	100,5	100,1	100,8	100,1	100,6
VIII	99,6	98,4	101,8	98,2	100,3	100,1	99,2	99,7	99,5	100,4	100,4
IX	100,3	100,6	101,2	101,4	100,6	100,2	98,5	100,0	99,6	101,4	100,5
X	100,4	100,8	100,7	100,3	100,9	100,1	99,0	100,0	99,7	101,1	100,4
XI	100,2	100,7	100,7	99,9	100,8	100,1	97,3	99,9	99,9	100,1	100,2
XII	99,9	100,8	100,4	99,4	100,1	100,2	95,7	99,9	100,4	100,1	100,3
2009											
I	100,5	101,1	100,5	96,5	101,8	100,6	97,5	100,0	100,2	100,4	100,4
II	100,9	100,6	100,7	98,2	101,6	100,5	103,2	100,0	100,5	100,1	100,4
III	100,7	101,9	101,0	100,3	100,1	100,2	100,6	100,0	100,5	100,2	100,4
IV	100,7	101,6	100,8	99,9	100,2	100,3	101,4	100,0	100,4	100,1	100,4
V	100,5	100,7	100,5	100,0	100,2	100,3	101,2	100,0	100,4	100,0	100,5
VI	100,2	98,9	100,9	99,5	100,0	100,3	103,0	100,0	101,1	99,6	100,5
VII	100,1	98,8	102,7	98,3	100,2	100,2	102,1	100,0	100,6	100,0	100,4
VIII	99,6	98,7	100,1	98,3	100,2	100,2	99,1	100,0	100,1	100,1	100,2
IX	100,0	99,8	100,3	101,7	100,2	100,3	99,2	100,0	99,5	101,1	100,3
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
I	104,0	107,8	105,4	91,9	104,7	103,2	108,3	98,4	98,2	103,0	104,9
II	104,2	107,3	105,6	92,0	106,4	103,4	107,0	98,3	97,9	103,1	105,2
III	104,1	107,0	105,7	93,6	106,5	103,1	105,5	98,3	97,8	103,2	105,5
IV	104,0	106,8	105,9	93,6	106,4	103,2	103,8	98,3	98,0	103,2	105,8
V	104,4	107,0	106,0	93,5	107,5	103,4	104,1	98,3	98,2	103,2	106,0
VI	104,6	107,6	105,8	93,4	107,5	103,6	104,7	98,7	99,1	103,2	106,3
VII	104,8	107,8	105,6	92,9	107,8	103,6	105,0	98,8	99,4	103,1	106,6
VIII	104,8	106,9	106,4	92,4	108,0	103,5	104,3	100,7	101,4	103,5	106,8
IX	104,5	105,1	107,1	93,8	108,4	103,5	102,6	100,7	101,4	104,2	106,7
X	104,2	104,0	107,5	93,8	108,8	103,4	101,6	100,7	101,6	104,2	106,7
XI	103,7	102,9	108,1	93,6	109,4	103,5	97,6	100,7	101,7	104,1	106,3
XII	103,3	103,2	108,2	93,2	109,3	103,0	93,2	100,2	101,6	104,2	106,4

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2009											
I	102,8	103,1	107,8	92,8	109,1	103,2	91,2	99,8	100,2	104,0	106,1
II	103,3	103,4	108,3	92,7	109,0	103,3	94,3	100,0	101,2	104,0	105,9
III	103,6	104,8	109,2	92,1	108,7	103,1	94,1	100,0	101,8	104,1	105,7
IV	104,0	105,6	109,8	92,1	108,7	103,1	95,3	100,0	102,2	104,0	105,5
V	103,6	105,2	110,0	92,1	107,6	103,0	95,5	100,0	102,4	104,1	105,4
VI	103,5	104,7	110,2	91,9	107,3	103,0	96,6	99,5	102,4	103,6	105,2
VII	103,6	104,0	112,1	91,9	107,0	103,0	98,2	99,4	102,3	103,4	105,0
VIII	103,7	104,5	110,3	92,1	106,8	103,2	98,2	99,8	103,0	103,2	104,8
IX	103,4	103,6	109,4	92,4	106,4	103,3	99,0	99,8	103,0	102,8	104,6
I-III	103,3	103,8	108,4	92,5	108,9	103,2	93,2	99,9	101,1	104,0	105,9
IV-VI	103,7	105,2	110,0	92,0	107,9	103,0	95,8	99,8	102,3	103,9	105,3
VII-IX	103,5	104,1	110,6	92,1	106,7	103,1	98,5	99,7	102,8	103,1	104,8
I-IX	103,5	104,3	109,7	92,2	107,8	103,1	95,9	99,8	102,1	103,7	105,3
2008											
I-III	104,1	107,4	105,6	92,5	105,9	103,2	106,9	98,4	98,0	103,1	105,2
IV-VI	104,3	107,1	105,9	93,5	107,1	103,4	104,2	98,5	98,4	103,2	106,0
VII-IX	104,7	106,6	106,4	93,1	108,0	103,5	104,0	100,0	100,7	103,6	106,7
X-XII	103,8	103,4	107,9	93,5	109,2	103,3	97,5	100,5	101,7	104,2	106,4
I-IX	104,4	107,0	105,9	93,0	107,0	103,4	105,0	98,9	99,0	103,3	106,0

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b			Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych			Produkcja przemysłowa ^c			Nowe zamówienia w przemyśle				
	2008	2009		eksport	import	saldo	VIII 2008	2009		IX 2008	2009		VIII 2008	2009		VIII 2008	2009			
		I kw. ^b	II kw. ^b					I-VII 2009	I-VII 2008		VII	VIII		VIII	IX		VII	VIII		
	zmiana w % w ujęciu rocznym						w mld euro		w %			zmiana w % w ujęciu rocznym								
UE-27	0,8	-4,8	-4,9	7,0	9,0	9,1	4,2	0,6	0,3	-1,3	-14,8	-13,5	-6,5	-25,2	.	
Strefa euro - 16	0,7	-4,9	-4,8	7,6	9,5	9,6	3,6	-0,2	-0,3	-0,9	-15,9	-15,3	-6,9	-24,9	.	
Austria	2,0	-3,8	-4,5	-24	-21	-2,1	0,1	3,8	4,8	4,7	3,7	0,2	0,0	3,5	-13,7	.	-0,7	-29,4	.	
Belgia	1,0	-3,1	-3,7	-23	-24	7,2	5,8	7,5	7,8	7,9	5,5	-0,7	-1,0	-2,0	-15,1	-13,9	-3,2	-28,6	.	
Bułgaria	6,0	.	.	-30	-35	-3,3	-5,8	5,3	6,8	7,1	11,4	1,3	0,2	-1,1	-18,7	-15,9	-8,8	-27,5	-16,4	
Cypr	3,7	0,8	-0,7	-20	-25	-2,7	-3,6	3,5	5,4	5,6	5,0	-0,9	-1,2	-2,1	-9,0	
Dania	-1,2	-3,6	-7,0	-18	-19	3,4	3,1	3,3	6,0	5,9	4,5	0,7	0,5	0,0	-11,7	-15,0	-11,6	-25,2	-26,5	
Estonia	-3,6	-14,2	-15,8	-27	-36	-0,5	-1,5	6,5	.	.	10,8	-0,7	-1,7	-4,0	-28,2	-27,9	-0,3	-40,6	-37,1	
Finlandia	1,0	-6,5	-8,9	-36	-35	1,1	2,3	6,4	8,5	8,5	4,7	1,3	1,1	-2,1	-24,5	-21,4	-2,9	-30,8	-37,3	
Francja	0,4	-3,5	-2,8	-21	-21	-30,4	-38,7	7,8	9,7	9,9	3,4	-0,2	-0,4	-2,9	-12,5	-10,4	-11,7	-21,9	-12,0	
Grecja	2,0	0,3	-0,3	-18	-31	-17,1	-26,9	7,5	.	.	4,7	1,0	0,7	-2,5	-10,5	-9,2	-7,1	-33,3	-30,2	
Hiszpania	0,9	-3,2	-4,2	-19	-31	-26,9	-57,7	11,8	18,5	18,9	4,6	-0,8	-1,0	-7,3	-18,0	-13,1	-12,1	-28,2	-19,0	
Irlandia	-3,0	-9,3	-7,3	1	-22	23,3	15,1	6,3	12,3	12,5	3,2	-2,4	-3,0	4,8	6,2	-13,7	7,8	-12,9	-31,6	
Litwa	2,8	-12,5	-21,1	-32	-44	-0,8	-3,4	6,3	.	.	11,3	2,2	2,3	1,0	-14,7	-14,4	13,1	-38,5	-42,3	
Luksemburg	0,0	-5,9	-5,3	-12	-17	-1,8	-2,7	5,1	6,5	6,6	4,8	-0,2	-0,4	3,5	-23,7	-27,4	17,6	-27,1	.	
Łotwa	-4,6	-18,6	-17,4	-27	-40	-1,0	-2,5	7,4	17,6	18,3	14,7	1,5	0,1	-7,5	-17,6	-12,5	31,3	-24,6	-36,5	
Malta	2,1	-1,7	-3,0	-24	-20	-0,7	-0,8	6,0	7,3	7,2	4,9	1,0	0,8	
Niderlandy	2,0	-4,2	-5,2	-21	-22	20,9	23,1	2,7	3,4	3,5	2,8	-0,1	0,0	0,9	-6,8	-6,4	-10,0	-27,2	-26,9	
Niemcy	1,3	-6,7	-5,9	-23	-20	73,4	115,6	7,2	7,7	7,7	3,0	-0,1	-0,5	1,5	-18,2	-18,0	-6,4	-24,2	-24,1	
P o l s k a	5,0	1,3	1,1	-23	-30	-5,0	-14,0	6,9	8,0	8,0	4,1	4,3	4,0	0,2	-4,4	-2,1	-3,1	-13,9	-32,3	
Portugalia	-0,0	-4,0	-3,7	-25	-25	-10,0	-13,4	7,9	9,2	9,1	3,2	-1,2	-1,8	-3,3	-9,1	-6,6	2,6	-29,4	-24,1	
Republika Czeska..	2,5	-4,5	-5,5	-25	-27	3,5	3,1	4,3	6,7	6,9	6,4	0,0	-0,3	-2,7	-16,1	-8,5	-8,3	-21,2	-13,6	
Rumunia	6,2	-5,7	-8,3	-19	-36	-5,1	-13,2	5,8	.	.	7,3	4,9	4,9	2,4	-4,5	-4,4	15,2	-20,5	-19,6	
Słowacja	6,4	-5,7	-5,4	-24	-25	-0,2	-0,9	9,0	11,4	11,6	4,5	0,5	0,0	0,3	-21,5	-5,7	0,5	-27,3	-6,3	
Słowenia	3,5	-8,9	-9,0	-23	-29	0,2	-1,0	4,3	5,9	5,9	5,6	0,1	0,0	2,5	-20,4	-18,4	-18,0	-29,4	-21,5	
Szwecja	-0,2	-6,5	-6,1	-31	-32	6,4	7,7	6,0	9,1	9,4	4,2	1,9	1,4	-0,9	-19,0	-19,2	-13,8	-17,6	-19,9	
Węgry	0,6	-5,6	-7,3	-24	-30	2,6	-0,2	7,8	9,5	9,6	5,6	5,0	4,8	-0,3	-19,5	-19,8	-6,9	-26,1	-21,8	
Wielka Brytania	0,6	-5,0	-5,5	-24	-24	-54,4	-72,7	5,8	7,8	.	5,2	1,6	1,1	-4,2	-11,0	-7,6	-2,9	-34,4	-14,9	
Włochy	-1,0	-6,0	-6,0	-24	-25	-0,1	-5,2	6,8	.	.	3,9	0,1	0,4	-4,7	-17,9	-18,3	-6,4	-24,7	-27,9	

^a Według PKD 2004/ NACE Rev. 1.1. ^b Dane wyrównane sezonowo. ^c Dane wyrównane dniami roboczymi.

Źródło: Eurostat – stan na 22.10.2009 r., GUS